ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΝΩΤΑΤΗ ΔΙΑΚΛΑΔΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΕΜΟΥ

Διπλωματική Εργασία

Αξιολόγηση και αντιμετώπιση της διαφθοράς στην Ρουμανία και οι επιπτώσεις στην οικονομία

ΤΟΥ

Κωνσταντίνου Λάσκαρη

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΧΑΡΡΥ ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΟΣ

Νοέμβριος 2017

«Δηλώνω υπευθύνως ότι όλα τα στοιχεία σε αυτήν την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάστηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου» (ακολουθούν όνομα, επίθετο, υπογραφή).

Κωνσταντίνος Λάσκαρης

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

Ευχαριστίες

Ολοκληρώνοντας τη διπλωματική μου εργασία, επιθυμώ να ευχαριστήσω θερμά τον καθηγητή μου Δρ. Χάρρυ Παπαπανάγο, για τα εφόδια που μου παρείχε κατά την διάρκεια των μαθημάτων του συγκεκριμένου προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών και την ευκαιρία να ασχοληθώ με ένα πολυσύνθετο θέμα που κυριαρχεί στην σύγχρονη κοινωνία.

Ευχαριστώ θερμά την σύζυγο μου Γεωργία για την συμπαράσταση, βοήθεια και ενθάρρυνση κατά τη διάρκεια των σπουδών μου και τα παιδιά μου Βάϊο και Χρυσή – Άννα που πιστεύουν σε εμένα και έδειξαν κατανόηση και υπομονή όλο αυτό το διάστημα. Ευχαριστώ τους γονείς μου, για τη δεδομένη συνεισφορά τους σε ότι σήμερα πρεσβεύω.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τους ανθρώπους και την ηγεσία του «Οργανισμού» στον οποίον ανήκω επαγγελματικά, για την ευκαιρία που μου παρείχε να συμμετάσχω στο συγκεκριμένο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών.

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΣΥΝΟΨΗ

Η διαφθορά αποτελεί την σημερινή εποχή ένα δισεπίλυτο φαινόμενο με πολλαπλές πτυχές που επηρεάζει αρνητικά τις οικονομίες των ανά τον κόσμο χωρών, διαβρώνει την ομαλή λειτουργία των κοινωνιών και επιδρά ποικιλοτρόπως στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων.

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο να αξιολογήσει τις διαστάσεις του φαινομένου της διαφθοράς στην Ρουμανία, να εξετάσει τις επιπτώσεις στην οικονομία καθώς και να προτείνει προτάσεις πιθανής αντιμετώπισης. Η έρευνα εστιάστηκε κυρίως στην συγκριτική αξιολόγηση των ευρημάτων του Δείκτη Παγκόσμιας Διαφθοράς και του Παγκόσμιου Βαρομέτρου Διαφθοράς του οργανισμού της Διεθνούς Διαφάνειας, για τη Ρουμανία σε σχέση με άλλες χώρες και ιδιαίτερα με τις χώρες των περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Βαλκανικής Χερσονήσου και της Μαύρης Θάλασσας. Εξετάστηκε η αλληλεπίδραση των αποτελεσμάτων με άλλους παγκόσμιους δείκτες, όπως είναι ο δείκτης της Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, ο δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας και ο δείκτης Ευκολίας Επιχειρηματικότητας.

Ως συμπεράσματα της έρευνας προέκυψαν ότι παρόλη την οικονομική πρόοδο των τελευταίων ετών και την βελτίωση όσον αφορά το επίπεδο της διαφθοράς της Ρουμανίας, αυτό παραμένει υψηλό και επηρεάζει αρνητικά την οικονομία της. Κρίνεται αναγκαία η υιοθέτηση κατάλληλων προτάσεων και περαιτέρω μεταρρυθμίσεων με σκοπό την αποτελεσματική θωράκιση της χώρας έναντι των καταστροφικών συνεπειών που προκαλεί το φαινόμενο της διαφθοράς.

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 1

1^{ο} ΚΕΦΑΛΑΙΟ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ 5

1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ 5
2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ – ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ 7

α. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ 7

β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ..... 8

γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ 9

δ. Η ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΣΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ 11

2^{ο} ΚΕΦΑΛΑΙΟ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ 15

1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ 15
2. ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ (TRANSPARENCY INTERNATIONAL - TI) 16

α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ (CORRUPTION PERCEPTION INDEX – CPI) 16

β. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ (GLOBAL CORRUPTION BAROMETER – GCB) 29

3^{ο} ΚΕΦΑΛΑΙΟ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ 31

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ CPI 31
2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ GCB 46
3. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ 67

α. Ο ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (THE GLOBAL COMPETTIVENESS INDEX – GCI) 67

β. Ο ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ (INDEX OF ECONOMIC FREEDOM – IEF) 73

γ. Ο ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΥΚΟΛΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (EASE OF DOING BUSINESS –EDB) 78

4° ΚΕΦΑΛΑΙΟ – ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ …… 83

1. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....83
2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ 86

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....92

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....94

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ/ABBREVIATIONS

ΑΓΓΛΙΚΕΣ

BS	Black Sea
BAL	Balkan
BSEC	Black Sea Economic Cooperation
DNA	Direction Naţională Anticorupţie
DTF	Distance to Frontier
CPI	Corruption Perception Index
EDB	Ease of Doing Business
EOS	Executive Opinion Survey
EIU	Economist Intelligence Unit
GCB	Global Corruption Barometer
GCI	Global Competitiveness Index
GRECO	Group of States against Corruption
ICRG	International Country Risk Guide
IEF	Index of Economic Freedom
IHS	International Holding Services
IMF	International Monetary Fund
PERC	Political and Economic Risk Consultancy
PRS	Political Risk Services
SGI	Sustainable Governance Indicators
TI	Transparency International
UNCAC	UN Convention against Corruption
WJP	World Justice Project

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Ιρλανδός πολιτικός ηγέτης, θεωρητικός της πολιτικής επιστήμης και φιλόσοφος Έντμουντ Μπερκ (Edmund Burke) από τα μέσα το 17ου αιώνα είχε δηλώσει «Ανάμεσα σε διεφθαρμένους ανθρώπους, δεν μπορεί να υπάρχει πολύ ελευθερία[1]», θέλοντας με αυτό τον τρόπο να επισημάνει τις καταστροφικές συνέπειες που έχει η διαφθορά, αφού καταλύει το μεγαλύτερο δικαίωμα του ανθρώπου που είναι η ελευθερία.

Την σημερινή εποχή, το φαινόμενο της διαφθοράς αποτελεί, ένα από τα δυσκολότερα στη μελέτη, εντοπισμό, αξιολόγηση και αντιμετώπιση προβλήματα σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι οδυνηρές συνέπειες της διαφθοράς, σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση που πλήττει τις περισσότερες χώρες τα τελευταία χρόνια, έχουν αναγάγει την αντιμετώπιση της σε προτεραιότητα για αυτές.

Οι Διεθνείς Οργανισμοί έχουν αναγνωρίσει ως μείζον το πρόβλημα της διαφθοράς και δείχνουν ιδιαίτερη ευαισθησία για τις συνέπειες που έχει σε όλες τις κοινωνίες. Πάνω σε αυτό το πλαίσιο παρακολουθούν εκτενώς τις πτυχές του φαινομένου και χαράσσουν στρατηγικές καταπολέμησης του. Προσπαθούν να κινητοποιήσουν τις κυβερνήσεις και τους απλούς πολίτες, να συμμετέχουν ενεργά στην προσπάθεια αυτή.

Τα Ηνωμένα Έθνη, έχουν συντάξει τη Σύμβαση κατά της Διαφθοράς (United Nations Convention against Corruption – UNCAC), η οποία επικυρώθηκε από τα μέλη στις 14 Δεκεμβρίου 2005 και αποτελεί ένα μοναδικό εργαλείο για την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης απάντησης, σε ένα παγκόσμιο πρόβλημα[2]. Η Σύμβαση καλύπτει πέντε βασικούς τομείς**,** τη λήψη προληπτικών μέτρων, την ποινικοποίηση και επιβολή του νόμου, τη διεθνή συνεργασία, την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων καθώς και την τεχνική βοήθεια και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των μελών. Η 9η Δεκεμβρίου, ημερομηνία κατά την οποία η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθέτησε το 2003, τη Συνθήκη εορτάζεται ως Παγκόσμια Ημέρα κατά της Διαφθοράς. Σήμερα 183 χώρες, έχουν επικυρώσει την εν λόγω σύμβαση.

---

[1] https://www.goodreads.com/quotes/tag/corruption
[2] https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/uncac.html

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία η μάχη εναντίον της διαφθοράς αποτελεί προτεραιότητα, ίδρυσε το 1999, την Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς (Group of States Against Corruption - GRECO), που αποτελεί το όργανο παρακολούθησης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της διαφθοράς[3]. Η συμμετοχή στη GRECO δεν περιορίζεται μόνο στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, αλλά οποιοδήποτε κράτος μπορεί να συμμετέχει γνωστοποιώντας το στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Σήμερα η GRECO έχει 49 μέλη (48 Ευρωπαϊκά κράτη και τις ΗΠΑ).

Η Παγκόσμια Τράπεζα (The World Bank) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (International Monetary Fund - IMF), δύο από τους μεγαλύτερους διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς, αναφέρουν συνέχεια στις εκθέσεις τους, το ζήτημα της διαφθοράς. Η Παγκόσμια Τράπεζα[4], θεωρεί τη διαφθορά ως μια μεγάλη πρόκληση για τους δίδυμους στόχους που έχει θέσει και είναι, να τερματίσει την ακραία φτώχεια έως το 2030 και να ενισχύσει την κοινή ευημερία για το φτωχότερο 40% των ανθρώπων στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η Διευθύνων Σύμβουλος του ΔΝΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, πρόσφατα στις 18 Σεπτεμβρίου 2017, σε ομιλία της στο Ινστιτούτο Brookings στην Ουάσιγκτον μίλησε για την ανάγκη αντιμετώπισης της διαφθοράς με σαφήνεια[5], επισημαίνοντας με αυτό τον τρόπο την ανάγκη ειλικρινούς προσέγγισης του φαινομένου για την αντιμετώπιση του.

Η μη κυβερνητική οργάνωση Διεθνής Διαφάνεια (Tranpsarency International), έχει θέσει ως αποστολή της να σταματήσει τη διαφθορά και να προωθήσει τη διαφάνεια, την υπευθυνότητα και την ακεραιότητα σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς της κοινωνίας. Το όραμά της Διεθνούς Διαφάνειας, είναι ένας κόσμος στον οποίο η κυβέρνηση, η πολιτική, οι επιχειρήσεις, η κοινωνία των πολιτών και η καθημερινή ζωή των ανθρώπων είναι απαλλαγμένες από την διαφθορά[6].

Η Ρουμανία, η οποία έχει μια οικονομία που είναι σε μετάβαση, ανήκει στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες, οι οποίες κατά το πέρασμα τους στη δημοκρατία, στις αρχές της δεκαετίας του 90, βρέθηκαν ξαφνικά και απότομα αντιμέτωπες με

[3] https://www.coe.int/en/web/greco/about-greco/priority-for-the-coe
[4] http://www.worldbank.org/en/topic/governance/brief/anti-corruption
[5] http://www.imf.org/en/News/Articles/2017/09/18/sp091817-addressing-corruption-with-clarity
[6] https://www.transparency.org/whoweare/organisation/mission_vision_and_values

ένα καινούργιο, εντελώς διαφορετικό πολιτικό και οικονομικό σύστημα. Σε αύτη τη νέα εποχή, οι πρώην σοσιαλιστικές χώρες, αποτέλεσαν γόνιμο έδαφος και δημιουργήθηκαν οι κατάλληλες συνθήκες για την εξάπλωση με εντυπωσιακό ρυθμό του φαινομένου της διαφθοράς. Τα τελευταία χρόνια, η Ρουμανία έχει καταφέρει να πετύχει αξιόλογη οικονομική ανάπτυξη και να βελτιώσει την θέση της ως προς το επίπεδο της διαφθοράς.

Με την παρούσα διπλωματική εργασία, θα επιχειρηθεί να αξιολογηθεί το φαινόμενο της διαφθοράς στη Ρουμανία, να ερευνηθούν οι επιπτώσεις στην οικονομία και να αναζητηθούν τρόποι αντιμετώπισης του. Σε αυτό το πλαίσιο, θα συγκριθεί το επίπεδο της διαφθοράς της Ρουμανίας, σε σχέση με άλλες χώρες που διαθέτουν κοινά στοιχεία και θα αναλυθούν οι επιμέρους διαστάσεις του φαινομένου. Τα κεφάλαια στην παρούσα διπλωματική εργασία είναι οργανωμένα ως ακολούθως:

1. Κεφάλαιο 1^{ο}: Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια γενική αναφορά και περιορισμένη ανάλυση των επιμέρους διαστάσεων του φαινομένου της διαφθοράς. Παρουσιάζεται εν συντομία το οικονομικό - πολιτικό φόντο της Ρουμανίας καθώς και μια αρχική προσέγγιση του επιπέδου διαφθοράς της χώρας.

2. Κεφάλαιο 2^{ο} : Σε αυτό αναφέρεται η μεθοδολογία και ο τρόπος συγκέντρωσης των επιμέρους στοιχείων-δεδομένων. Εξηγείται η χρήση των διεθνών δεικτών συγκριτικής αξιολόγησης, και γίνεται αναφορά στη Διεθνή Διαφάνεια και το έργο της. Τέλος, αναλύεται ο τρόπος λειτουργίας - συγκέντρωσης στοιχείων/δεδομένων των δύο δεικτών της Διεθνούς Διαφάνειας, του Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς και του Παγκοσμίου Βαρομέτρου Διαφθοράς, τα ευρήματα των οποίων χρησιμοποιούνται κυρίως για την αξιολόγηση του επιπέδου διαφθοράς στην Ρουμανία.

3. Κεφάλαιο 3^{ο}: Σε αυτό γίνεται συγκριτική ανάλυση των ευρημάτων των ανωτέρω δεικτών της Διεθνούς Διαφάνειας, σε σχέση με άλλες χώρες και περιφέρειες της ευρύτερης περιοχής, και κυρίως με τις χώρες των περιοχών της Βαλκανικής Χερσονήσου (BAL-13), της Μαύρης Θάλασσας (BS-10) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EE-28). Επίσης στο πλαίσιο αναζήτησης των επιπτώσεων στην οικονομία παρουσιάζονται και αξιολογούνται τα ευρήματα από οικονομικούς

δείκτες άλλων διεθνών οργανισμών, όπως είναι ο δείκτης της Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, ο δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας και ο δείκτης Ευκολίας Επιχειρηματικότητας της Παγκόσμιας Τράπεζας. Αναλύεται η αλληλοεπίδραση που έχουν τα ευρήματα της Διεθνούς Διαφάνειας σχετικά με την διαφθορά πάνω σε αυτούς.

4. Κεφάλαιο 4^{ο}: Στο τέταρτο κεφάλαιο συνοψίζονται οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα σχετικά με το επίπεδο της διαφθοράς στην Ρουμανία και κατατίθενται προτάσεις πολιτικής, σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε η χώρα να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το φαινόμενο της διαφθοράς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Η διαφθορά αποτελεί ένα σύνθετο, πολυδιάστατο και δυσεπίλυτο φαινόμενο, που ενώ πάντα υπήρχε στην ανθρώπινη κοινωνία, τα τελευταία χρόνια με την οικονομική κρίση να κυριαρχεί στις περισσότερες χώρες, τα αποτελέσματα και οι συνέπειες της είναι ιδιαίτερα αισθητά και πλήττουν κυρίως τους απλούς καθημερινούς ανθρώπους. Χαρακτηριστικό της πολυπλοκότητας του φαινομένου της διαφθοράς, αποτελεί το γεγονός, ότι παρά τις διαστάσεις που έχει λάβει, δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός στην παγκόσμια βιβλιογραφία για τη διαφθορά.

Σύμφωνα με τη Διεθνή Διαφάνεια, η διαφθορά γενικά ορίζεται ως η κατάχρηση εμπιστευμένης εξουσίας για ιδιωτικό κέρδος[7]. Ένας άλλος ορισμός αποδίδει την έννοια της διαφθοράς ως μια μορφή ανέντιμης ή ανήθικης συμπεριφοράς ενός ατόμου που έχει αναλάβει μια εξουσία, συχνά για να αποκτήσει προσωπικό όφελος[8]. Επίσης η διαφθορά ορίζεται ως η κατάχρηση δημόσιων πόρων ή δημόσιας εξουσίας για προσωπικό κέρδος[9]. Αυτοί οι τρεις διαφορετικοί αλλά παρεμφερείς ορισμοί είναι χαρακτηριστικό της πολυδιάστατης έκφρασης του φαινομένου. Η αδυναμία διατύπωσης ενός συγκεκριμένου ορισμού, απορρέει κυρίως από το γεγονός ότι υπάρχουν πολλές διαφορετικές και αντικρουόμενες απόψεις σχετικά με το πως ορίζεται καθώς και ποιες πράξεις αποτελούν μορφές διαφθοράς. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο στη Σύμβαση για την διαφθορά των Ηνωμένων Εθνών, δεν αναφέρεται ορισμός του φαινομένου. Η διαφθορά μπορεί να περιλαμβάνει πολλές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της δωροδοκίας και της υπεξαίρεσης, αν και μπορεί να περιλαμβάνει και πρακτικές που είναι νόμιμες σε πολλές χώρες. Η Παγκόσμια Τράπεζα επεκτείνει την έννοια στην ΄΄νόμιμη διαφθορά΄΄ στην οποία καταχράται η

[7] https://www.transparency.org/what-is-corruption#define
[8] ttps://en.wikipedia.org/wiki/Corruption
[9] http://www.corruptionwatch.org.za/learn-about-corruption/what-is-corruption/our-definition-of-corruption/

εξουσία μέσα στα όρια του νόμου - καθώς οι πολιτικές ελίτ συχνά έχουν τη δυνατότητα να κάνουν νόμους για την προστασία τους[10].

Η διαφθορά ανάλογα με τα ποσά που χάθηκαν και τον τομέα στον οποίο συμβαίνει διακρίνεται στις παρακάτω κατηγορίες :

α. Μικροδιαφθορά (Petty Corruption), η οποία αναφέρεται στις καθημερινές πρακτικές κατάχρησης της εξουσίας από δημόσιους υπαλλήλους χαμηλής και μέσης βαθμίδας κατά τις συναλλαγές των πολιτών με το κράτος για την παροχή βασικών αγαθών και υπηρεσιών (π.χ. υγεία, εκπαίδευση, ασφάλεια).

β. Μεγάλης κλίμακας διαφθορά (Grand Corruption), η οποία έγκειται σε παράνομες πρακτικές που διαπράττονται από υψηλά κυβερνητικά κλιμάκια ή από την κεντρική λειτουργία του κράτους, νοθεύοντας πολιτικές και διαδικασίες, προς όφελος της ηγεσίας και σε βάρος του δημόσιου συμφέροντος.

γ. Πολιτική διαφθορά (Political Corruption), η οποία αφορά στη χειραγώγηση διαδικασιών, θεσμών και κανόνων, για την κατανομή των πόρων και τη χρηματοδότηση των κέντρων λήψης αποφάσεων από πολιτικούς φορείς, οι οποίοι κάνουν κατάχρηση της θέσης τους για να διατηρήσουν την εξουσία, την ισχύ και τον πλούτο τους.

Το ακριβές οικονομικό κόστος της διαφθοράς δεν μπορεί να υπολογιστεί εύκολα, αφού περιλαμβάνει ποσά τα οποία λόγω της φύσης της δεν γίνονται γνωστά. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας[11], υπολογίζεται ότι επιχειρήσεις και ιδιώτες καταβάλλουν κάθε χρόνο 1,5 με 2 τρισεκατομμύρια δολάρια σε δωροδοκίες, ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει περίπου το 2% του παγκόσμιου ΑΕΠ και 10 φορές την αξία των κεφαλαίων της αναπτυξιακής βοήθειας στις διάφορες χώρες. Για την Ευρωπαϊκή Ένωση[12], το κόστος της διαφθοράς υπολογίζεται ότι αγγίζει τα 900 δισεκατομμύρια ευρώ το χρόνο.

Η διαφθορά πλήττει τις κοινωνίες σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο. Στο επίπεδο της οικονομίας, η διαφθορά έχει ως αποτέλεσμα την κακή διαχείριση των οικονομικών πόρων του κράτους (που είναι ιδιαίτερα περιορισμένοι

[10] http://siteresources.worldbank.org/INTWBIGOVANTCOR/Resources/Legal_Corruption.pdf
[11] http://www.worldbank.org/en/topic/governance/brief/anti-corruption
[12] https://euobserver.com/justice/132784

σε περίοδο οικονομικής κρίσης) και τη σπατάλη του δημοσίου χρήματος, με συνέπεια να υποβαθμίζεται η ποιότητα των παρεχόμενων δημοσίων υπηρεσιών. Ακόμα, πλήττει την αξιοπιστία της χώρας και δημιουργεί αντικίνητρα για τις επενδύσεις, Η διαφθορά αποστερεί πολύτιμους πόρους από την εθνική οικονομία, πλήττει τόσο το κράτος αλλά και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των πολιτών.

Επίσης, υπονομεύει την εμπιστοσύνη των πολιτών στο πολιτικό σύστημα και τους θεσμούς και κατά συνέπεια κλονίζει το κράτος δικαίου, με πολλαπλές περαιτέρω κοινωνικοπολιτικές συνέπειες.

Οι καταστροφικές επιπτώσεις που έχει η διαφθορά σε ολόκληρο τον κόσμο, έχει ως αποτέλεσμα, τα τελευταία χρόνια την περαιτέρω ευαισθητοποίηση των απλών πολιτών, των επιχειρήσεων, των διεθνών οργανισμών και των κυβερνήσεων στην προσπάθεια ανάδειξης των πτυχών και καταπολέμησης του φαινομένου της διαφθοράς. Σε αυτή την κατεύθυνση ο οργανισμός της Διεθνούς Διαφάνειας προσπαθεί να ευαισθητοποιήσει τις κυβερνήσεις των χωρών για τον περιορισμό του φαινομένου. Τα ευρήματα των ερευνών του θα χρησιμοποιηθούν κατά κύριο λόγο στην παρούσα εργασία, για την αξιολόγηση της διαφθοράς στη Ρουμανία.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΦΟΝΤΟ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

α. Ιστορικό Προφίλ

Η Ρουμανία είναι ενιαία ημι προεδρική δημοκρατία που βρίσκεται στη Νοτιοανατολική-Κεντρική Ευρώπη. Συνορεύει με την Ουγγαρία, τη Σερβία και τη Μολδαβία, και από τη μεριά της Μαύρης Θάλασσας, με την Βουλγαρία και την Ουκρανία. Έχει έκταση 238.391 τ.χλμ. Ο πληθυσμός της είναι 19.705.301[13] και είναι η έβδομη πολυπληθέστερη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρωτεύουσα της είναι το Βουκουρέστι.

Η σύγχρονη Ρουμανία προέκυψε μέσα στα εδάφη της Ρωμαϊκής επαρχίας της Δακίας και δημιουργήθηκε το 1859 μέσω της ένωσης των πριγκιπάτων της Μολδαβίας και της Βλαχίας. Το νέο κράτος, ονομάστηκε επίσημα Romania το

[13] https://data.worldbank.org/country/romania

1866, και κατάφερε να κερδίσει την ανεξαρτησία του από την Οθωμανική Αυτοκρατορία το 1877. Με το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου οι περιοχές Τρανσυλβανία της Ουγγαρίας, Βουκοβίνα της Αυστρίας και Βεσσαραβία της Ρωσίας ενώθηκαν με το κυρίαρχο Βασίλειο της Ρουμανίας. Με το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου τα εδάφη που αντιστοιχούν σήμερα σε μεγάλο ποσοστό στη Δημοκρατία της Μολδαβίας καταλήφθηκαν από τη Σοβιετική Ένωση. Το 1947 η Ρουμανία ανακηρύχτηκε ως Λαϊκή Δημοκρατία και βρισκόταν υπό άμεση στρατιωτική κατοχή και οικονομικό έλεγχο από την ΕΣΣΔ. Το 1955 έγινε μέλος του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Με την Επανάσταση του 1989, η Ρουμανία ξεκίνησε την επάνοδο της στη Δημοκρατία. Το 1991 ψηφίστηκε το ισχύον σύνταγμα, το οποίο αναθεωρήθηκε το 2014. Από το 2004, είναι μέλος του ΝΑΤΟ και από την 1η Ιανουαρίου του 2007, της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-28).

Ανήκει στις χώρες που αποτελούν την περιοχή της Βαλκανικής Χερσονήσου BAL-13 μαζί με την Σλοβενία, τη Βουλγαρία, την Κροατία, τη Σερβία, την ΠΓΔΜ, την Αλβανία, την Βοσνία - Ερζεγοβίνη, το Κόσσοβο, το Μαυροβούνιο, την Τουρκία, την Ελλάδα και τη Μολδαβία, καθώς και της Μαύρης Θάλασσας BS-10 μαζί με την Ουκρανία, τη Βουλγαρία, τη Ρωσία, την Γεωργία, την Τουρκία, την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, την Ελλάδα και τη Μολδαβία. Η οικονομία της ανήκει στις οικονομίες μετάβασης και είναι μαζί με τις υπόλοιπες χώρες της περιοχής BS-10 μέλος της Οικονομικής Συνεργασίας των χωρών της Μαύρης Θάλασσας (Organization of the Black Sea Economic Cooperation - BSEC)[14].

β. Οικονομία Μετάβασης

Η Ρουμανία είναι μία από τις 29 χώρες που η οικονομία τους συνιστά Οικονομία Μετάβασης (Transition Economy). Η οικονομία μιας χώρας θεωρείται ότι βρίσκεται σε μετάβαση, όταν μεταλλάσσεται σταδιακά από μια κεντρικά κατευθυνόμενη οικονομία σε μια οικονομία της αγοράς με βάση τους νόμους της προσφοράς και της ζήτησης. Οι υπό μετάβαση οικονομίες υφίστανται οικονομική φιλελευθεροποίηση, όπου πλέον, οι δυνάμεις της αγοράς καθορίζουν τις τιμές και

[14] Μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ, η BSEC ιδρύθηκε ως ένα πολλά υποσχόμενο μοντέλο πολυμερούς, πολιτικής και οικονομικής πρωτοβουλίας με στόχο να καλλιεργήσει την αλληλεπίδραση και την αρμονία μεταξύ των κρατών μελών της, να εξασφαλίσει την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ευημερία στην περιοχή, ενθαρρύνοντας τη φιλία και τις καλές σχέσεις μεταξύ των χωρών της Μαύρης Θάλασσας.

όχι μια κεντρική κυβέρνηση και οι φραγμοί στο εμπόριο αίρονται. Ταυτόχρονα, διευκολύνουν την ιδιωτικοποίηση των κρατικών επιχειρήσεων και πόρων και τη δημιουργία ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος το οποίο στηρίζει την μετακίνηση εργατικού δυναμικού και κεφαλαίου από τον κρατικό προς τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας[15].

γ. Οικονομικό Προφίλ της Ρουμανίας

Μετά την επανάσταση του 1989, και την επάνοδο στη Δημοκρατία, η Ρουμανία γνώρισε αρχικά μια δεκαετία οικονομικής αστάθειας, υψηλής διαφθοράς και παρακμής, στηριζόμενη σε μια εν μέρει παρωχημένη βιομηχανική βάση χωρίς να γίνουν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Από το 2000 και έπειτα, η οικονομία της παρουσίασε μακροοικονομική σταθερότητα, η οποία χαρακτηρίζεται από υψηλή ανάπτυξη, χαμηλή ανεργία και μείωση του πληθωρισμού. Ωστόσο, η παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008-2009, οδήγησε την οικονομία της Ρουμανίας σε ύφεση. Η κυβέρνηση αναγκάστηκε για να καλύψει τις ανάγκες της να ζητήσει πρόγραμμα βοήθειας από το ΔΝΤ, ύψους 20 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Η οικονομία της Ρουμανίας, σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, είναι μια οικονομία χώρας άνω-μεσαίου εισοδήματος[16]. Το ΑΕΠ της Ρουμανίας για το 2016, είναι 186.690 δισεκατομμύρια δολάρια με ετήσια αύξηση 4,8%. Από το 2000, που το ΑΕΠ ήταν 75.986 δισεκατομμύρια δολάρια, έχει αυξηθεί κατά 245,7%. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, είναι 22.348 δολάρια και από το 2000 που ήταν 8,000 δολάρια, έχει αυξηθεί κατά 279,4%.

Σε σχέση με το 2007, έτος ένταξης της Ρουμανίας στην ΕΕ-28, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ρουμανίας ανέρχεται στο 59% του μέσου όρου της ΕΕ-28, παρουσιάζοντας αύξηση από 41% που ήταν το 2007, καθιστώντας τη μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες της ΕΕ-28[17]. Ο μέσος καθαρός μηνιαίος μισθός είναι 540 ευρώ, και αποτελεί ένα από τους χαμηλότερους στην ΕΕ-28. Ο πληθωρισμός της Ρουμανίας για το 2016, είναι 2,2%. Η ανεργία μειώνεται

---

[15] Δρ. Χ. Παπαπανάγος, Ενότητα 1 BS-BAL ECONOMIES 2016-17
[16] https://data.worldbank.org/?locations=RO-XT
[17] http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/GDP_per_capita,_consumption_per_capita_and_price_level_indices

συνεχώς τα τελευταία χρόνια και υπολογίζεται για το 2017, σε ποσοστό 5,4%[18]. Ο ρυθμός ανάπτυξης για το 2016, είναι ιδιαίτερα υψηλός στο 5%, υποστηριζόμενος κυρίως από την αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και την χαλάρωση της δημοσιονομικής πολιτικής. Ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης της Ρουμανίας, είναι ο μεγαλύτερος ανάμεσα στις χώρες της BAL-13 και της BS-10. Ο μέσος όρος του ρυθμού ανάπτυξης για τις δύο περιοχές είναι 2,9% και 1,8% αντίστοιχα.

Η οικονομία βασίζεται κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών (Τριτογενής Τομέας), οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 63% του ΑΕΠ, παρόλο που ο τομέας της βιομηχανίας (Δευτερογενής Τομέας) έχει επίσης σημαντική συνεισφορά και αντιπροσωπεύει το 32% του ΑΕΠ. Το 2000 οι τομείς αυτοί αντιπροσώπευαν ποσοστό 54% και 34% του ΑΕΠ αντίστοιχα. Τέλος, η συμβολή του Πρωτογενούς Τομέα (γεωργία, αλιεία, δασοκομία) στο ΑΕΠ είναι μόλις 4%, από 12% που ήταν το 2000.

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών της Ρουμανίας αντιπροσωπεύουν το 41% του ΑΕΠ, από 33% που ήταν το 2000, ενώ οι εισαγωγές αντιπροσωπεύουν το 42% του ΑΕΠ από 38% που ήταν το 2000. Οι κύριες εξαγωγές της Ρουμανίας είναι τα αυτοκίνητα, το λογισμικό, τα είδη ένδυσης και κλωστοϋφαντουργίας, τα βιομηχανικά μηχανήματα, ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, τα μεταλλουργικά προϊόντα, φαρμακευτικά προϊόντα, χημικά προϊόντα και γεωργικά προϊόντα (φρούτα, λαχανικά και λουλούδια). Το εμπόριο επικεντρώνεται κυρίως στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τη Γερμανία, την Γαλλία και την Ιταλία να είναι οι μεγαλύτεροι εμπορικοί εταίροι της χώρας. Οι αμυντικές δαπάνες για το 2016, ως ποσοστό του ΑΕΠ της χώρας ανέρχονται σε ποσοστό 1,475%, παρουσιάζοντας μικρή αύξηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος που ήταν 1,454%.

Το Δημοσιονομικό έλλειμμα, που λόγω της οικονομικής κρίσης είχε αυξηθεί το 2009 στο 7,1% , το 2016 έχει μειωθεί και είναι στο 2,8% του ΑΕΠ, κάτω από το κριτήριο του 3% που προβλέπει το κριτήριο του Μάαστριχτ. Το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι 39,7% για το 2016, χαμηλότερο από τον μέσο όρο των χωρών της BAL-13 και BS-10 που είναι 56,8% και 64,5% αντίστοιχα. Επίσης είναι χαμηλότερο από το όριο του 60% του ΑΕΠ του κριτηρίου του Μάαστριχ.

[18] Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ρουμανίας http://www.insse.ro/cms/en

Τα ανωτέρω πολύ χαμηλά επίπεδα του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημόσιου χρέους, σε συνδυασμό με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, εξασφαλίζουν ένα υγιές δημοσιονομικό περιβάλλον, το οποίο με τη σειρά του διευκολύνει τη χρηματοδότηση της οικονομίας και την επιχειρηματική δραστηριότητα[19].

δ. Η Διαφθορά στη Ρουμανία

Το επίπεδο της διαφθοράς στη Ρουμανία, κατά τα πρώτα χρόνια μετάβασης της χώρας στη Δημοκρατία, ήταν ιδιαίτερα υψηλό και οι συνέπειες της ήταν ορατές στην κοινωνία και την οικονομία της χώρας. Το 2001, η βαθμολογία της Ρουμανίας στον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας ήταν μόλις 2,8 και στην παγκόσμια κατάταξη καταλάμβανε την 69η θέση σε σύνολο 91 χωρών.

Η διαφθορά αποτελούσε ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα και κυριαρχούσε σε όλες τις εμφάσεις της καθημερινότητας. Οι νόμοι και οι κανονισμοί της Ρουμανίας περιείχαν διατάξεις που αφορούσαν την πρόληψη της διαφθοράς, η επιβολή του νόμου όμως ήταν γενικά αδύναμη. Ωστόσο, αυτό άρχισε να αλλάζει τα τελευταία χρόνια με την σύσταση της Εθνικής Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Διαφθοράς (Direction Naţională Anticorupţie - DNA).

Η Εθνική Διεύθυνση Καταπολέμησης της Διαφθοράς, η οποία δημιουργήθηκε από την πρώην Εθνική Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (Parchetul Naţional Anticorupţie)[20], αποτελεί μια ανεξάρτητη αρχή που έχει ως αποστολή την πρόληψη, τη διερεύνηση και τη δίωξη εγκλημάτων που σχετίζονται με τη διαφθορά (δωροδοκία, κατάχρηση και υπεξαίρεση) και προκάλεσαν υλική ζημία στο Ρουμανικό κράτος. Η υπηρεσία ασχολείται με την καταπολέμηση των παραβάσεων υψηλού και μεσαίου επιπέδου διαφθοράς, οι οποίες έχουν προκαλέσει ζημιές άνω των 200.000 ευρώ στο κράτος ή εάν έχουν διαταράξει σοβαρά τις δημόσιες αρχές/ δημόσιους οργανισμούς ή εάν το αντικείμενο της παράβασης αφορά ιδιοκτησία ή χρηματικό ποσό ύψους άνω των 10.000 ευρώ. Το μοντέλο οργάνωσης της Διεύθυνσης έχει εμπνευστεί από παρόμοιες δομές που υπάρχουν στην Ισπανία, τη Νορβηγία και το Βέλγιο. Διοικείται από έναν

---

[19] Δρ. Χ. Παπαπανάγος, Ενότητα 1 BS-BAL ECONOMIES 2016-17

[20] Η Εθνική Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης ιδρύθηκε το 2002 με το διάταγμα έκτακτης ανάγκης αριθ. 43/2002 της Ρουμανικής κυβέρνησης

κύριο εισαγγελέα και δύο αναπληρωτές, οι οποίοι διορίζονται από τον Πρόεδρο της Ρουμανίας ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Ο Γενικός Εισαγγελέας και οι αναπληρωτές υπάγονται απευθείας στον Γενικό Εισαγγελέα, του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου της χώρας.

Το 2015, η DNA διερεύνησε με επιτυχία και απήγγειλε κατηγορίες σε 1.250 άτομα, μεταξύ των οποίων ένας πρώην πρωθυπουργός, 5 πρώην υπουργοί και 21 βουλευτές. Υπήρξαν 970 τελικές καταδίκες και το ποσό των χρημάτων που επιστραφήκαν στο κράτος ήταν 431,6 εκατομμύρια ευρώ. Το 2016, απήγγειλε κατηγορίες σε 1.270 άτομα, μεταξύ των οποίων 3 πρώην υπουργοί, 17 βουλευτές, 47 δήμαρχοι, 16 δικαστές και 21 διευθύνοντες σύμβουλοι εταιρειών. Υπήρξαν 879 τελικές καταδίκες και το ποσό των χρημάτων που επιστραφήκαν ήταν 667 εκατομμύρια ευρώ[21]. Ο αριθμός των κατηγόριων που απήγγειλε η DNA, φανερώνει την μεγάλη συμμετοχή της πολιτικής ελίτ σε υποθέσεις διαφθοράς της χώρας. Η αποτελεσματικότητα της είχε ως συνέπεια, η Ευρωπαϊκή Ένωση σε έκθεση της να αναφέρει ότι η DNA καθιέρωσε ένα εντυπωσιακό ιστορικό όσον αφορά την επίλυση υποθέσεων διαφθοράς υψηλού και μεσαίου επιπέδου[22].

Η πρόοδος της Ρουμανίας στον τομέα της διαφθοράς, όπως και η παγκόσμια εικόνα της επισκιάστηκε από τα γεγονότα του Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου του 2017 και τις συνεχόμενες μαζικές διαδηλώσεις διαμαρτυρίας των απλών πολιτών που απέδειξαν με εκκωφαντικό τρόπο ότι η διαφθορά παραμένει σοβαρό πρόβλημα στη χώρα.

Τον Ιανουάριο του 2017, η νεοσυσταθείσα κυβέρνηση στη Ρουμανία αποφάσισε να χαλαρώσει το νομοθετικό πλαίσιο κατά της διαφθοράς. Τη νύχτα της 31ης Ιανουαρίου, ο Υπουργός Δικαιοσύνης ανακοίνωσε ότι ύστερα από συνεδρίαση του Υπουργικού συμβουλίου, εγκρίθηκαν με έκτακτο Προεδρικό Διάταγμα τροποποιήσεις του ποινικού κώδικα και του κώδικα ποινικής δικονομίας πάνω σε θέματα διαφθοράς και οι οποίες τέθηκαν άμεσα σε ισχύ χωρίς να απαιτείται σύγκληση της Βουλής. Το εν λόγω διάταγμα, δεν είχε συμπεριελήφθη στην ημερήσια διάταξη των θεμάτων του Υπουργικού συμβουλίου, ούτε στον κατάλογο συμπληρωματικής ημερήσιας διάταξης, ενώ η

[21] http://www.peterhfrank.com/political-corruption-in-romania-the-dna-database/
[22] https://ec.europa.eu/info/files/progress-report-romania-2017-com-2017-44_en

δημοσιευμένη ατζέντα αναφερόταν σε συζήτηση για έγκριση του προϋπολογισμού της χώρας για το 2017. Πέντε ώρες μετά την έγκρισή του, το Διάταγμα δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως[23], μετατρέποντας το νομοσχέδιο σε νόμο της χώρας.

Σύμφωνα με το νόμο[24], παραγράφονταν οι υποθέσεις διαφθοράς και κατάχρησης εξουσίας προς οικονομικό όφελος αξιωματούχων από τον χώρο της πολιτικής και της αυτοδιοίκησης, όταν η οικονομική ζημιά δεν υπέρβαινε τα 200.000 ρουμανικά λέι (48.000 δολάρια). Επιπλέον, δινόταν αμνηστία σε όσους είχαν διαπράξει αξιόποινες πράξεις και είχαν τιμωρηθεί με ποινή φυλάκισης κάτω των πέντε ετών. Η κυβέρνηση, δικαιολόγησε την ψήφιση του νόμου με την αιτιολόγηση ότι οι φυλακές της Ρουμανίας ήταν υπερπλήρεις και με αυτό τον τρόπο θα αποφευχθεί η καταβολή χρηματικού προστίμου στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων[25], ενώ ταυτόχρονα θα βελτιωθούν οι συνθήκες κράτησης στις φυλακές.

Αμέσως μόλις ανακοινώθηκε η ψήφιση του Προεδρικού Διατάγματος, περισσότεροι από 25.000 άνθρωποι, διαμαρτυρήθηκαν την ίδια νύχτα στο Βουκουρέστι. Την επόμενη ημέρα, ο αριθμός των διαδηλωτών έφτασε στους 300.000 σε ολόκληρη τη χώρα. Οι διαδηλώσεις συνεχίστηκαν σε καθημερινή βάση, και έφθασαν στο αποκορύφωμα τους την 5 Φεβρουαρίου, όταν 600.000 άνθρωποι διαμαρτυρήθηκαν, καθιστώντας τους έτσι τη μεγαλύτερη διαδήλωση στην ιστορία της Ρουμανίας.

Τα δικαστικά όργανα της χώρας καθώς και η Εθνική Διεύθυνση Καταπολέμησης της Διαφθοράς, εξέδωσαν αρνητικές ανακοινώσεις σχετικά με το νέο νόμο δηλώνοντας ότι δεν θα επιτύχει τους δηλωμένους στόχους τους και θα υπονομεύσει τόσο το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης όσο και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Το Συμβούλιο Ανωτάτων Δικαστών, ανακοίνωσε ότι το δικαστήριο είναι εκείνο που θα αποφασίσει για την εγκυρότητα του νέου νόμου.

Στις 5 Φεβρουαρίου, μετά από 6 ημέρες συνεχών διαδηλώσεων σε ολόκληρη τη χώρα, η κυβέρνηση αναγκάστηκε να εγκρίνει νέο Προεδρικό

---

[23] Monitorul Oficial
[24] Ordonanța de urgență (OUG) 13/2017
[25] Εξαιτίας των συνθηκών και του αριθμού κράτησης που παραβαίνουν τις οδηγίες της ΕΕ.

Διάταγμα[26], με το οποίο καταργούσε το αρχικό νομοσχέδιο. Ο υπουργός Δικαιοσύνης αναγκάστηκε να παραιτηθεί από το αξίωμα του. Η προσπάθεια της Κυβέρνησης να τροποποιήσει τον ποινικό κώδικα κατά της διαφθοράς χαρακτηρίστηκε ως το μεγαλύτερο πισωγύρισμα της Ρουμανίας στον τομέα των μεταρρυθμίσεων που είχε υιοθετήσει τα τελευταία χρόνια, είχε αρνητικό αντίκτυπο στη διεθνή εικόνα της και ταυτόχρονα έπληξε επιπλέον την εμπιστοσύνη των απλών πολτών στο πολιτικό σύστημα.

[26] Ordonanța de urgență (OUG) 14/2017

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^{ο} - ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ο όρος "Benchmarking" ή όπως στα Ελληνικά αναφέρεται ως Συγκριτική Αξιολόγηση αναφέρεται σε μια μέθοδο, η οποία χρησιμοποιείται στο management, επιχειρήσεων, οργανισμών και κρατών για την αξιολόγηση των διαφόρων πλευρών λειτουργίας τους, με μέτρο σύγκρισης την "καλύτερη πρακτική" (best practice) στον αντίστοιχο τομέα. Η Συγκριτική Αξιολόγηση διευκολύνει τις επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και τις χώρες να αναπτύξουν σχέδια και μεθόδους λειτουργίας για την υιοθέτηση της "καλύτερης πρακτικής". Η συγκριτική αξιολόγηση μπορεί να είναι ένα μεμονωμένο γεγονός (one-off event), αλλά συχνά αντιμετωπίζεται σαν μια συνεχής διαδικασία κατά την οποία οι επιχειρήσεις, οι οργανισμοί και οι χώρες προσπαθούν να βελτιώσουν τις πρακτικές τους[27].

Στη περίπτωση χρήσης της στην αξιολόγηση του τομέα της οικονομίας διάφορων χωρών, συγκρίνονται οι πολιτικές, οι μεταρρυθμίσεις και οι μετρήσεις απόδοσης σε μια ομάδα χωρών, προκειμένου να αποκαλύψουν τις οικονομίες των βέλτιστων πρακτικών και να τις ταξινομήσουν σε μια ταξινομημένη τάξη, δηλαδή 1η, 2η, 3η, 4η ... 100η ... k, σύμφωνα με ένα μεθοδολογικό πλαίσιο. Τα στοιχεία που προκύπτουν από την συγκριτική αξιολόγηση χρησιμεύουν για την εξέταση των πλεονεκτημάτων/ μειονεκτημάτων, τον εντοπισμό της καλύτερης πολιτικής καθώς επίσης μια βάση για τον τρόπο, με τον οποίο διαφορετικές πολιτικές προσεγγίσεις (και πολιτικές μεταρρυθμίσεις), συμβάλλουν στα επιθυμητά αποτελέσματα.

Η συνολική διαδικασία περιλαμβάνει 5 βήματα:

α. Καταγραφή δεδομένων από την επιχείρηση/ οργανισμό/ χώρα.

β. Εισαγωγή των δεδομένων στη βάση των καλύτερων πρακτικών και παραγωγή των διαγραμμάτων αξιολόγησης.

[27] https://en.wikipedia.org/wiki/Benchmarking

γ. Συγγραφή της έκθεσης αξιολόγησης με βάση τα αποτελέσματα και τα διαγράμματα της βάσης των δεδομένων.

δ. Συζήτηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης με την επιχείρηση/ οργανισμό /χώρα και με εμπειρογνώμονες/ειδικούς για την διερεύνηση νέων λύσεων.

ε. Προτάσεις για την βελτίωση και εφαρμογή μεθόδων καινοτομίας.

Η συγκριτική αξιολόγηση χρησιμοποιείται ευρύτατα στον υπολογισμό οικονομικών δεικτών από διάφορους διεθνείς οργανισμούς για τη σύνταξη οικονομικών και πολιτικών εκθέσεων. Παραδείγματα χρήσης της αποτελούν ο δείκτης Καταπολέμησης της Διαφθοράς (Corruption Perception Index - CPI), το Παγκόσμιο Βαρόμετρο Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index - GCI), ο δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (Index of Economic Freedom - IEF), και ο δείκτης Ευκολίας Επιχειρηματικότητας (Ease of Doing Business - EDB), που θα χρησιμοποιηθούν στην παρούσα εργασία, προκειμένου να αξιολογηθεί το επίπεδο διαφθοράς στην Ρουμανία[28].

2. ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ (TRANSPARENCY INTERNATIONAL - TI)

Η Διεθνής Διαφάνεια είναι ένας μη κυβερνητικός οργανισμός, ο οποίος ασχολείται κυρίως με την καταπολέμηση της διαφθοράς σε ολόκληρο τον κόσμο. Στην προσπάθεια της να καταπολεμήσει την διαφθορά, έχει ως αρχές την Διαφάνεια, την Ευθύνη, την Ακεραιότητα, την Αλληλεγγύη, το Θάρρος, την Δικαιοσύνη και την Δημοκρατία. Για την επίτευξη του σκοπού της συνεργάζεται με τις κυβερνήσεις, τις επιχειρήσεις και τους απλούς ανθρώπους για να σταματήσει η κατάχρηση εξουσίας, η δωροδοκία και οι μυστικές συμφωνίες.

Ιδρύθηκε το 1993, από τον Γερμανό οικονομολόγο Πήτερ Έιγκεν[29], με τη μορφή μη κερδοσκοπικού οργανισμού και έχει έδρα το Βερολίνο. Σήμερα διαθέτει περισσότερα από 100 παραρτήματα σε διάφορες χώρες του κόσμου συμπεριλαμβανόμενης και της Ρουμανίας.

---

[28] Δρ. Χ. Παπαπανάγος, Ενότητα 3 : International Benchmarking Indicators, 2016-17

[29] Ο Πήτερ Έιγκεν, που είχε προηγουμένως διατελέσει διευθυντής της Παγκόσμιας Τράπεζας στην Αφρική, είχε διαπιστώσει ότι μεγάλο μέρος της βοήθειας που διαχειριζόταν και διένειμε, τελικά "εξατμιζόταν σε ένα κυκεώνα πολιτικής και λοιπής διαφθοράς"

Η Διεθνής Διαφάνεια επικεντρώνει την προσοχή της σε θεσμούς - νομοθεσίες και κυβερνητικές δράσεις χωρών και όχι σε μεμονωμένες περιπτώσεις φυσικών προσώπων, ή άλλες εξατομικευμένες περιπτώσεις. Είναι ιδιαίτερα γνωστή για τη σύνταξη, των δύο εκθέσεων που αφορούν την διαφθορά παγκοσμίως, του ετήσιου Δείκτη Αντίληψης της Διαφθορά και του Παγκόσμιου Βαρόμετρου Διαφθοράς.

α. Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς (Corruption Perception Index - CPI)

Ο Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας, βαθμολογεί και κατατάσσει τις χώρες με βάση κατά πόσο γίνεται αντιληπτή η διαφθορά του δημόσιου τομέα μιας χώρας. Είναι ένας σύνθετος δείκτης, ο οποίος προκύπτει από ένα συνδυασμό ερευνών και αξιολογήσεων της διαφθοράς, που συλλέγονται από διάφορους αξιόπιστους οργανισμούς και θεωρείται ο ευρύτερα χρησιμοποιούμενος δείκτης μέτρησης της διαφθοράς σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο Δείκτης Αντίληψης της Διαφθοράς, χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1995. Τα τελευταία 20 χρόνια, τόσο οι πηγές που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση όσο και η μεθοδολογία έχουν αλλάξει και προσαρμοστεί στις σύγχρονες απαιτήσεις για να καταφέρουν να είναι πιο ακριβείς. Η τελευταία διαδικασία επανεξέτασης πραγματοποιήθηκε το 2012, με απλούστευση της μεθόδου υπολογισμού ώστε να περιλαμβάνει δεδομένα μόνο ενός έτους από κάθε πηγή. Μέχρι το 2012, οι βαθμολογίες του δείκτη παρουσιάζονταν σε μια κλίμακα από το 0 έως το 10. Από τότε, η κλίμακα άλλαξε και πλέον κυμαίνεται από το 0, το οποίο αντιστοιχεί σε απολύτως διεφθαρμένες χώρες έως το 100, που αντιστοιχεί σε χώρες με απόλυτο επίπεδο διαφάνειας.

Για τον προσδιορισμό του δείκτη CPI του 2016 ακολουθήθηκε η παρακάτω μεθοδολογία[30] που περιλαμβάνει τέσσερα βασικά στάδια.

(1). Επιλογή των πηγών δεδομένων. Ο CPI βασίζεται σε δεδομένα από μια σειρά διαθέσιμων οργανισμών /ιδρυμάτων, που καταγράφουν τις

[30] Corruption Perceptions Index 2016: Short Methodology Note

αντιλήψεις περί διαφθοράς. Για να είναι αξιόπιστα τα δεδομένα πρέπει ο οργανισμός /ίδρυμα να πληροί τα παρακάτω κριτήρια:

(α). Τα δεδομένα πρέπει να προέρχονται από ένα επαγγελματικό αξιόπιστο οργανισμό/ ίδρυμα, που σαφώς τεκμηριώνει τις μεθόδους συλλογής δεδομένων.

(β). Τα δεδομένα και οι αναλύσεις πρέπει να αφορούν την διαφθορά ρητά στον δημόσιο τομέα

(γ). Οι κλίμακες που χρησιμοποιούνται από τους οργανισμούς/ ιδρύματα πρέπει να επιτρέπουν επαρκή διαφοροποίηση των δεδομένων έτσι ώστε να μπορούν να μεταφερθούν στην κλίμακα του CPI 0 – 100.

(δ). Τα δεδομένα να επιτρέπουν τη σύγκριση μεταξύ των χωρών και να μην είναι συγκεκριμενοποιημένα για κάποια χώρα. Να αξιολογείται το ίδιο πράγμα σε κάθε χώρα που βαθμολογείται και στην ίδια κλίμακα.

(ε). Οι αξιολογήσεις και τα δεδομένα να υπολογίζονται σε τακτική βάση (περιοδικότητα) για να είναι δυνατή η σύγκριση μεταξύ των ετών.

(2). Τυποποίηση των δεδομένων - στοιχείων. Όλα τα δεδομένα τυποποιούνται και προσαρμόζονται σε κλίμακα από το 0 έως το 100, ώστε να είναι συμβατά μεταξύ τους και να προσαρμόζονται στην κλίμακα υπολογισμού του CPI. Το 0 αναλογεί στο υψηλότερο και το 100 στο χαμηλότερο επίπεδο αντιληπτής διαφθοράς.

(3). Υπολογισμός του Μέσου Όρου. Η βαθμολογία του CPI κάθε χώρας υπολογίζεται ως ο μέσος όρος όλων των διαθέσιμων βαθμολογιών για τη συγκεκριμένη χώρα. Μια χώρα βαθμολογείται μόνο εάν υπάρχουν τουλάχιστον τρεις διαθέσιμες πηγές δεδομένων από τις οποίες μπορεί να υπολογιστεί ο μέσος όρος.

(4). Αναφορά του Μέτρου της Αβεβαιότητας. Η βαθμολογία του δείκτη CPI, αναφέρεται παράλληλα με ένα τυπικό σφάλμα (Standard Error) και ένα διάστημα εμπιστοσύνης (Confidence Interval) 90% το οποίο αντανακλά τη διακύμανση της αξίας των πηγών δεδομένων που περιλαμβάνει στην βαθμολογία.

Η κατάταξη του δείκτη CPI για το έτος 2016, στηρίζεται στην ανάλυση δεδομένων και στοιχείων από δεκατρείς ανεξάρτητους φορείς/ ιδρύματα, τα οποία είναι εξειδικευμένα στην ανάλυση του Κυβερνητικού και επιχειρηματικού κλίματος σε κάθε χώρα. Οι φορείς/ ιδρύματα που χρησιμοποιήθηκαν είναι τα ακόλουθα:

(1). Αξιολόγηση της Αφρικανικής Αναπτυξιακής Τράπεζας για το 2015 - African Development Bank Governance Ratings (AFDB) 2015

Η Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης (AFDB) είναι μια περιφερειακή πολυμερής τράπεζα ανάπτυξης, η οποία προωθεί την οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική προόδου των χωρών της Αφρικής. Οι αξιολογήσεις της τράπεζας για τις χώρες της Αφρικής είναι μέρος της Κυβερνητικής πολιτικής και της θεσμικής αξιολόγησης, η οποία εξετάζει την ποιότητα του θεσμικού πλαισίου όσον αφορά το πόσο ευνοϊκό είναι στην προώθηση της αποτελεσματικής χρήσης της αναπτυξιακής βοήθειας.

Η τράπεζα στην προσπάθεια της η αξιολόγηση να είναι σύμφωνη με τις διακηρύξεις του Παρισιού και της Ρώμης για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας, την εναρμόνιση και τη συνεργασία τροποποίησε το ερωτηματολόγιο και τις κατευθυντήριες γραμμές ώστε να μπορέσει να ευθυγραμμιστεί με αυτά της Παγκόσμιας Τράπεζας και της Ασιατικής Τράπεζας Ανάπτυξης, αυξάνοντας έτσι τη συγκρισιμότητα και τη συνεργασία μεταξύ τους.

Στην αξιολόγηση[31] της συμπεριλαμβάνονται οι 38 χώρες της Αφρικής[32]. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει τρεις φάσεις. α) την αξιολόγηση των χωρών ανά ομάδα χωρών β) την αναθεώρηση όλων των αξιολογήσεων από ειδικούς οικονομολόγους ανά τομέα και γ) την έγκριση των τελικών αξιολογήσεων σε ανοικτές συζητήσεις μεταξύ των χωρών και των ειδικών. Η κλίμακα βαθμολόγησης κυμαίνεται από το 1 (χώρα πολύ αδύναμη για δύο ή περισσότερα έτη) έως το 6 (χώρα πολύ ισχυρή για τρία ή περισσότερα έτη) και επιτρέπει ενδιάμεσες βαθμολογίες μισού σημείου. Η αξιολόγηση δημοσιεύεται ετησίως από το 2005 και τα δεδομένα είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Τράπεζας[33].

---

[31] Το ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση είναι διαθέσιμο στην διεύθυνση, https://cpia.afdb.org/documents/public/cpia2015-questionnaire-en.pdf
[32] Η αξιολόγηση του 2015, δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο του 2016
[33] https://cpia.afdb.org/?page=data

(2). Δείκτες Βιώσιμης Διακυβέρνησης Ιδρύματος Bertelsmann για το 2016 - Bertelsmann Foundation Sustainable Governance Indicators 2016

Το Bertelsmann Stiftung είναι ένα ιδιωτικό ίδρυμα που ιδρύθηκε το 1977 και λειτουργεί ως μια δεξαμενή σκέψεων (think tank). Εργάζεται για την βελτίωση της εκπαίδευσης, για ένα δίκαιο και αποτελεσματικό οικονομικό σύστημα, για ένα προληπτικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, μια ενεργή κοινωνία πολιτών και γενικά για μεγαλύτερη διεθνή κατανόηση. Το ίδρυμα είναι ανεξάρτητο και σχεδιάζει, εγκαινιάζει και διαχειρίζεται τα δικά του έργα και προγράμματα.

Οι δείκτες βιώσιμης διακυβέρνησης (SGI)[34] εξετάζουν το έργο και τη χάραξη πολιτικής των κυβερνήσεων για όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (41 χώρες συνολικά) προκειμένου να αξιολογηθεί η ανάγκη αλλά και η δυνατότητα για μεταρρύθμιση της κάθε χώρας. Οι δείκτες υπολογίζονται χρησιμοποιώντας ποσοτικά στοιχεία[35] από διεθνείς οργανισμούς, τα οποία στη συνέχεια συμπληρώνονται από ειδικευμένους για κάθε χώρα αναλυτές. Τα αποτελέσματα δίνονται σε κλίμακα από 1 (υψηλότερο επίπεδο) έως το 10 (χαμηλότερο επίπεδο). Οι δείκτες δημοσιεύθηκαν για πρώτη φορά το 2009, και αποτελούν σήμερα ετήσια έκδοση[36]. Τα δεδομένα είναι δημόσια διαθέσιμα στο διαδίκτυο.

(3). Δείκτης Μετασχηματισμού Ιδρύματος Bertelsmann για το έτος 2016 - Bertelsmann Foundation Transformation Index 2016

Το ίδρυμα Bertelsmann εκδίδει επίσης τον Δείκτη Μετασχηματισμού, που παρέχει το πλαίσιο για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των παραγόντων για τη μεταρρύθμιση. Το ίδρυμα για τον εν λόγω δείκτη εκδίδει δύο βαθμολογίες, μία για την υπάρχουσα κατάσταση και μία για τη διαχείριση της κατάστασης.

---

[34] http://www.sginetwork.org/2016/Democracy/Quality_of_Democracy/Rule_of_Law/ Corruption Prevention

[35] Τα στοιχεία συγκεντρώνονται από επίσημες πηγές που είναι προσβάσιμες από όλο τον κόσμο (κυρίως από πηγές του ΟΟΣΑ)

[36] Τα στοιχεία των δεικτών Βιώσιμης Διακυβέρνησης 2016 είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο και αξιολογεί την περίοδο από τον Νοέμβριο του 2014 έως τον Νοέμβριο του 2015

Η αξιολόγηση γίνεται από δύο ειδικευμένους αναλυτές για κάθε χώρα, πάνω σε 52 ερωτήματα χωρισμένα σε 17 κριτήρια. Κάθε ένας από τους αναλυτές δίνει τη βαθμολογία χωρίς να γνωρίζει το αποτέλεσμα του άλλου. Έπειτα επαληθεύονται και συζητούνται από τους περιφερειακούς συντονιστές προκειμένου να διασφαλιστεί η διαπεριφερειακή συγκρισιμότητα στις αξιολογήσεις Οι βαθμολογίες του ιδρύματος είναι και εδώ σε κλίμακα από το 0 έως το 1. Ο Δείκτης Μετασχηματισμού δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά το 2003 και δημοσιεύεται κάθε δύο χρόνια από τότε. Για το 2016 αξιολογήθηκαν 129 χώρες, και τα αποτελέσματα δημοσιεύθηκαν τον Φεβρουάριο του 2016[37]. Τα δεδομένα είναι δημόσια διαθέσιμα στο διαδίκτυο[38].

(4). Αξιολόγηση Κινδύνου Χώρας από μονάδα Πληροφοριών του Economist για το 2016 - Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings 2016

Η Μονάδα Πληροφοριών του Economist (EIU) ιδρύθηκε το 1946 ως ένα ερευνητικό όργανο της εφημερίδας. Από τότε, έχει εξελιχθεί σε μια παγκόσμια ερευνητική και συμβουλευτική εταιρεία που εκδίδει επιχειρηματικές πληροφορίες για τους φορείς χάραξης πολιτικής σε παγκόσμια κλίμακα

Οι αξιολογήσεις κινδύνου χώρας[39] παρέχουν αναλύσεις κινδύνων σε βάθος καθώς και χρηματοοικονομική έκθεση για περισσότερες από 140 χώρες. Για την αξιολόγηση εργάζονται 650 πλήρως απασχολημένοι αναλυτές που υποστηρίζονται από ένα παγκόσμιο δίκτυο ειδικών στο εσωτερικό κάθε χώρας. Οι οικονομικές και πολιτικές εκθέσεις των αναλυτών υποβάλλονται σε αυστηρή διαδικασία ελέγχου πριν από τη δημοσίευσή τους. Τα αποτελέσματα δίδονται ως ακέραιοι αριθμοί σε κλίμακα από το 0 (πολύ χαμηλό) έως το 4 (πολύ υψηλό). Για το 2016 αξιολογήθηκαν 129 χώρες. Οι αξιολογήσεις κινδύνου εκδίδονται από τις αρχές της δεκαετίας του '80, ενώ ενημερωμένες περιλήψεις παρέχονται μηνιαία για

[37] Αφορούν τη διετής περίοδο από την 1η Φεβρουαρίου 2013 έως την 31η Ιανουαρίου 2015
[38] https://www.btiproject.org/fileadmin/files/BTI/Downloads/Zusaetzliche_Downloads/ Codebook _BTI_2016.pdf
[39] http://www.eiu.com

100 χώρες και τριμηνιαία για τις υπόλοιπες[40]. Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του CPI για το 2016, είναι εκείνα του Σεπτέμβριου του 2016.

(5). Έκθεση για τα κράτη σε μετάβαση της Freedom House για το 2016 - Freedom House Nations in Transit 2016

Η μη κυβερνητική οργάνωση Freedom House παρακολουθεί και υποστηρίζει την επέκταση της ελευθερίας σε όλο τον κόσμο. Για αυτό τον σκοπό παρακολουθεί τη δημοκρατική αλλαγή, την ελευθερία τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η έκθεση για τα κράτη σε μετάβαση[41] (Nations at Transition) εξετάζει την πρόοδο προς την δημοκρατία σε 29 χώρες της Κεντρικής Ευρώπης και της Ευρασίας. Οι εκθέσεις επικεντρώνονται στην πρόοδο, αλλά και τα προβλήματα του εκδημοκρατισμού.

Η μεθοδολογία του Οργανισμού βασίζεται στην βαθμολόγηση 7 επιμέρους αξιολογούμενων πυλώνων[42]. Για τη δημιουργία της έκθεσης χρησιμοποιούνται διάφορες πηγές όπως πιστωτικά ιδρύματα, ΜΚΟ, διεθνείς οργανισμοί, τοπικές εφημερίδες και περιοδικά καθώς και επιλεγμένα στοιχεία από τις κυβερνήσεις. Η κλίμακα βαθμολόγησης είναι από το 1 (χαμηλότερο επίπεδο) έως το 7 (υψηλότερο επίπεδο)[43]. Η έκθεση δημοσιεύεται ετησίως από το 2003. Για το 2016, αξιολογήθηκαν 29 χώρες και τα δεδομένα καλύπτουν την χρονική περίοδο από την 1η Ιανουαρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015. Τα στοιχεία της έκθεσης είναι δημόσια διαθέσιμα στο διαδίκτυο.

(6). Παγκόσμια Κατάταξη Επιχειρηματικού Κινδύνου για το 2015 - Global Insight Country Risk Ratings 2015

Η εταιρεία IHS (Information Handling Services) ιδρύθηκε το 1959 ως μια παγκόσμια εταιρεία παροχής πληροφοριών. Σήμερα δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 30 χώρες, απασχολεί περισσότερα από 5100 άτομα και

[40] Τα δεδομένα είναι διαθέσιμα σε όσους είναι συνδρομητές της υπηρεσίας για τη χώρα που τους ενδιαφέρει
[41] https://freedomhouse.org/report/nations-transit/nations-transit-2016
[42] Δημοκρατική Διακυβέρνηση της χώρας (National Democratic Governance - NDG), Εκλογική Διαδικασία (Electoral Process - EP), Κοινωνία των Πολιτών (Civil Society - CS), Ανεξαρτησία των Μέσων Ενημέρωσης (Independent Media - IM), Δημοκρατική Τοπική Αυτοδιοίκηση (Local Democratic Governance - LDG), Νομικό πλαίσιο και Ανεξαρτησία που διέπει το θεσμό της Δικαιοσύνης (Judicial Framework and Independence - JFI) και Διαφθορά (Corruption - CO).
[43] Στην αξιολόγηση επιτρέπεται βαθμολογίες μισού σημείου και ενδιάμεσες τετάρτου σημείου (π.χ. 3.25)

παρέχει ένα ευρύ φάσμα διαδικτυακών υπηρεσιών που καλύπτουν μακροοικονομικά στοιχεία, επιχειρηματικό κίνδυνο επενδύσεων ανά χώρα συγκεκριμένη χώρα καθώς και μεμονωμένες αναλύσεις συγκεκριμένων επιχειρηματικών τομέων. Από το 1999, εκδίδει την Παγκόσμια Κατάταξη Επιχειρηματικού Κινδύνου και αναλύει ορισμένους από τους παράγοντες που διαμορφώνουν το περιβάλλον επιχειρηματικού κινδύνου για περισσότερες από 200 χώρες/περιοχές[44]. Οι παράγοντες που αναλύουν είναι η πολιτική, η οικονομία, το νομικό πλαίσιο, η φορολογία και ο κίνδυνος ασφάλειας. Η βαθμολογία του κινδύνου διαφθοράς που χρησιμοποιείται στην διαμόρφωση του CPI από την Διεθνή Διαφάνεια[45], προκύπτει από τις επιχειρηματικές συνθήκες και του δείκτες κινδύνου της IHS.

Οι βαθμολογίες αξιολογούν το ευρύ φάσμα της διαφθοράς, από την ασήμαντη δωροδοκία έως το πιο υψηλό επίπεδο, την πολιτική διαφθορά. Οι βαθμολογίες κυμαίνονται από το 1 (μέγιστη διαφθορά) έως το 5 (ελάχιστη διαφθορά) ενώ επιτρέπεται και ενδιάμεσες βαθμολογίες μισού σημείου (π.χ. 3,5). Για την κατάταξη για το 2015, αξιολογήθηκαν 204 χώρες / εδάφη σε όλο τον κόσμο. Τα λεπτομερή στοιχεία είναι διαθέσιμα στους πελάτες της IHS.

(7). Ετήσια Έκθεση Διεθνούς Ανταγωνιστικότητας του Διεθνές Ινστιτούτου Διοίκησης για το έτος 2016 - IMD World Competitiveness Yearbook 2016

Το Διεθνές Ινστιτούτου Διοίκησης, που αποτελεί μια από τις κορυφαίες σχολές στη διοίκηση επιχειρήσεων, συντάσσει κάθε έτος την έκθεση που μετράει την ανταγωνιστικότητα των χωρών. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζει και βαθμολογεί τον τρόπο με τον οποίο το κοινωνικοπολιτικό και οικονομικό περιβάλλον της κάθε χώρας επηρεάζει την ανταγωνιστικότητα σε αυτήν. Για την έκθεση χρησιμοποιούνται 333 κριτήρια, έτσι ώστε να αποκτηθεί μια πολύπλευρη εικόνα για την ανταγωνιστικότητα. Το Διεθνές Ινστιτούτο Διοίκησης συνομιλεί με τοπικές και ξένες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο οικονομικό περιβάλλον μιας χώρας, ενώ συνεργάζεται με 54 ινστιτούτα σε όλο τον κόσμο για

---

[44] http://www.ihs.com/products/global-insight/country-analysis

[45] Τα δεδομένα για το CPI 2016 από την IHS έγιναν προσβάσιμα μέσω του portal της Παγκόσμιας Τράπεζας, καθώς η IHS σταμάτησε το 2015 να παρέχει δεδομένα στη Διεθνή Διαφάνεια. http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#doc-sources

να εξασφαλίσει την εγκυρότητα και την ακρίβεια των δεδομένων[46]. Οι απαντήσεις δίδονται σε κλίμακα από το 1 έως το 6, η οποία στη συνέχεια μετατρέπεται σε κλίμακα από 0 έως 10 όπου το 0 είναι το υψηλότερο επίπεδο της αντιλαμβανόμενης διαφθοράς ενώ το 10 είναι η χαμηλότερη[47]. Η έκθεση διεθνούς ανταγωνιστικότητας για το 2016 περιλαμβάνει 61 χώρες[48].

(8). Συμβουλευτική Πολιτικού και Οικονομικού Κινδύνου για το έτος 2016 - Political and Economic Risk Consultancy 2016

Η PERC (Political and Economic Risk Consultancy) είναι μια συμβουλευτική εταιρεία που ειδικεύεται στις στρατηγικές επιχειρηματικές πληροφορίες και αναλύσεις για επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις χώρες της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ασίας. Συντάσσει μια σειρά εκθέσεων επιχειρηματικού κινδύνου για αυτές τις χώρες, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή σε κρίσιμες κοινωνικοπολιτικές μεταβλητές όπως η διαφθορά, τα δικαιώματα και οι κίνδυνοι πνευματικής ιδιοκτησίας, η ποιότητα εργασίας καθώς και άλλα συστημικά πλεονεκτήματα και αδυναμίες των Ασιατικών χωρών.

Η PERC δημοσιεύει δεκαπενθήμερα ενημερωτικά δελτία, τα οποία είναι διαθέσιμα στους συνδρομητές της, πάνω σε αυτά τα θέματα. Τα στοιχεία που χρησιμοποίησε η Διεθνής Διαφάνεια, συγκεντρώθηκαν από το ενημερωτικό δελτίο διαφθοράς της εταιρείας, το οποίο συγκεντρώνει και αναλύει δεδομένα από απαντήσεις διοικητικών στελεχών τοπικών και διεθνών επιχειρήσεων. Οι συμμετέχοντες έδωσαν βαθμολογίες και σχόλια μόνο για τη χώρα στην οποία σήμερα κατοικούν.[49] Οι απαντήσεις στις ερωτήσεις έχουν κλίμακα από το 0 (δεν υπάρχει πρόβλημα) έως το 10 (σοβαρό πρόβλημα). Η έρευνα ξεκίνησε πριν 20 χρόνια και διεξάγεται ετησίως. Για το έτος 2016, εξετάστηκαν 15 χώρες της Ασίας και οι ΗΠΑ[50].

---

[46] Για την έκθεση του 2016, ρωτηθήκαν 5480 στελέχη επιχειρήσεων https://www.imd.org/wcc/research-methodology/

[47] https://www.imd.org/uupload/imd.website/wcc/Survey_Explanation.pdf

[484848] Τα στοιχεία για το 2016 δημοσιεύθηκαν τον Μάιο του 2016 και είναι διαθέσιμα στους πελάτες του Διεθνές Ινστιτούτου Διοίκησης, https://worldcompetitiveness.imd.org/

[494949] Για τον υπολογισμό του CPI 2016, χρησιμοποιήθηκε μόνο το ερώτημα: πώς βαθμολογείτε το πρόβλημα της διαφθοράς στη χώρα στην οποία που εργάζεστε

[50] Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για τον CPI 2016 συγκεντρώθηκαν σε έρευνα που διεξήχθη μεταξύ Ιανουαρίου 2016 και Μαρτίου 2016 και που δημοσιεύθηκε τον Απρίλιο του 2016.Τα δεδομένα είναι διαθέσιμα στους συνδρομητές, http://www.asiarisk.com/

(9). Διεθνής Οδηγός Κινδύνων Κρατών της PRS για το 2016 - Political Risk Services International Country Risk Guide 2016

Οι Υπηρεσίες Πολιτικής Κινδύνου (Political Risk Services - PRS), με έδρα στη Συρακούσες της Νέας Υόρκης, εκδίδουν σε μηνιαία βάση από το 1980, τον Διεθνή Οδηγό Κινδύνων για τα Κράτη (International Country Risk Guide - ICRG), στον οποίο βαθμολογούνται οι πολιτικοί, οικονομικοί και επενδυτικοί κίνδυνοι για κάθε κράτος ως προς τις διεθνείς επιχειρήσεις. Σήμερα, παρακολουθούνται 140 χώρες και οι βαθμολογίες αποτελούν τη βάση ενός συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για ευκαιρίες και παγίδες, ανά χώρα. Για την διαμόρφωση του οδηγού, συλλέγονται πολιτικές πληροφορίες, οι οποίες μετατρέπονται σε σημεία κινδύνου, στη βάση ενός συνεπούς πρότυπου αξιολόγησης.

Οι αξιολογήσεις πολιτικών κινδύνων καθώς και οποιαδήποτε άλλες πολιτικές πληροφορίες αποτελούν τη βάση για τον Διεθνή Οδηγό Κινδύνων Με αυτό τον τρόπο, ο χρήστης μπορεί να ελέγξει τις πληροφορίες και τα δεδομένα ή να τις αξιολογήσει με βάση τις δικές τους εκτιμήσεις ή με βάση ένα άλλο σύστημα αξιολόγησης κινδύνων[51]. Οι βαθμολογίες για την διαφθορά δίδονται σε κλίμακα από το 0 (υψηλότερος δυνητικός κίνδυνος) έως το 6 (χαμηλότερος πιθανός κίνδυνος). Τα δεδομένα είναι διαθέσιμα στους πελάτες της εταιρείας, για κάθε χώρα ξεχωριστά[52].

(10). Αξιολόγηση Πολιτικής και Θεσμών από την Παγκόσμια Τράπεζα για το 2015 - World Bank Country Policy and Institutional Assessment 2015

Η αξιολόγηση της πολιτικής και των θεσμών μιας χώρας από την Παγκόσμια Τράπεζα βαθμολογεί 16 κριτήρια που ομαδοποιούνται σε τέσσερις ομάδες: α) Την οικονομική διαχείριση, β) Τις διαρθρωτικές πολιτικές, γ) Τις πολιτικές για την κοινωνική ένταξη και την ισότητα και δ) Την διαχείριση του δημόσιου τομέα και τα Θεσμικά όργανα. Τα κριτήρια επικεντρώνονται στους

[51] Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την διαμόρφωση του CPI 2016, είναι ένα σύνολο τριμηνιαίων αξιολογήσεων που καλύπτουν την περίοδο από τον Αύγουστο του 2015 έως τον Αύγουστο του 2016.
[52] www.prsgroup.com

κρίσιμους παράγοντες για την προώθηση της ανάπτυξης και τη μείωση της φτώχειας.

Οι αξιολογήσεις είναι το αποτέλεσμα της κρίσης του προσωπικού και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας ή των κυβερνήσεων που εκπροσωπούν. Η Παγκόσμια Τράπεζα για την αξιολόγηση των χωρών, παρέχει έναν ορισμό για κάθε κριτήριο καθώς και λεπτομερή περιγραφή κάθε επιπέδου αξιολόγησης. Οι αξιολογήσεις αντανακλούν διάφορους δείκτες, παρατηρήσεις και κρίσεις με βάση τις γνώσεις της χώρας, που προέρχονται από την Τράπεζα ή αλλού, καθώς και αυτές που είναι διαθέσιμες στο κοινό.

Η κλίμακα βαθμολόγησης είναι από το 1 (χαμηλό επίπεδο) έως το 6 (υψηλό) και επιτρέπει και μισές ενδιάμεσες βαθμολογίες (π.χ., 3.5). Η αξιολόγηση περιλαμβάνει δύο φάσεις: α) τη φάση συγκριτικής αξιολόγησης, στην οποία ένα μικρό, αντιπροσωπευτικό, δείγμα χωρών βαθμολογείται σε μια εντατική διαδικασία και (β) τη φάση, κατά την οποία οι υπόλοιπες χώρες βαθμολογούνται χρησιμοποιώντας τις παραγόμενες αξιολογήσεις της α φάσης ως οδηγούς αναφοράς[53]. Η αξιολόγηση ξεκίνησε το 2005 και γίνεται σε ετήσια βάση. Για το 2016, αξιολογήθηκαν 76 χώρες και τα δεδομένα είναι δημόσια διαθέσιμα στο διαδίκτυο[54].

(11). Έρευνα γνώμης Διευθυντικών Στελεχών του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για το έτος 2016 - World Economic Forum Executive Opinion Survey (EOS) 2016

Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ είναι ένας ανεξάρτητος διεθνής οργανισμός που έχει ως δέσμευση να βελτιώσει το κόσμο με τη συμμετοχή των επιχειρηματικών, πολιτικών, ακαδημαϊκών και άλλων επιφανών πολιτών της κοινωνίας σε παγκόσμιες, περιφερειακές και βιομηχανικές ατζέντες. Το φόρουμ ιδρύθηκε ως ένα μη κερδοσκοπικό ίδρυμα το 1971, με έδρα τη Γενεύη της Ελβετίας. Η έρευνα γνώμης Διευθυντικών Στελεχών αποτελεί την ετήσια έκθεση του φόρουμ για τα στελέχη των επιχειρήσεων. Με την πάροδο του χρόνου, η

[53] Η διαδικασία διαχειρίζεται από τον Αντιπρόεδρο της τράπεζας στο Operations Policy and Country services
[54] http://data.worldbank.org/data-catalog/CPIA

έρευνα έχει εξελιχθεί για να συγκεντρώσει νέα δεδομένα που είναι απαραίτητα για την εκπόνηση του Παγκόσμιο Δείκτη ανταγωνιστικότητας καθώς και για άλλους δείκτες του φόρουμ.

Το φόρουμ συνεργάζεται στενά με ένα δίκτυο 160 ερευνητικών ινστιτούτων που διαχειρίζονται την έρευνα στις αντίστοιχες χώρες. Τα περισσότερα από αυτά είναι γνωστά και αναγνωρισμένα οικονομικά τμήματα των εθνικών πανεπιστήμιων, ανεξάρτητα ερευνητικά ιδρύματα ή επιχειρηματικές οργανώσεις. Η διαδικασία διαμόρφωσης της έρευνας αναθεωρείται σε ετήσια βάση και υποβλήθηκε σε εξωτερική επιθεώρηση τελευταία το 2012[55]. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται σε κλίμακα από το 1,00 έως το 7,00. Για το 2016, η έρευνα συγκέντρωσε τις απόψεις των στελεχών επιχειρήσεων σε 135 χώρες, ενώ χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από την έρευνα του 2015 για ακόμα 12 χώρες. Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ διεξάγει την ετήσια έρευνα για περισσότερα από 30 χρόνια[56].

(12). Δείκτης Κατάταξης κράτους Δικαίου από το Παγκόσμιο πρόγραμμα Δικαιοσύνης για το 2016 - World Justice Project Rule of Law Index 2016

Το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Δικαιοσύνης (WJP) είναι ένας ανεξάρτητος μη κερδοσκοπικός οργανισμός που εργάζεται για την προώθηση του κράτος δικαίου και της εφαρμογής ισότητας και ίσων ευκαιριών μέσα στις κοινωνίες. Οι προσπάθειες του οργανισμού είναι αφιερωμένες στην ανάπτυξη πρακτικών προγραμμάτων υπέρ του κράτους δικαίου σε όλο τον κόσμο.

Ο δείκτης του Παγκόσμιου Προγράμματος Δικαιοσύνης, είναι ένα εργαλείο αξιολόγησης που προσφέρει μια λεπτομερή και ολοκληρωμένη εικόνα του βαθμού στον οποίο οι χώρες / εδάφη τηρούν το κράτος δικαίου στην πράξη. Ο δείκτης παρέχει λεπτομερείς πληροφορίες και δεδομένα αναφορικά με τις διάφορες διαστάσεις του κράτους δικαίου για κάθε χώρα, κάτι το οποίο επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να εκτιμήσουν την τήρηση του, να αξιολογήσουν τα

[55] www.weforum.org/gcr
[56] Τα στοιχεία για την έκθεση του 2016, συγκεντρώθηκαν σε έρευνα που διεξήχθη μεταξύ Ιανουαρίου και Ιουνίου 2016.

πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες μιας χώρας σε σύγκριση με παρόμοιες, και να παρακολουθούν παράλληλα τις αλλαγές με την πάροδο του χρόνου.

Τα στοιχεία προέρχονται από γενική δημοσκόπηση του κοινού καθώς και από λεπτομερή ερωτηματολόγια στα οποία συμμετέχουν ειδικοί σε τοπικό επίπεδο[57]. Οι βαθμολογίες δίδονται σε συνεχή κλίμακα μεταξύ από το 0 (χαμηλότερη βαθμολογία) έως το 1. Για τον δείκτη του 2016 βαθμολογήθηκαν 113 χώρες. Η πρώτη έκδοση του δείκτη δημοσιεύθηκε το 2010, και από τότε έχουν γίνει μικρές αλλαγές στη μεθοδολογία και τον αριθμό των χωρών που αξιολογούνται. Τα δεδομένα για τον υπολογισμό του δείκτη για το 2016 συλλέχθηκαν από τον Μάιο έως τον Σεπτέμβριο του 2016[58] Τα δεδομένα είναι διαθέσιμα στο κοινό στο διαδίκτυο[59].

(13). Πρόγραμμα Είδη της Δημοκρατίας για το 2016 - Varities of Democracy Project 2016

Το πρόγραμμα Είδη της Δημοκρατίας (V-Dem) είναι μια νέα προσέγγιση για την κατανόηση και τη μέτρηση της δημοκρατίας. Παρέχει ένα πολυδιάστατο και αναλυτικό σύνολο δεδομένων που αντικατοπτρίζει την πολυπλοκότητα της έννοιας της Δημοκρατίας ως ένα σύστημα κανόνα που υπερβαίνει την απλή συμμετοχή με την εκτέλεση του εκλογικού καθήκοντος από τους πολίτες.

Το πρόγραμμα διακρίνει επτά υψηλού επιπέδου μορφές της Δημοκρατίας: την εκλογική, την φιλελεύθερη, την συμμετοχική, την εκλαϊκευτική, την ισότιμη, την πρωταρχική και την συναινετική, και συλλέγει στοιχεία για τη μέτρηση αυτών των αρχών. Πρόκειται για μια συνεργασία μεταξύ του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστήμιο του Γκέτεμποργκ στη Σουηδία, και του Ινστιτούτο Kellogg του Πανεπιστήμιου Notre Dame των ΗΠΑ. Με τέσσερις κύριους ερευνητές, δεκαπέντε διευθυντές έργων, περισσότερους από τριάντα περιφερειακούς διευθυντές, 170 συντονιστές χωρών και 2.500 εμπειρογνώμονες χώρας, το πρόγραμμα θεωρείται ένα από τα μεγαλύτερα έργα συλλογής

[57] Μέχρι σήμερα, συμμετείχαν περισσότεροι από 2.000 ειδικοί και 66.000 άλλα άτομα από όλο τον κόσμο
[58] Για την κατάρτιση του δείκτη για το 2016 ασχολήθηκαν 2700 εμπειρογνώμονες στις διάφορες χώρες.
[59] http://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/

δεδομένων κοινωνικής επιστήμης. Τα αποτελέσματα δίδονται σε συνεχή κλίμακα από το 0 έως το 1 (υψηλότερη βαθμολογία). Για το 2016 αξιολογήθηκαν 76 χώρες, αριθμός που αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά το επόμενο έτος. Τα δεδομένα είναι διαθέσιμα στο κοινό στο διαδίκτυο[60].

β. Παγκόσμιο Βαρόμετρο Διαφθοράς (Global Corruption Barometer - GCB)

Το Παγκόσμιο Βαρόμετρο Διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας, αποτελεί τη μεγαλύτερη έρευνα της κοινής γνώμης, σε παγκόσμιο επίπεδο για την διαφθορά. Από την 2003, χρονιά που πρώτο - ξεκίνησε, το Παγκόσμιο Βαρόμετρο Διαφθοράς, εξετάζει τις εμπειρίες των απλών καθημερινών ανθρώπων σχετικά με το φαινόμενο της διαφθοράς σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η έρευνα ξεκίνησε αρχικά ως ετήσια και αφορούσε 47 χώρες, για να καταλήξει σήμερα να γίνεται κάθε δύο χρόνια και τα αποτελέσματα της να αφορούν 115 χώρες. Για την έρευνα του 2015-2016, ζητήθηκε η άποψη πάνω από 157,000 ατόμων. Το περιθώριο λάθους για κάθε χώρα είναι 3% και το τυπικό μέγεθος δείγματος είναι 1.000 άτομα[61]. Το Παγκόσμιο Βαρόμετρο Διαφθοράς, σε αντίθεση με τον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς, αποτελεί μια ολοκληρωμένη έρευνα που αντί να χρησιμοποιεί τις αντιλήψεις των ειδικών και των εμπειρογνωμόνων, αναφέρεται απευθείας στους απλούς πολίτες της κάθε χώρας, οι οποίοι αποτελούν τον βασικό αποδέκτη του φαινομένου και τον κριτή των προσπαθειών καταπολέμησης της διαφθοράς από τις Κυβερνήσεις. Η έκθεση αποδεικνύει πώς αντιλαμβάνονται οι πολίτες μιας χώρας πόσο εκτεταμένο είναι το πρόβλημα της διαφθοράς.

Για τα έτη 2015 - 2016 η Διεθνής διαφάνεια, στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Βαρόμετρου Διαφθοράς, έχει εκδώσει 5 εκθέσεις με τα αποτελέσματα της έρευνας που καλύπτουν ολόκληρο τον κόσμο σε αντίστοιχες περιφέρειες. Οι εκθέσεις είναι η έρευνα για την Αφρική του 2015, η έρευνα για τη Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική του 2016, η έρευνα για την Ευρώπη και την Κεντρική Ασία του 2016, η

[60] https://www.v-dem.net/en/data/data-version-6-2/
[61] Τέσσερις χώρες, η Κύπρος, το Λουξεμβούργο, το Βανουάτου και οι Νήσοι Σολομώντος, έχουν μέγεθος δείγματος 500 ατόμων και περιθώριο σφάλματος 4%.

έρευνα της περιοχής της Ασίας και του Ειρηνικού του 2017, και η έρευνα για την Λατινική Αμερική και την Καραϊβική του 2017.

Η έκδοση του Παγκόσμιου Βαρόμετρου Διαφθοράς για την Ευρώπη και την Κεντρική Ασία, προέρχεται από έρευνα σε περισσότερους από 60.000 πολίτες σε 42 χώρες και συνοψίζει τις επιδόσεις για το φαινόμενο της διαφθοράς στις χώρες αυτές, σύμφωνα με τις απόψεις των πολιτών. Βασίζεται σε απαντήσεις πάνω σε 14 ερωτήσεις σχετικά με τη σημασία του φαινόμενου της διαφθοράς, την αντιλαμβανόμενη απόδοση των Κυβερνήσεων στην αντιμετώπιση της, το επίπεδα διαφθοράς των δημοσίων προσώπων και λειτουργών, το φαινόμενο της δωροδοκίας και το πόσο κοινωνικά αποδεκτό είναι η αναφορά περιστατικών διαφθοράς.

Το Παγκόσμιο Βαρόμετρο Διαφθοράς παρέχει μια αναλυτική εικόνα σχετικά με το πως αντιλαμβάνονται τη διαφθορά οι πολίτες κάθε χώρας. Τα αποτελέσματα της έρευνας για την Ευρώπη και την Κεντρική Ασία, αποδεικνύουν την έκταση του προβλήματος και ιδιαίτερα στις χώρες της περιοχής της Βαλκανικής χερσονήσου (BAL-13), της Μαύρης Θάλασσας (BS-10) και της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^{Ο} - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ CPI

Εξετάζοντας την βαθμολογία και την κατάταξη των χωρών, για τον δείκτη CPI κατά το έτος 2016, φαίνεται ότι καμία χώρα δεν κατάφερε να επιτύχει βαθμολογία κοντά στο 100, που σημαίνει ότι δεν υπάρχει χώρα που να μην εμφανίζει συμπτώματα διαφοράς. Πάνω από τα δύο τρίτα των συνολικά 176 χωρών που αξιολογήθηκαν για το έτος 2016, έχουν βαθμολογία κάτω από την μέση, δηλαδή κάτω του 50[62]. Ο παγκόσμιος μέσος όρος είναι ιδιαίτερα χαμηλός, μόλις 42,9 , και φανερώνει πόσο σοβαρό και μεγάλο ζήτημα, αποτελεί η διαφθορά στον δημόσιο τομέα για τις περισσότερες χώρες του κόσμου. Ταυτόχρονα οι χώρες που βρίσκονται ψηλά στην παγκόσμια κατάταξη, ξεπερνούν πολύ σε βαθμολογία τις υπόλοιπες χώρες όπου οι πολίτες αντιμετωπίζουν καθημερινά τις ορατές επιπτώσεις της διαφθοράς.

Η Ρουμανία για το έτος 2016, έχει για το δείκτη CPI βαθμολογία 48, λίγο κάτω από τη μέση, γεγονός που αποδεικνύει ότι η διαφθορά αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για τη χώρα. Στο σύνολο των 176 χωρών, καταλαμβάνει μαζί με την Ουγγαρία και την Ιορδανία την 57η θέση στην παγκόσμια κατάταξη, βελτιώνοντας κατά μία θέση την κατάταξη της σε σχέση με το δείκτη CPI του 2015.

Συγκρίνοντας τη μεταβολή του δείκτη CPI της Ρουμανίας, με τον αντίστοιχο των ΗΠΑ, της Κίνας, της Ρωσίας, τον παγκόσμιο μέσο όρο, καθώς και τις περιοχές χωρών ή ενώσεων που ανήκει η Ρουμανία, όπως η ΕΕ-28, η περιοχή της Βαλκανικής Χερσονήσου (BAL-13) και η περιοχή της Μαύρης Θάλασσας (BS-10) παρατηρούμε τα ακόλουθα:

α. Κατά την χρονική περίοδο, 2001-2011, οι ΗΠΑ και η ΕΕ-28, σημειώνουν τις καλύτερες επιδόσεις, με μέσο όρο 7,39 και 6,27 αντίστοιχα, οι οποίες είναι πολύ καλύτερες από τον παγκόσμιο μέσο όρο, που είναι μόλις 4,16. Ακολουθεί η περιοχή της Βαλκανικής Χερσονήσου (BAL-13), με μέσο όρο βαθμολογίας 3,67 και η Κίνα με 3,46. Ο μέσος όρος της Ρουμανίας πλησιάζει αυτόν της Κίνας και είναι λίγο μικρότερος με 3,4. Την χειρότερη επίδοση, παρόλο

[62] https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016

το μέγεθος σε έκταση, πληθυσμό και οικονομία, έχει η Ρωσία με 2,4 ,ενώ η περιοχή των χώρων της Μαύρης Θάλασσας (BS-10), έχει μέσο όρο βαθμολογίας 3,67. Είναι χαρακτηριστικό ότι η ΕΕ-28 παρουσιάζει καλύτερη επίδοση από τον παγκόσμιο μέσο όρο, ενώ η Ρουμανία έχει μικρότερο μέσο όρο σε σχέση με εκείνο των χωρών της BAL-13 και μεγαλύτερο σε σχέση με των χωρών τηε BS-10 (Πίνακας 1 και γραφική παράσταση 1).

	World av.	EU-28 av.	USA	China	Rus	BAL-13 av.	BS-10 av.	Romania
2001	4,8	6,1	7,6	3,5	2,3	3,8	3	2,8
2002	4,6	6,2	7,7	3,5	2,7	3,6	2,8	2,6
2003	4,2	6,2	7,5	3,4	2,7	3,4	2,8	2,8
2004	4,1	6,3	7,5	3,4	2,8	3,3	3	2,9
2005	4,1	6,3	7,6	3,2	2,4	3,4	3	3
2006	4	6,4	7,2	3,3	2,5	3,6	3,2	3,1
2007	4	6,4	7,2	3,5	2,3	3,9	3,3	3,7
2008	4	6,4	7,3	3,6	2,1	4	3,3	3,8
2009	4	6,3	7,5	3,6	2,2	3,9	3,3	3,8
2010	4	6,2	7,1	3,5	2,1	3,8	3,1	3,7
2011	4	6,2	7,1	3,6	2,4	3,7	3,1	3,6
Av. 01/11	4,16	6,27	7,39	3,46	2,4	3,67	3,08	3,4

Πίνακας 1. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του δείκτη CPI, χαρακτηριστικών χωρών/ περιοχών /ενώσεων για τα έτη 2001-2011

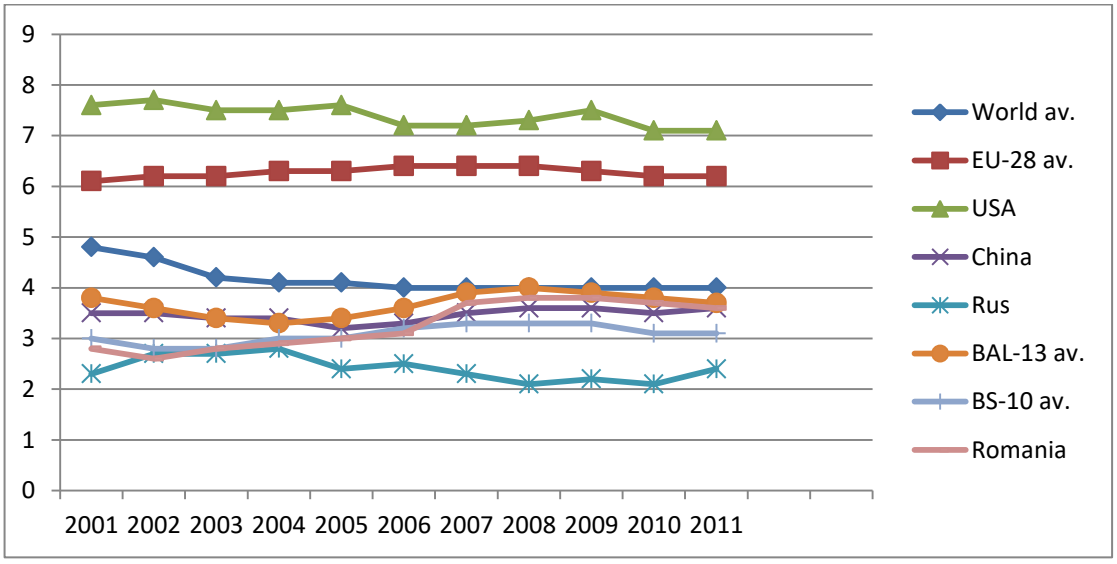

Γραφική απεικόνιση 1. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του δείκτη CPI, χαρακτηριστικών χωρών/ περιοχών /ενώσεων για τα έτη 2001-2011

Κατά την χρονική περίοδο, 2012-2016[63], οι ΗΠΑ και η ΕΕ-28, εξακολουθούν να σημειώνουν τις καλύτερες επιδόσεις, με μέσο όρο 74 και 64,7 αντίστοιχα. Οι βαθμολογίες αυτές, είναι πολύ καλύτερες από τον παγκόσμιο μέσο όρο, που παραμένει χαμηλός, μόλις 42,96 και φανερώνουν την απόσταση που έχουν ως προς τη διαφθορά, οι περισσότερες χώρες του Δυτικού κόσμου από τις υπόλοιπες. Ακολουθεί η Ρουμανία με μέσο όρο βαθμολογίας 44,8 , οι χώρες της BAL-13, με 42,32, η Κίνα με 38,4 και οι χώρες της BS-10, με 37,6. Την χειρότερη επίδοση ανάμεσα σε αυτές τις χώρες/ περιοχές εξακολουθεί να έχει η Ρωσία με μόλις 28,2 (Πίνακας 2).

	World av.	EU-28 av.	USA	China	Rus	BAL-13 av.	BS-10 av.	Romania
2012	43,3	63	73	39	28	41,9	36,3	44
2013	42,7	63,6	73	40	28	42,3	37,5	43
2014	43,4	64,2	74	36	27	42,2	38	44
2015	42,5	65,4	76	37	29	42,5	38	46
2016	42,9	64,6	74	40	29	42,7	38,2	48
Av. 12/16	42,96	64,7	74	38,4	28,2	42,32	37,6	44,8

Πίνακας 2. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του δείκτη CPI, χαρακτηριστικών χωρών/ περιοχών /ενώσεων για τα έτη 2012-2016

Σε αυτή την χρονική περίοδο, η Ρουμανία καταφέρνει και βελτιώνει αισθητά την θέση της σε σχέση με τον παγκόσμιο μέσο όρο καθώς και με το μέσο όρο των χωρών της BAL-13 και της BS-10. Εξακολουθεί όμως να υπολείπεται αρκετά από τον μέσο όρο της ΕΕ-28, ενώ δεν καταφέρνει να ξεπεράσει το 50, τη μέση της βαθμολογίας (Γραφική απεικόνιση 2)

[63] Το 2012, άλλαξε ο τρόπος υπολογισμού του δείκτη CPI, καθώς και η κλίμακα μετρήσεως από δεκαδική σε εκατοστιαία. Τα δεδομένα για τα έτη 2012-2016, δεν μπορούν να συγκριθούν σε σχέση με εκείνα των ετών 2001-2011.

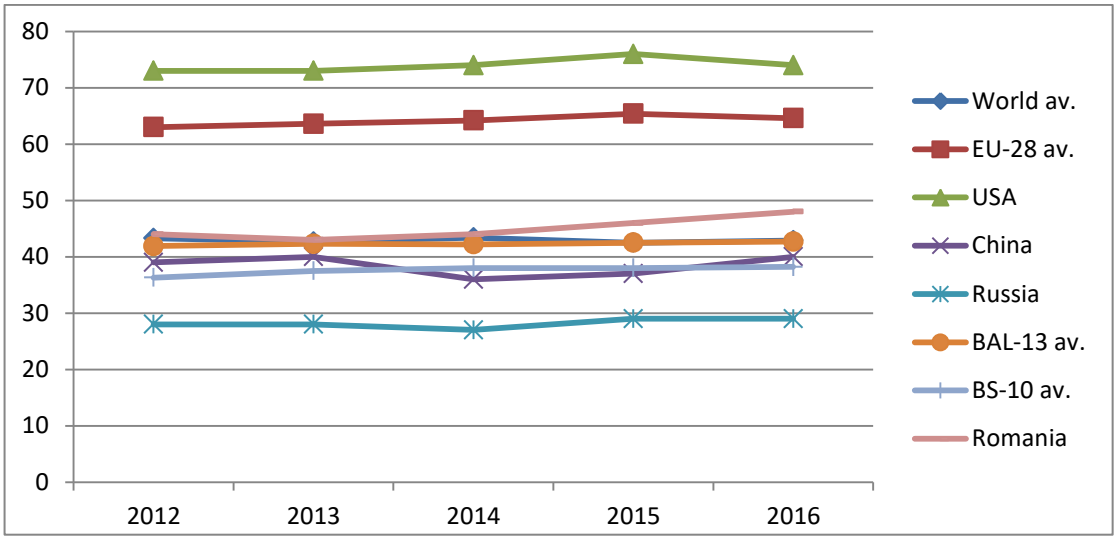

Γραφική απεικόνιση 2. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του δείκτη CPI, χαρακτηριστικών χωρών/ περιοχών /ενώσεων για τα έτη 2012-2016

Η μεταβολή της Ρουμανίας, στην παγκόσμια κατάταξη του δείκτη CPI, από το 2007 και μέχρι το 2014, με τον αριθμό των αξιολογούμενων χωρών να κυμαίνεται από 168 έως 180, παρουσιάζει μικρές μεταβολές (θετικές και αρνητικές) και κυμαίνεται γύρω στο 70. Τα τελευταία δύο χρόνια 2015 και 2016,η κατάταξη της παρουσιάζει συγκριτική βελτίωση και από την 69^{η} θέση που βρισκόταν το 2015, είναι στην 58^{η} και 57^{η} θέση αντίστοιχα (Πίνακας 3 και γραφική απεικόνιση 3).

Έτος	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ρουμανία	69	77	83	87	85	84	69	70	71	69	75	66	69	69	58	57
Σύνολο Χωρών	91	162	133	140	159	163	180	180	180	178	183	176	177	175	168	176

Πίνακας 3. Μεταβολή παγκόσμιας κατάταξης Ρουμανίας για τον δείκτη CPI, για τα έτη 2001-2016

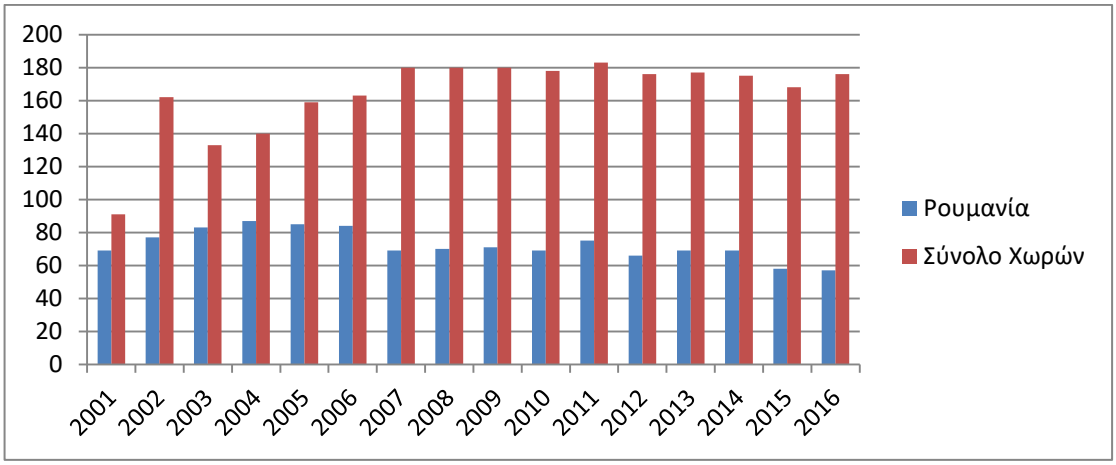

Γραφική απεικόνιση 3. Μεταβολή παγκόσμιας κατάταξης Ρουμανίας για τον δείκτη CPI, για τα έτη 2001-2016

Μεταξύ των χωρών της ΕΕ-28, για το 2016, η Ρουμανία καταλαμβάνει μόλις την 24η θέση μαζί με την Ουγγαρία και μπροστά από την Ιταλία, την Ελλάδα και την Βουλγαρία, αποτυπώνοντας την μεγάλη διαφορά που την χωρίζει από τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες στον τομέα της διαφθοράς (Γραφική απεικόνιση 4).

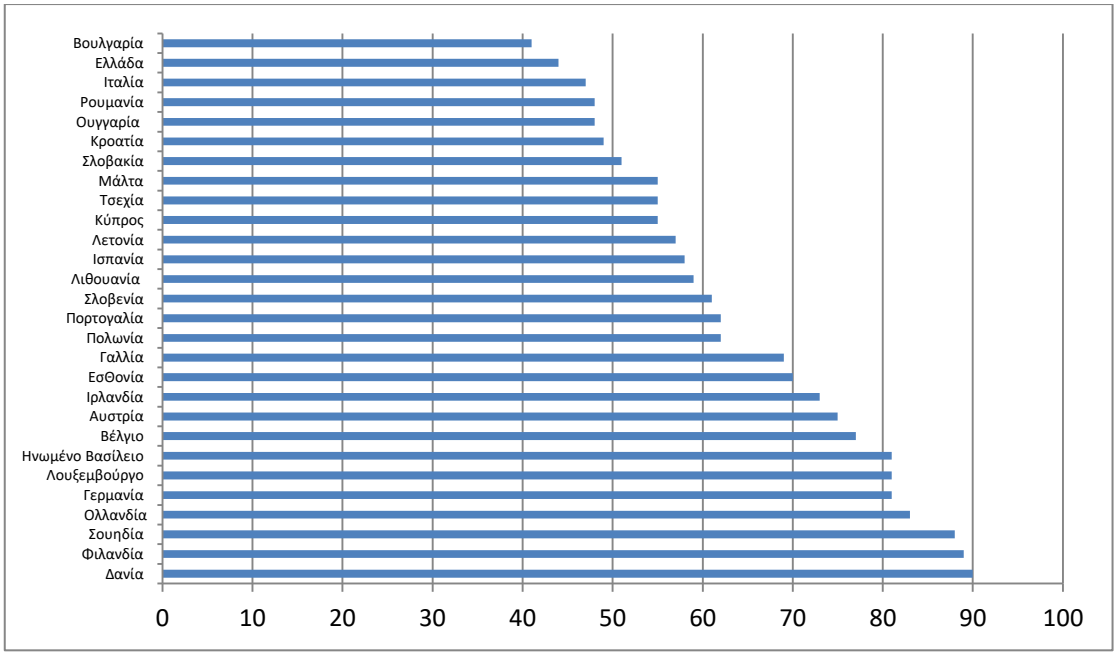

Γραφική απεικόνιση 4. Βαθμολογία και συγκριτική κατάταξη χώρων ΕΕ-28, για τον δείκτη CPI -2016

β. Στην περιοχή των χωρών της Βαλκανικής Χερσονήσου (BAL-13), κατά την χρονική περίοδο 2001 - 2011, ο μέσος όρος βαθμολογίας του δείκτη CPI είναι 3,6. Την καλύτερη βαθμολογία, επιτυγχάνει η Σλοβενία με 6,4 και την ακολουθεί η Ελλάδα με 4,15. Στη συνέχεια είναι η Κροατία, η Βουλγαρία και η Τουρκία, με μικρές διαφορές μεταξύ τους και μέσο όρο 3,9 , 3,84 και 3,82

αντίστοιχα. Την χαμηλότερη βαθμολογία, έχει η Αλβανία και η Μολδαβία με 2,8 , τις οποίες ακολουθεί το Κόσσοβο με ελάχιστα καλύτερη 2,85 (Πίνακας 4 και γραφική απεικόνιση 5).

	BUL	GRE	TUR	ALB	CRO	FYR	BOS - HE	SER	SLO	ROM	MOL	MON	KOS	BAL - 13 av.
2001	3,9	4,2	3,6	-	3,9	-	-	-	5,2	2,8	3,1	-	-	3,8
2002	4	4,2	3,2	2,5	3,8	-	-	-	6	2,6	2,1	-	-	3,6
2003	3,9	4,3	3,1	2,5	3,7	2,3	3,3	-	5,9	2,8	2,4	-	-	3,4
2004	4,1	4,3	3,2	2.5	3,5	2,7	3,1	2,7	6	2,9	2,3	2,7	-	3,3
2005	4	4,3	3,5	2,4	3,4	2,7	2,9	2,8	6,1	3	2,9	2,8	-	3,4
2006	4	4,4	3,8	2,6	3,4	2,7	2,9	3	6,4	3,1	3,2	-	-	3,6
2007	4,1	4,6	4,1	2,9	4,1	3,3	3,3	3,4	6,6	3,7	2,8	3,3	-	3,9
2008	3,6	4,7	4,6	3,4	4,4	3,6	3,2	3,4	6,7	3,8	2,9	3,4	-	4
2009	3,8	3,8	4,4	3,2	4,1	3,8	3	3,5	6,6	3,8	3,3	3,9	-	3,9
2010	3,6	3,5	4,4	3,3	4,1	4,1	3,2	3,5	6,4	3,7	2,9	3,7	2,8	3,8
2011	3,3	3,4	4,2	3,1	4	3,9	3,2	3,3	5,9	3,6	2,9	4	2,9	3,7
Av. 01/11	3,84	4,15	3,82	2,8	3,9	3,2	3,1	3,2	6,2	3.25	2,8	3,4	2,85	3,6

Πίνακας 4. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του δείκτη CPI, χωρών της BAL–13, για τα έτη 2001-2011

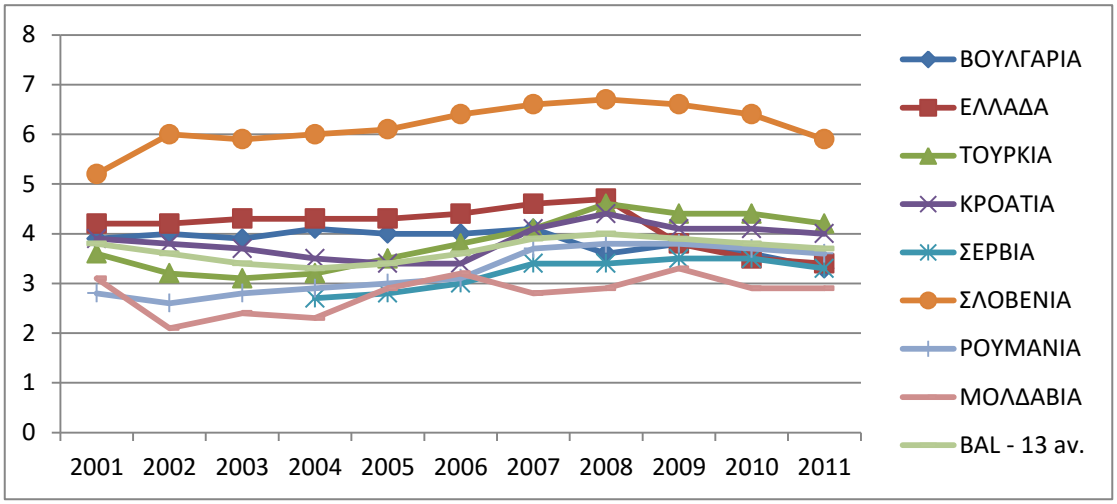

Γραφική απεικόνιση 5. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του δείκτη CPI, χωρών της BAL–13, για τα έτη 2001-2011

Για την χρονική περίοδο 2001-2011, η βαθμολογία του δείκτη CPI της Ρουμανίας ήταν συνεχώς μικρότερη από την αντίστοιχη βαθμολογία του μέσου όρου των χωρών της BAL-13 (Γραφική απεικόνιση 6).

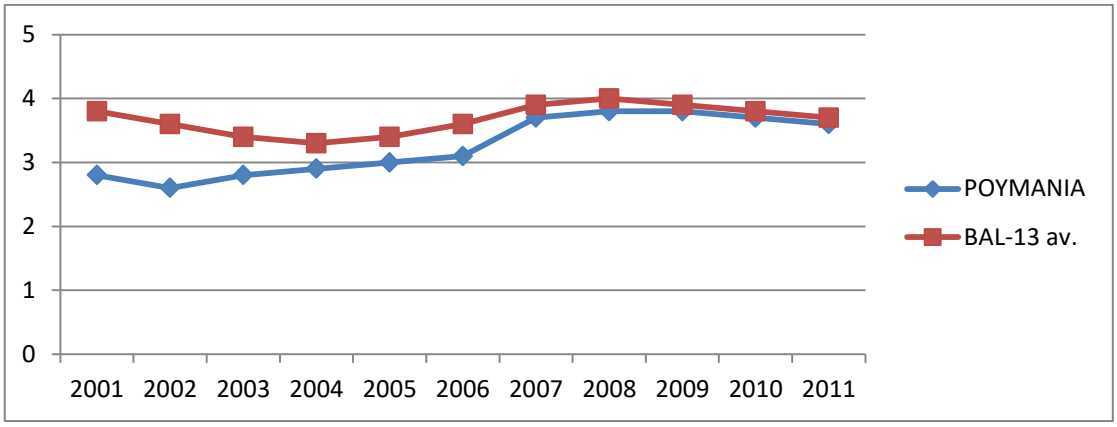

Γραφική απεικόνιση 6. Συγκριτική μεταβολή του δείκτη CPI, της Ρουμανίας σε σχέση με το Μ.Ο. των χωρών BAL–13, για τα έτη 2001-2011

Ο μέσος όρος του δείκτη CPI για την Ρουμανία σε αυτή τη χρονική περίοδο, είναι 3,25 , που είναι χαμηλότερος από το μέσο όρο των χωρών της περιοχής. Σε σύνολο δέκα τριών χωρών της περιοχής BAL-13 η Ρουμανία καταλαμβάνει την 8^{η} θέση (Γραφική απεικόνιση 7).

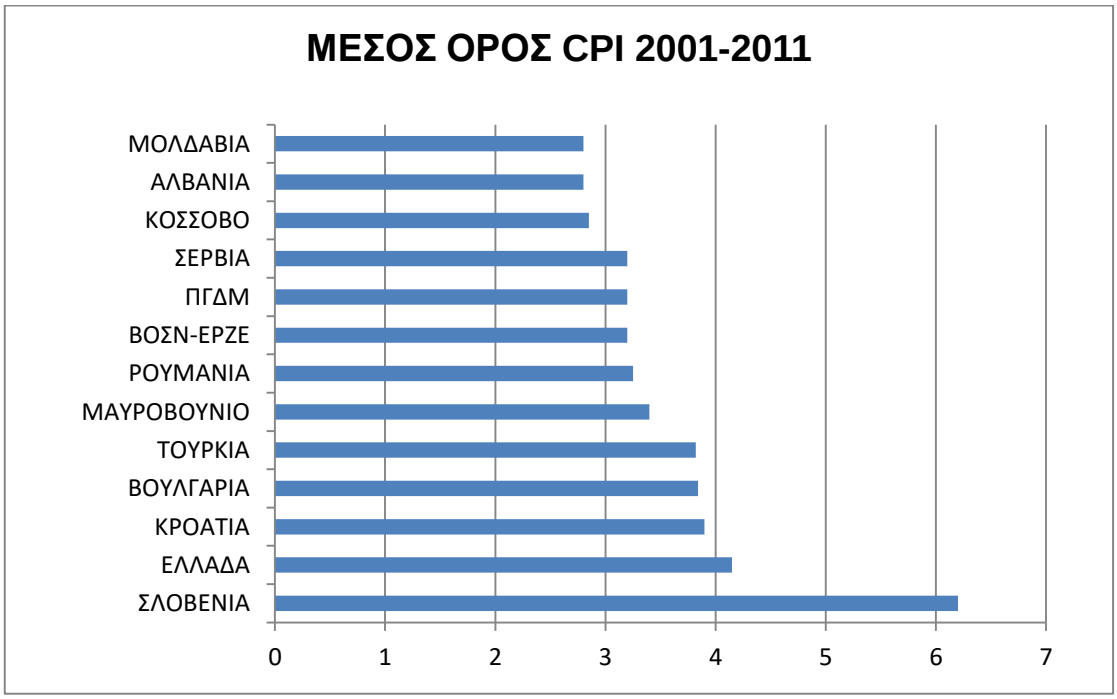

Γραφική απεικόνιση 6. Μ.Ο δείκτη CPI χωρών BAL-13, για τα έτη 2001-2011

Την χρονική περίοδο 2012 – 2016, ο μέσος όρος βαθμολογίας του δείκτη CPI, των χωρών της BAL-13, είναι 42,2. Την καλύτερη βαθμολογία, εξακολουθεί να επιτυγχάνει η Σλοβενία με 59,4 , αλλά έχει αλλάξει η κατάταξη των υπολοίπων χωρών. Την ακολουθεί η Κροατία και η Τουρκία με 48,4 και 45,4 αντίστοιχα. Η Ρουμανία έχει καταφέρει και βελτιώσει την θέση της συγκριτικά με τις υπόλοιπες

χώρες και από την 8η θέση της περιόδου 2001 – 2011, βρίσκεται στην 4η θέση μεταξύ των χωρών της BAL-13, με μέσο όρο 44,8. Ο μέσος όρος της Ρουμανίας, για αυτή την χρονική περίοδο είναι καλύτερος από τον μέσο όρο των χωρών της περιοχής. Πιο διεφθαρμένες χώρες, εξακολουθούν να θεωρούνται η Μολδαβία και το Κόσσοβο, με βαθμολογία 33,8 και τις ακολουθεί η Αλβανία με βαθμολογία 34,4 (Πίνακας 5 και Γραφική απεικόνιση 8).

	BUL	GRE	TUR	ALB	CRO	FYR	BOS - HE	SER	SLO	ROM	MOL	MON	KOS	BAL - 13 av.
2012	41	36	49	33	46	43	42	39	61	44	36	41	34	41,9
2013	41	40	50	31	48	44	42	42	57	43	35	44	33	42,3
2014	43	43	45	33	48	45	39	41	58	43	35	42	33	42,2
2015	41	46	42	36	51	42	38	40	60	46	33	44	33	42,5
2016	41	44	41	39	49	37	39	42	61	48	30	45	36	42,7
Av. 12/16	41,4	41,8	45,4	34,4	42,2	42,2	40	40,8	59,4	44,8	33,8	43,2	33,8	42,2

Πίνακας 5. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του δείκτη CPI, χωρών της BAL-13, για τα έτη 2012-2016

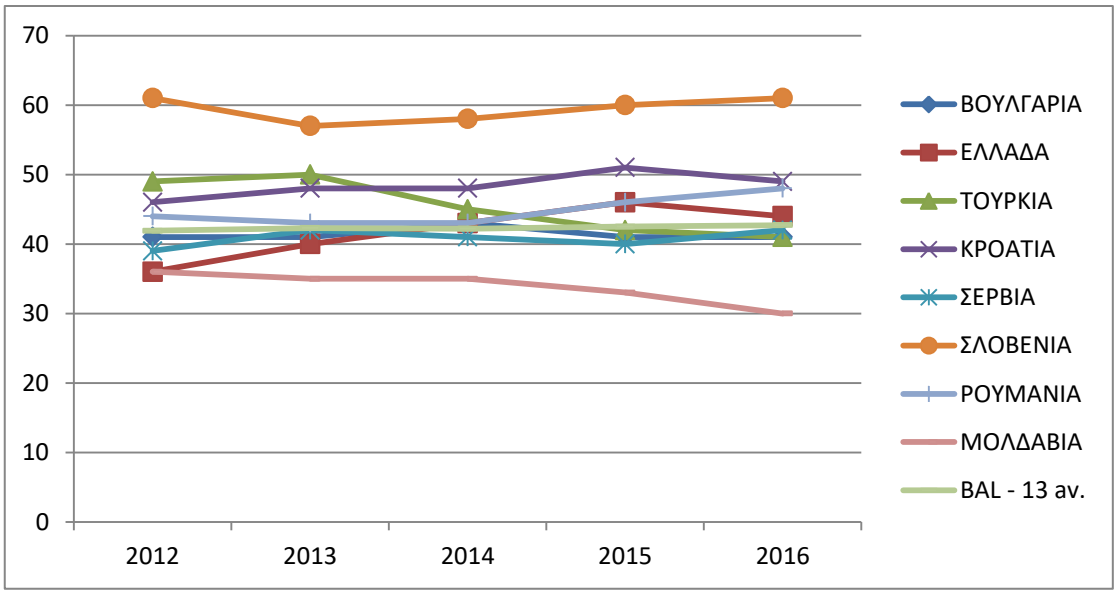

Γραφική απεικόνιση 8. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του δείκτη CPI, χωρών της BAL-13, για τα έτη 2012-2016

Για τα έτη 2012-2016, η βαθμολογία της Ρουμανίας είναι συνεχώς μεγαλύτερη από τον μέσο όρο των χωρών της BAL-13. Τα δύο τελευταία χρόνια η μεταξύ τους διαφορά είναι 3,5 και 5,3 μονάδες και φανερώνει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στη χώρα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της περιοχής (Γραφική απεικόνιση 9).

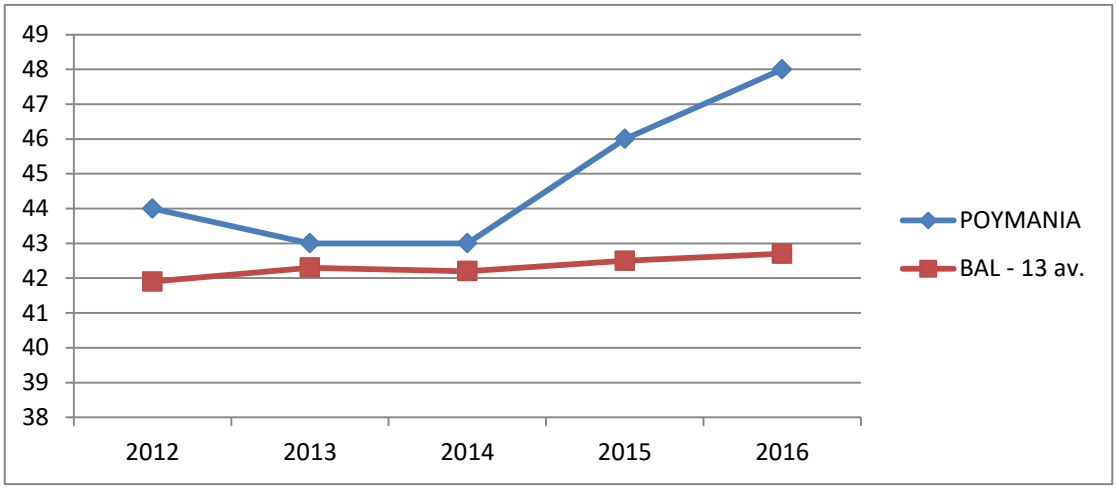

Γραφική απεικόνιση 9. Συγκριτική μεταβολή του δείκτη CPI, της Ρουμανίας σε σχέση με το Μ.Ο. των χωρών της BAL-13, για τα έτη 2012-2016

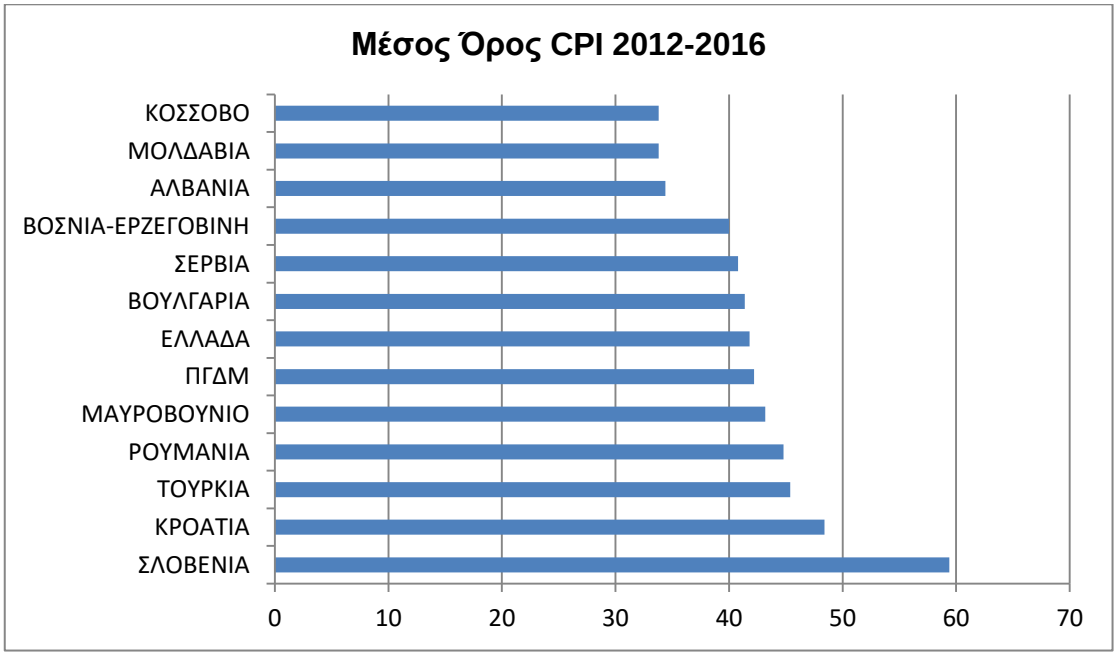

Γραφική απεικόνιση 10. Μ.Ο δείκτη CPI χωρών της BAL-13, για τα έτη 2001-2011

Για το έτος 2016, η Σλοβενία που έχει την καλύτερη βαθμολογία βρίσκεται στην 31η θέση στην παγκόσμια κατάταξη, σε σύνολο 176 χωρών. Ακολουθεί η Κροατία και η Ρουμανία που είναι στην 55η και 57η θέση αντίστοιχα. Η Αλβανία, η Μολδαβία και το Κόσσοβο που θεωρούνται οι πιο διεφθαρμένες χώρες της περιοχής βρίσκονται στην 83η, 95η και 123η θέση αντίστοιχα (Πίνακας 6).

	BUL	GRE	TUR	ALB	CRO	FYR	BOS -HE	SER	SLO	ROM	MOL	MON	KOS	ΣΥΝ
2001	47	42	54	-	47	-	-	-	34	69	63	-	-	91
2002	45	44	64	81	51	-	-	-	27	77	93	-	-	162
2003	54	50	77	92	59	106	70	-	29	83	100	-	-	133
2004	54	49	77	108	67	97	82	-	31	87	114	-	-	146
2005	55	47	65	126	70	103	88	-	31	85	88	-	-	159
2006	57	54	60	111	69	103	93	-	28	84	79	-	-	163
2007	64	56	64	105	64	84	84	-	27	69	111	-	-	180
2008	72	57	58	85	62	72	92	85	26	70	109	85	-	180
2009	71	71	61	95	66	71	99	83	27	71	89	69	-	180
2010	73	78	56	87	62	62	91	78	27	69	105	69	-	178
2011	86	80	61	95	66	69	91	80	35	75	112	66	-	183
2012	75	94	54	113	62	69	72	80	37	66	94	75	103	176
2013	77	80	53	116	57	67	72	72	43	69	102	67	111	177
2014	69	69	64	110	61	64	80	78	39	69	103	76	110	175
2015	69	58	66	88	50	66	76	71	33	58	103	61	103	168
2016	75	69	75	83	55	70	73	72	31	57	123	64	95	176

Πίνακας 6. Παγκόσμια Κατάταξη χωρών της BAL-13, για τα έτη 2001-2016

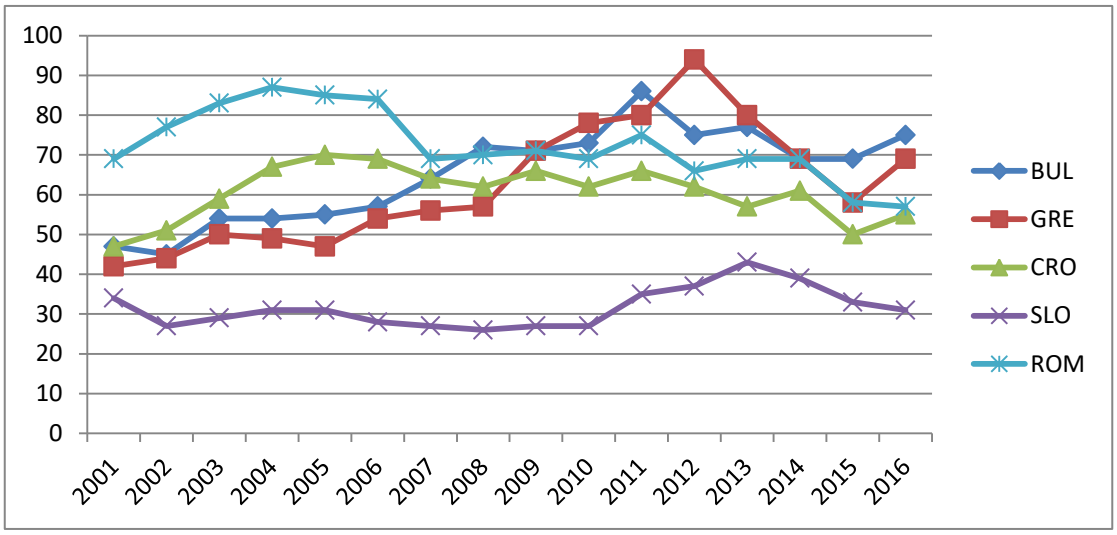

Γραφική απεικόνιση 11. Μεταβολή παγκόσμιας κατάταξης χαρακτηριστικών χωρών της BAL-13, για τα έτη 2001-2016

γ. Στην περιοχή των χωρών της Μαύρης Θάλασσας (BS-10), κατά την χρονική περίοδο 2001 - 2011, ο μέσος όρος βαθμολογίας του δείκτη CPI είναι 3,08 αρκετά χαμηλότερος από τον παγκόσμιο μέσο όρο που είναι 4,16 , γεγονός που αναδεικνύει ποσό σημαντικό πρόβλημα αποτελεί η διαφθορά για τις χώρες της περιοχής. Την καλύτερη βαθμολογία, επιτυγχάνει η Ελλάδα με μέσο όρο 4,15 και την ακολουθεί η Βουλγαρία και η Τουρκία με 3,84 και 3,82 αντίστοιχα. Η Ρουμανία, με μέσο όρο 3,25 , βρίσκεται στην 4^{η} θέση μεταξύ των χωρών της περιοχής. Αυτές οι τέσσερις χώρες έχουν βαθμολογία τους κινήθηκε άνω του μέσου όρου της BS-10. Την χαμηλότερο μέσο όρο, έχει το Αζερμπαϊτζάν με 2,21 , το οποίο το

ακολουθούν η Ρωσία και η Ουκρανία που έχουν μέσο όρο 2,4 και η Μολδαβία που έχει 2,8 (Πίνακας 7 και Γραφική απεικόνιση 12).

	ARM	AZE	BUL	GEO	GRE	MOL	ROM	RUS	TUR	UKR	BS-10 av.
2001	-	2	3,9	-	4,2	3,1	2,8	2,3	3,6	2,1	3
2002	-	2	4	2,4	4,2	2,1	2,6	2,7	3,2	2,4	2,8
2003	3	1,8	3,9	1,8	4,3	2,4	2,8	2,7	3,1	2,3	2,8
2004	3,1	2,9	4,1	2	4,3	2,3	2,9	2,8	3,2	2,2	3
2005	2,9	2,2	4	2,3	4,3	2,9	3	2,4	3,5	2,6	3
2006	2,9	2,4	4	2,8	4,4	3,2	3,1	2,5	3,8	2,8	3,2
2007	3	2,1	4,1	3,4	4,6	2,8	3,7	2,3	4,1	2,7	3,3
2008	2,9	1,9	3,6	3,9	4,7	2,9	3,8	2,1	4,6	2,5	3,3
2009	2,7	2,3	3,8	4,1	3,8	3,3	3,8	2,2	4,4	2,2	3,3
2010	2,6	2,4	3,6	3,8	3,5	2,9	3,7	2,1	4,4	2,4	3,1
2011	2,6	2,4	3,3	4,1	3,4	2,9	3,6	2,4	4,2	2,3	3,1
Av.01/11	2,85	2,21	3,84	3,06	4,15	2,8	3,25	2,4	3,82	2,40	3,08

Πίνακας 7. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του CPI, χωρών της BS–10, για τα έτη 2001-2011

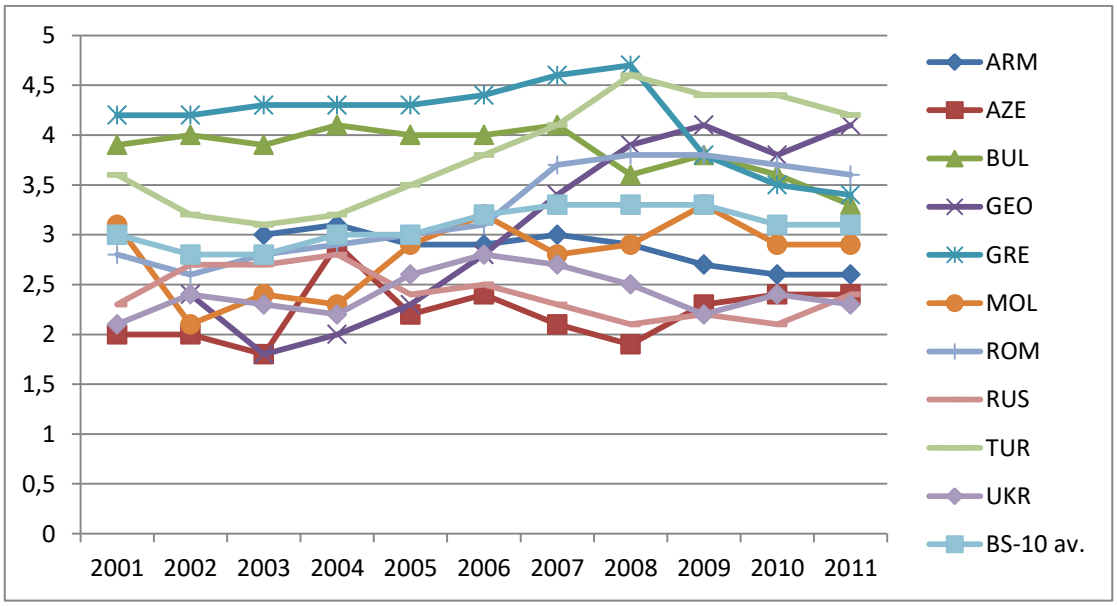

Γραφική απεικόνιση 12. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του δείκτη CPI, χωρών της BS–10, για τα έτη 2001-2011

Για τα έτη 2001-2006, η βαθμολογία του δείκτη CPI της Ρουμανίας κυμαινόταν σχεδόν στα ίδια επίπεδα με το μέσο όρο των χωρών της BS-10. Από το 2007 και μετά η βαθμολογία της Ρουμανίας ήταν καλύτερη κατά 0,4 έως 0,6 του μέσου όρου των χωρών της περιοχής (Γραφική απεικόνιση 13).

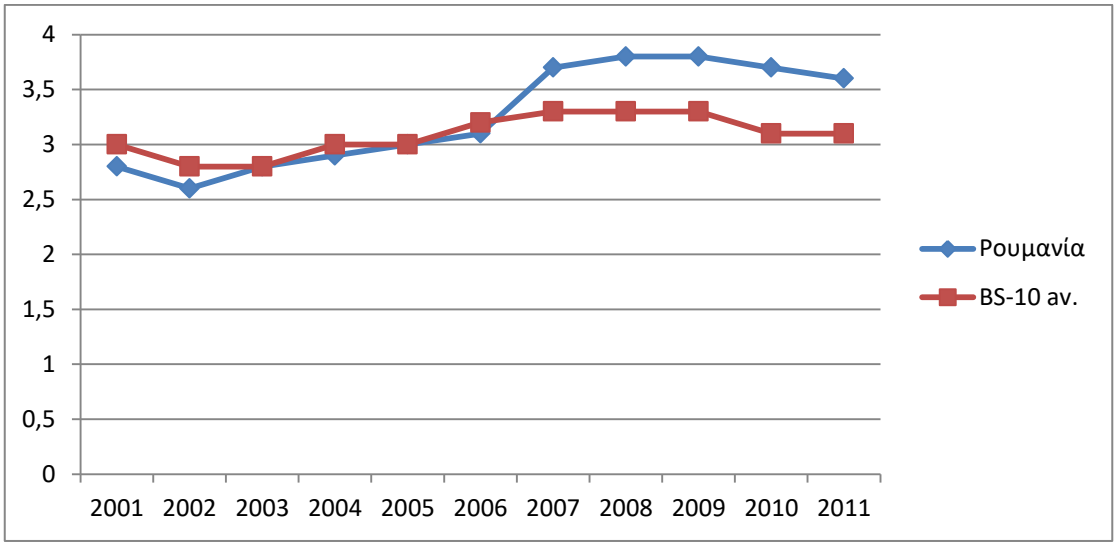

Γραφική απεικόνιση 13. Συγκριτική μεταβολή του δείκτη CPI, της Ρουμανίας σε σχέση με το Μ.Ο. των χωρών της BS–10, για τα έτη 2001-2011

Ο μέσος όρος του δείκτη CPI για την Ρουμανία σε αυτή τη χρονική περίοδο, είναι 3,25. Σε σύνολο δέκα χωρών της BS-10 η Ρουμανία καταλαμβάνει την 4^{η} θέση (Γραφική απεικόνιση 14).

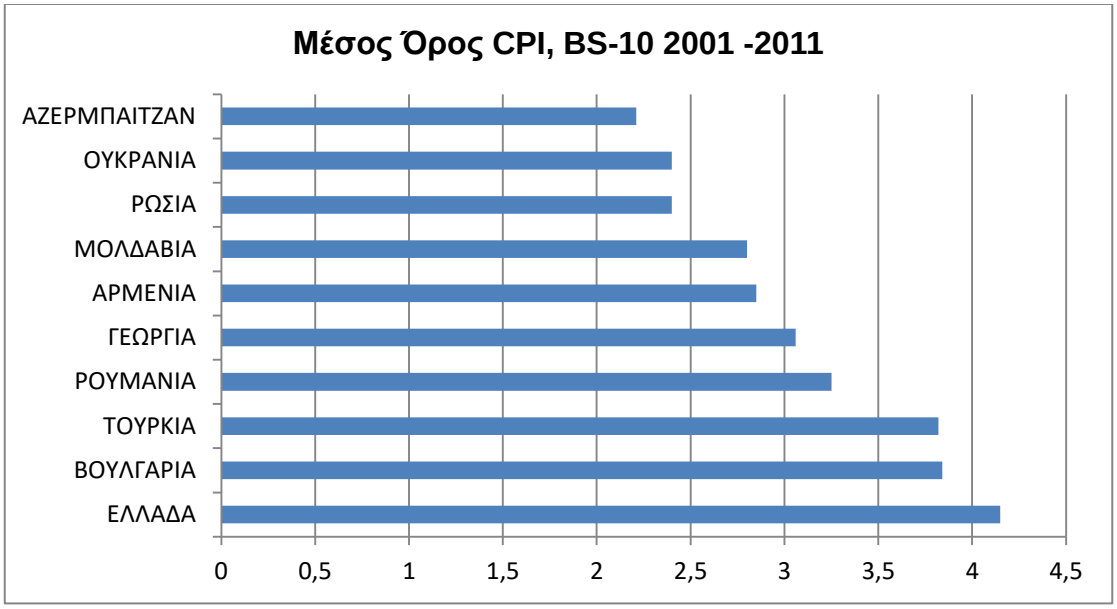

Γραφική απεικόνιση 14. Μ.Ο δείκτη CPI χωρών της BS-10, για τα έτη 2001-2011

Κατά την χρονική περίοδο 2012 – 2016, στις χώρες της BS-10, ο μέσος όρος βαθμολογίας του δείκτη CPI είναι 37,64. Εξακολουθεί να είναι αρκετά χαμηλότερος από τον παγκόσμιο μέσο όρο που είναι 42,96 και υποδηλώνει πόσο σημαντικό είναι το ζήτημα της διαφθοράς σε αυτές τις χώρες. Την καλύτερη

βαθμολογία, επιτυγχάνει η Γεωργία με 52,4 πραγματοποιώντας αισθητή βελτίωση μεταξύ των χωρών της BS-10 και την πέμπτη θέση που βρισκόταν την προηγούμενη χρονική περίοδο. Ακολουθεί η Τουρκία με μέσο όρο 45,4 , ενώ στην τρίτη θέση είναι η Ρουμανία, με μέσο όρο 44,8. Τον χαμηλότερο μέσο όρο στη βαθμολογία τους, έχουν το Αζερμπαϊτζάν με 28,6 ,η Ρωσία με 28,2 και η Ουκρανία με 26,6 (Πίνακες 8 και Γραφική απεικόνιση 15).

	ARM	AZE	BUL	GEO	GRE	MOL	ROM	RUS	TUR	UKR	BS-10 av.
2012	34	27	41	52	36	36	44	28	49	26	36,3
2013	36	28	41	49	40	35	43	28	50	25	37,5
2014	37	29	43	52	43	35	43	27	45	26	38
2015	35	29	41	52	46	33	46	29	42	27	38,2
2016	33	30	41	57	44	30	48	29	41	29	38,2
Av. 11/16	35	28,6	41,5	52,4	41,8	33,8	44,8	28,2	45,4	26,6	37,64

Πίνακας 8. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του δείκτη CPI, χωρών της BS-10, για τα έτη 2012-2016

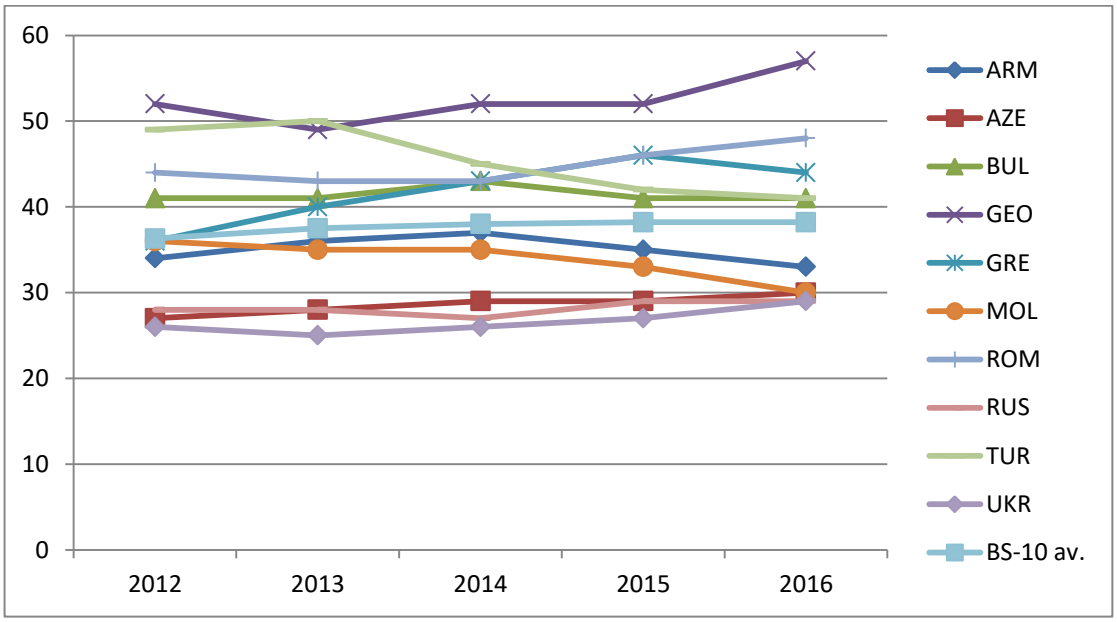

Γραφική απεικόνιση 15. Συγκριτική-εξελικτική αξιολόγηση του δείκτη CPI, χωρών της BS-10, για τα έτη 2012-2016

Για τα έτη 2012-2016, η βαθμολογία του δείκτη CPI της Ρουμανίας κυμαινόταν σχεδόν στα ίδια επίπεδα με το μέσο όρο των χωρών της BS-10. Από το 2007 και μετά η βαθμολογία του δείκτη είναι συνεχώς αρκετά καλύτερη από το μέσο όρο των χωρών της περιοχής (Γραφική απεικόνιση 16).

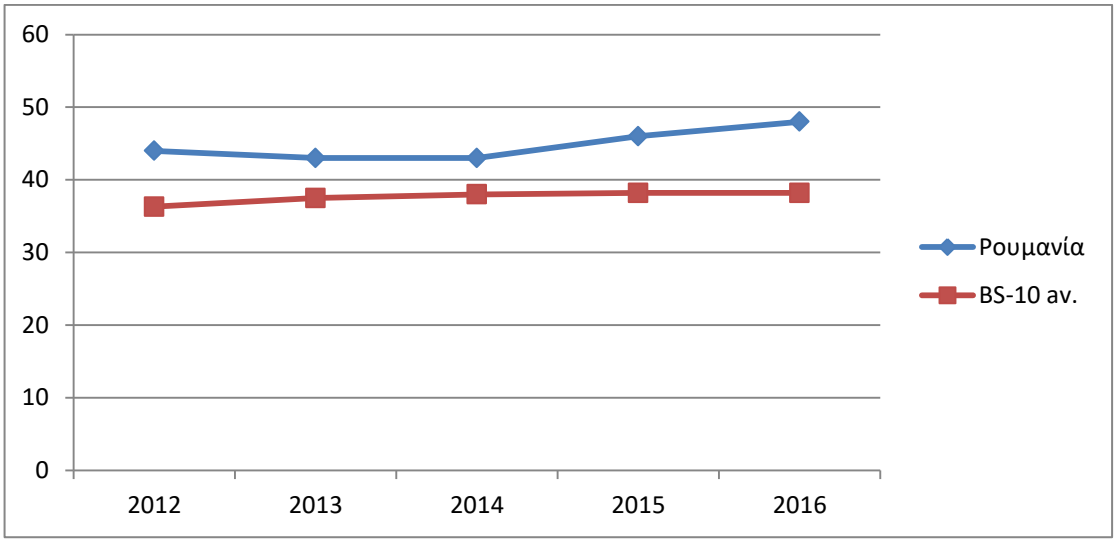

Γραφική απεικόνιση 16. Συγκριτική μεταβολή του δείκτη CPI, της Ρουμανίας σε σχέση με το Μ.Ο. των χωρών της BS–10, για τα έτη 2012-2016

Ο μέσος όρος του δείκτη CPI για την Ρουμανία σε αυτή τη χρονική περίοδο, είναι 44,8. Σε σύνολο δέκα χωρών της περιοχής BS-10 η Ρουμανία καταλαμβάνει την 3η θέση (Γραφική απεικόνιση 17).

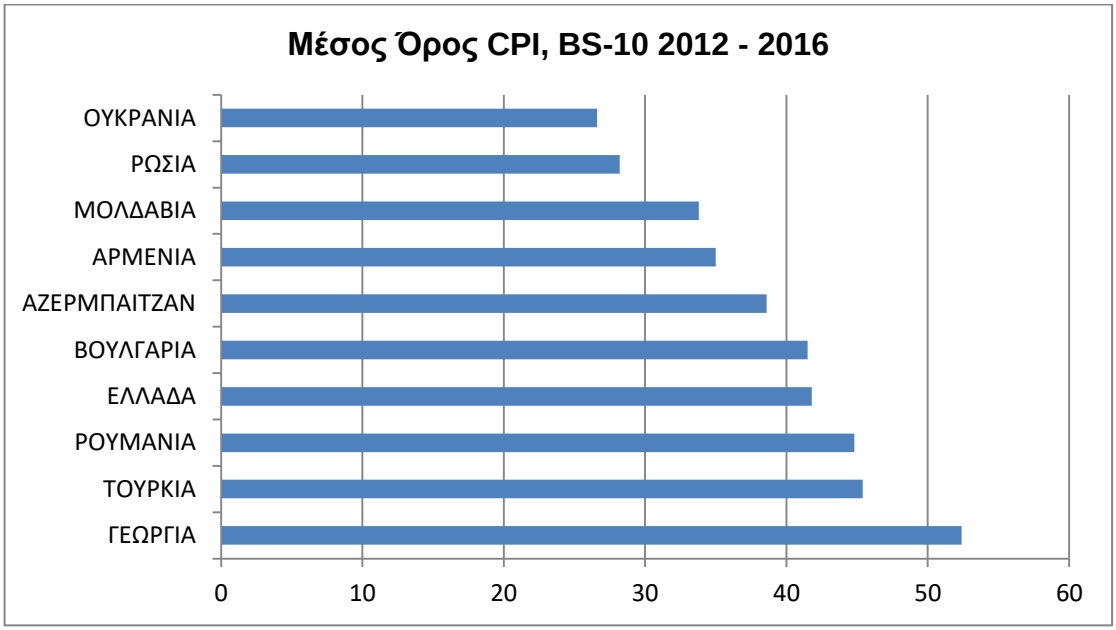

Γραφική απεικόνιση 17. Μ.Ο δείκτη CPI χωρών της BS-10, για τα έτη 2012-2016

Για το έτος 2016, η Γεωργία που έχει την καλύτερη βαθμολογία βρίσκεται στην 44η θέση στην παγκόσμια κατάταξη, σε σύνολο 176 χωρών. Ακολουθεί η Ρουμανία και η Ελλάδα που είναι στην 57η και 69η θέση αντίστοιχα. Το Αζερμπαϊτζάν και η Μολδαβία βρίσκονται στην 123η θέση, ενώ η Ρωσία και η Ουκρανία που θεωρούνται οι πιο διεφθαρμένες χώρες της περιοχής βρίσκονται στην 131η θέση. Οι χώρες της BS-10, βρίσκονται ιδιαίτερα χαμηλά στην

παγκόσμια κατάταξη, φανερώνοντας τις διαστάσεις που έχει λάβει το φαινόμενο της διαφθοράς και την αδυναμία αντιμετώπισης από τις κυβερνήσεις αυτών των χωρών (Πίνακας 9).

	ARM	AZE	BUL	GEO	GRE	MOL	ROM	RUS	TUR	UKR	ΣΥΝ. ΧΩΡΩΝ
2001	-	84	47	-	42	63	69	79	54	83	91
2002	-	95	45	85	44	93	77	71	64	85	162
2003	78	124	54	124	50	100	83	86	77	106	133
2004	82	140	54	133	49	114	87	90	77	122	146
2005	88	137	55	130	47	88	85	126	65	107	159
2006	93	130	57	99	54	79	84	121	60	99	163
2007	99	150	64	79	56	111	69	143	64	118	180
2008	109	158	72	67	57	109	70	147	58	134	180
2009	120	143	71	66	71	89	71	146	61	146	180
2010	123	134	73	68	78	105	69	154	56	134	178
2011	129	143	86	64	80	112	75	143	61	152	183
2012	105	139	75	51	94	94	66	133	54	144	176
2013	94	127	77	55	80	102	69	127	53	144	177
2014	94	126	69	50	69	103	69	136	64	142	175
2015	111	124	69	49	58	103	58	133	66	131	168
2016	113	123	75	44	69	123	57	131	75	131	176

Πίνακας 9. Παγκόσμια Κατάταξη χωρών BS-10, 2001-2016

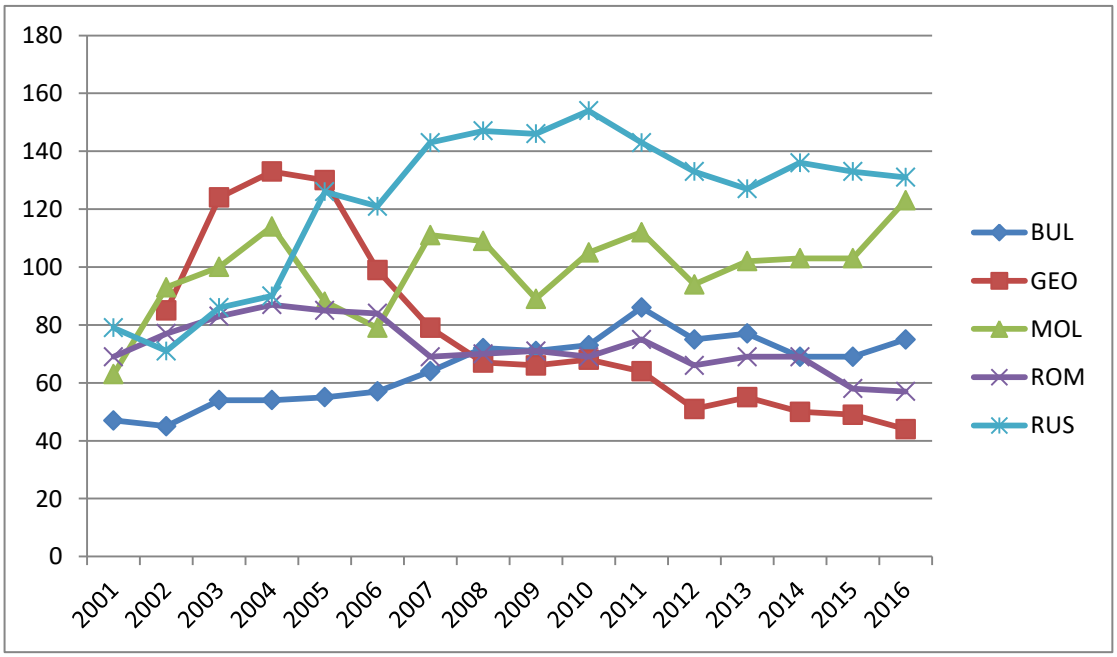

Γραφική απεικόνιση 18. Μεταβολή παγκόσμιας κατάταξης χαρακτηριστικών χωρών της BS-10, για τα έτη 2001-2016

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ GCB

Για την έκθεση του Παγκόσμιου Βαρόμετρου Διαφθοράς 2015 - 2016, στην περιοχή της Ευρώπης και της Ασίας, η Διεθνής Διαφάνεια πραγματοποίησε έρευνα σε 42 χώρες της Ευρώπης και της Κεντρικής Ασίας. Η έρευνα έγινε σε ένα σύνολο περίπου εξήντα χιλιάδων ατόμων, με προσωπική συνέντευξη είτε δια τηλεφώνου. Η έρευνα περιλάμβανε 14 ερωτήσεις, οι οποίες αφορούσαν το πως αντιλαμβάνεται, ο κόσμος την διαφθορά στη χώρα τους. Οι ερωτήσεις στις οποίες κλήθηκαν να απαντήσουν ήταν οι ακόλουθες[64] :

(1). Ποια είναι τα τρία πιο σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα σας;

(2). Έχετε επικοινωνήσει με ένα από τους παρακάτω οκτώ δημόσιους φορείς[65] τους τελευταίους 12 μήνες;

(3). Έχετε εσείς ή κάποιο άλλο μέλος της οικογένειάς σας δωροδοκήσει ένα από τους οκτώ δημόσιους φορείς τους τελευταίους 12 μήνες;

(4). Έχετε εσείς δωροδοκήσει ένα από τους οκτώ δημόσιους φορείς τους τελευταίους 12 μήνες;

(5). Αναφέρθηκε το περιστατικό δωροδοκίας;

(6). Πιστεύεται ότι οι πλούσιοι/ισχυροί έχουν πάρα πολύ επιρροή στη χώρα σας;

(7). Ποιες οι αντιλήψεις σας για τη διαφθορά, ανά θεσμικό όργανο;

(8). Ποιος είναι ο βασικός λόγος για τον οποίο δεν αναφέρθηκε το περιστατικό διαφθοράς;

(9). Ποιο είναι το πιο αποτελεσματικό πράγμα που μπορείτε να κάνετε για την καταπολέμηση της διαφθοράς;

(10). Είναι αποδεκτό από την κοινωνία της χώρας σας να αναφέρεται η διαφθορά;

---

[64] https://www.transparency.org/whatwedo/publication/people_and_corruption_europe_and_central_asia_2016

[65] Τροχαία, δημοσία υπηρεσία προμήθειας επίσημων εγγράφων/ πιστοποιητικών, δικαστήρια, δημόσια πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση, δημόσια εκπαίδευση για επαγγελματικούς λόγους, δημόσιο σύστημα υγείας, για προνόμια ανέργων, για άλλα κοινωνικά πλεονεκτήματα

(11). Θα νιώθετε προσωπικά υποχρεωμένος να αναφέρετε το περιστατικό της διαφθοράς;

(12). Θα περνούσατε μια ολόκληρη μέρα στο δικαστήριο για να καταγγείλετε περιστατικό διαφθοράς;

(13). Μπορούν οι απλοί άνθρωποι να κάνουν τη διαφορά στην καταπολέμηση της διαφθοράς;

(14). Πώς πιστεύεται ότι χειρίζεται η κυβέρνηση της χώρα σας την καταπολέμηση της διαφθοράς;

Για την Ρουμανία η έρευνα διεξήχθη με προσωπικές συνεντεύξεις, το χρονικό διάστημα από 2/1/2016 έως 1/4/2016 και ερωτήθηκαν 1512 άτομα, μέσα από ένα τυπικό δείγμα ατόμων διαχωρισμένα κατά περιφέρειες και κατά επίπεδο αστικοποίησης.

Στις χώρες της BAL-13, και στην ερώτηση ποια είναι τα τρία σημαντικότερα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσει η κυβέρνηση της χώρας, ως απάντηση το πρόβλημα της διαφθοράς συγκέντρωσε κατά μέσο όρο το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό 43,54%. Το υψηλότερο ποσοστό, εμφανίζεται στην Μολδαβία με 67%. Ακολουθεί το Κόσσοβο, η Σλοβενία και η Βοσνία - Ερζεγοβίνη με ποσοστό 65%, 59% και 55% αντίστοιχα. Η Ρουμανία είναι στην 6^{η} θέση, ανάμεσα στις χώρες της περιοχής με ποσοστό 49%, δηλαδή πάνω από το μέσο όρο. Σχεδόν οι μισοί κάτοικοι της Ρουμανίας, θεωρούν τη διαφθορά στη χώρα τους ως ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα. Το μικρότερο ποσοστό το έχει η Τουρκία, η Ελλάδα και το Μαυροβούνιο με 22%, 24% και 31% αντίστοιχα (Πίνακας 10 και γραφική απεικόνιση 19).

ΧΩΡΑ	Ποσοστό που θεωρεί την διαφθορά ως ένα από τα τρία σημαντικότερα προβλήματα της χώρας
ΑΛΒΑΝΙΑ	34
ΒΟΣΝΙΑ - ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ	55
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	36
ΚΡΟΑΤΙΑ	51
ΠΓΔΜ	34
ΕΛΛΑΔΑ	24
ΚΟΣΣΟΒΟ	65
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	67
ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ	31
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	49
ΣΕΡΒΙΑ	39
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	59
ΤΟΥΡΚΙΑ	22
BAL-13 αν.	43,54

Πίνακας 10. Ποσοστό κατοίκων ανά χώρα που θεωρεί την διαφθορά ως ένα από τα τρία σημαντικότερα προβλήματα της χώρας, περιοχής BAL-13

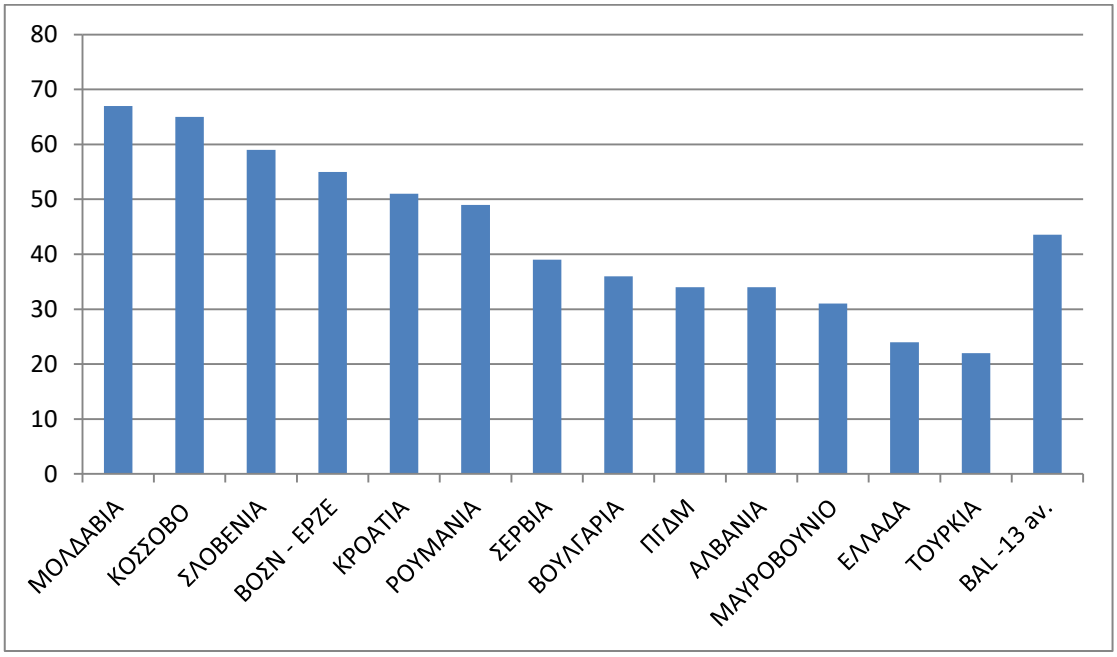

Γραφική απεικόνιση 19. Ποσοστό κατοίκων ανά χώρα που θεωρεί την διαφθορά ως ένα από τα τρία σημαντικότερα προβλήματα χωρών BAL-13

Στις χώρες της BS-10, και στην αντίστοιχη ερώτηση, ο μέσος όρος της περιοχής είναι αρκετά υψηλός, με ποσοστό 36,3% , μικρότερος όμως κατά 7 ποσοστιαίες μονάδες από τον μέσο όρο των χωρών της BAL-13. Το υψηλότερο ποσοστό, εμφανίζεται στην Μολδαβία με 67% και ακολουθεί η Ουκρανία με ποσοστό 56%. Η Ρουμανία είναι στην 3^{η} θέση, ανάμεσα στις χώρες της περιοχής με ποσοστό 49%. Το μικρότερο ποσοστό το έχει η Γεωργία με μόλις 12% και

ακολουθούν το Αζερμπαϊτζάν, η Τουρκία και η Ελλάδα με 21, 22% και 24% αντίστοιχα (Πίνακας 11 και γραφική απεικόνιση 20).

ΧΩΡΑ	Ποσοστό που θεωρεί την διαφθορά ως ένα από τα τρία σημαντικότερα προβλήματα της χώρας
ΓΕΩΡΓΙΑ	12
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	56
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	36
ΑΡΜΕΝΙΑ	34
ΕΛΛΑΔΑ	24
ΑΖΕΡΜΠΑΙΤΖΑΝ	21
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	67
ΡΩΣΙΑ	39
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	49
ΤΟΥΡΚΙΑ	22
BS -10 αν.	36,3

Πίνακας 11. Ποσοστό κατοίκων ανά χώρα που θεωρεί την διαφθορά ως ένα από τα τρία σημαντικότερα προβλήματα χωρών BS-10

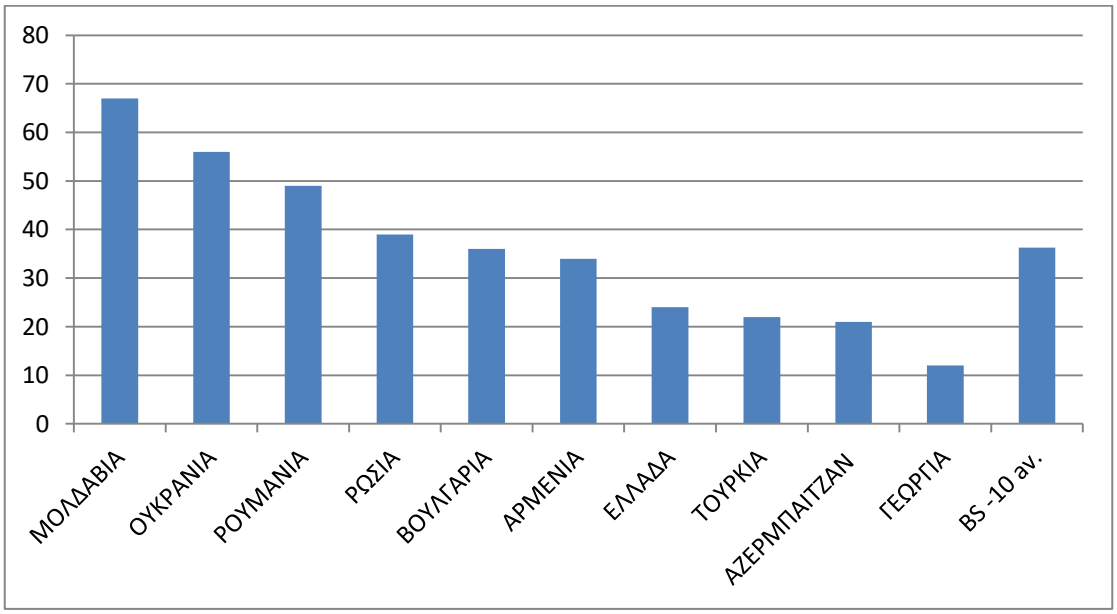

Γραφική απεικόνιση 20. Ποσοστό κατοίκων ανά χώρα που θεωρεί την διαφθορά ως ένα από τα τρία σημαντικότερα προβλήματα χωρών BS-10

Συνολικά η γνώμη των απλών ανθρώπων της Ρουμανίας, είναι ότι το πρόβλημα της διαφθοράς είναι έντονο στη χώρα και αποτυπώνεται τόσο από την ποσοστό που το δηλώνει αλλά και με την κατάταξη της χώρας σε σχέση με τις άλλες χώρες των BAL-13 και BS-10.

Από τον αριθμό των ατόμων στην Ρουμανία που απάντησαν καταφατικά στην ερώτηση εάν είχαν έρθει σε επαφή με ένα από τους οκτώ χαρακτηριστικούς δημόσιους φορείς τους τελευταίους 12 μήνες (ποσοστό 58% επί των συνολικά ερωτηθέντων), το ποσοστό εκείνων που είτε οι ίδιοι, είτε άλλο μέλος της οικογένειας τους, δωροδόκησε κατά την επαφή τους, το πραγματοποίησε στους δημόσιους φορείς όπως φαίνεται ως ακολούθως :

(1). Ποσοστό 33%, στο τομέα της δημόσιας υγείας.

(2). Ποσοστό 23%, στη δημόσια πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

(3). Ποσοστό 11%, στη δημόσια εκπαίδευση για επαγγελματικούς λόγους.

(4). Ποσοστό 9%, στην τροχαία.

(5). Ποσοστό 4%, στις δημόσιες υπηρεσίες έκδοσης επίσημων εγγράφων/πιστοποιητικών.

Στις χώρες της BAL-13, ο μέσος όρος του συνολικού πληθυσμού των χωρών, που έχει προβεί σε δωροδοκία τους τελευταίους 12 μήνες, είναι 12,31%. Από τα άτομα που είχαν έρθει σε επαφή με τους 8 δημόσιους φορείς, ο μέσος όρος αυτών που έχει προβεί σε δωροδοκία τους τελευταίους 12 μήνες, είναι 19,23%. Το 1/5 του πληθυσμού που έρχεται σε επαφή με αυτούς τους 8 δημόσιους φορείς προβαίνει σε δωροδοκία.

Το υψηλότερο ποσοστό, εμφανίζεται στην Αλβανία με 25%. Ακολουθεί η Μολδαβία και η Βοσνία – Ερζεγοβίνη με ποσοστό 22%, και 20% αντίστοιχα. Η Ρουμανία είναι στην 4^{η} θέση με ποσοστό 17%, πάνω από το μέσο όρο των χωρών της BAL-13. Το χαμηλότερο ποσοστό το έχει η Σλοβενία με μόλις 2%, ακολουθούμενη από τις Κροατία, Ελλάδα και Κόσσοβο με 7%. (Πίνακας 12 και γραφική απεικόνιση 21).

ΧΩΡΑ	Δωροδοκία (Συνολικός πληθυσμός)	Δωροδοκία (Από αυτούς που είχαν επαφή)
ΑΛΒΑΝΙΑ	25	34
ΒΟΣΝΙΑ - ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ	20	27
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	12	17
ΚΡΟΑΤΙΑ	7	10
ΠΓΔΜ	7	12
ΕΛΛΑΔΑ	7	10
ΚΟΣΣΟΒΟ	8	10
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	22	42
ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ	10	16
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	17	29
ΣΕΡΒΙΑ	15	22
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	2	3
ΤΟΥΡΚΙΑ	8	18
BAL -13 av.	12,31	19,23

Πίνακας 12. Συγκριτική αξιολόγηση του πληθυσμού που έχουν προβεί σε δωροδοκία στις χώρες της BAL-13

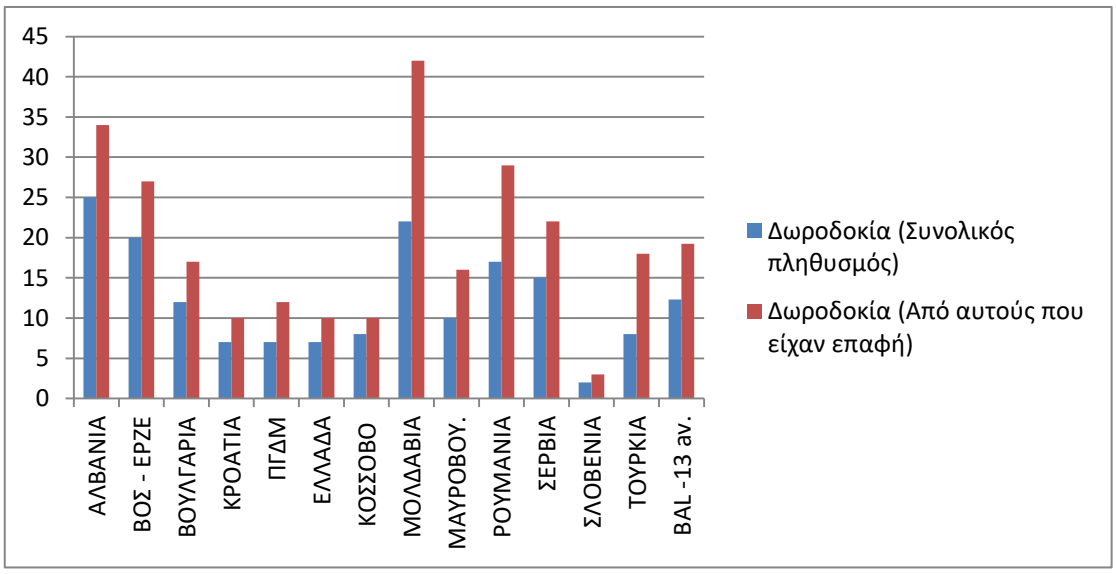

Γραφική απεικόνιση 21. Συγκριτική αξιολόγηση του πληθυσμού που έχουν προβεί σε δωροδοκία στις χώρες της BAL-13

Στις χώρες της BS-10, ο μέσος όρος του συνολικού πληθυσμού των χωρών, που έχει προβεί σε δωροδοκία τους τελευταίους 12 μήνες, είναι 15,4%. Από τα άτομα που είχαν έρθει σε επαφή με τους 8 δημόσιους φορείς, ο μέσος όρος αυτών που έχει προβεί σε δωροδοκία τους τελευταίους 12 μήνες, είναι 25,7%. Το 1/4 του πληθυσμού που έρχεται σε επαφή με αυτούς τους 8 δημόσιους φορείς προβαίνει σε δωροδοκία.

Το υψηλότερο ποσοστό, εμφανίζεται στην Ρωσία με 27%. Ακολουθεί η Ουκρανία, η Μολδαβία και η Αρμενία με ποσοστό 23%, 22% και 19% αντίστοιχα. Η Ρουμανία είναι στην 5η θέση με ποσοστό 17%, πάνω από το μέσο όρο των χωρών της BS-10. Το μικρότερο ποσοστό το έχει η Γεωργία με 4%, ακολουθούμενη από την Ελλάδα με 7%. (Πίνακας 13 και γραφική απεικόνιση 22).

ΧΩΡΑ	Δωροδοκία (Συνολικός πληθυσμός)	Δωροδοκία (Από αυτούς που είχαν επαφή)
ΓΕΩΡΓΙΑ	4	7
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	23	38
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	12	17
ΑΡΜΕΝΙΑ	19	24
ΕΛΛΑΔΑ	7	10
ΑΖΕΡΜΠΑΙΤΖΑΝ	15	38
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	22	42
ΡΩΣΙΑ	27	34
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	17	29
ΤΟΥΡΚΙΑ	8	18
BS -10 αν.	15,4	25,7

Πίνακας 13. Συγκριτική αξιολόγηση του πληθυσμού που έχουν προβεί σε δωροδοκία στις χώρες της BS-10

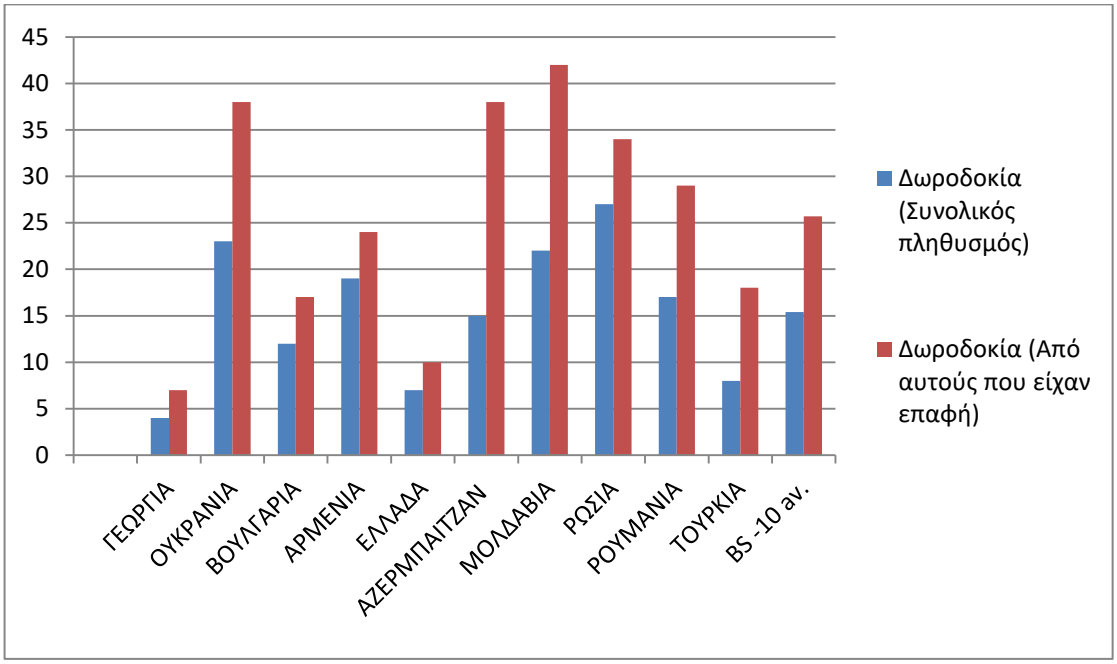

Γραφική απεικόνιση 22. Συγκριτική αξιολόγηση του πληθυσμού που έχουν προβεί σε δωροδοκία στις χώρες της BS-10

Στην ερώτηση για το ποια από τα παρακάτω δημόσια πρόσωπα, πιστεύεται ότι εμπλέκονται σε ζητήματα διαφθοράς, οι απαντήσεις στην Ρουμανία είναι οι ακόλουθες :

(1). Ποσοστό 31%, ο πρωθυπουργός/ πρόεδρος και πρόσωπα του ιδιαιτέρου γραφείου τους.

(2). Ποσοστό 54%, τα Μέλη του Κοινοβουλίου.

(3). Ποσοστό 47%, οι Κυβερνητικοί αξιωματούχοι.

(4). Ποσοστό 38%, οι Τοπικοί Κυβερνητικοί Εκπρόσωποι.

(5). Ποσοστό 33%, οι Εφοριακοί.

(6). Ποσοστό 30%, η Αστυνομία.

(7). Ποσοστό 32%, οι Δικαστές.

(8). Ποσοστό 29%, τα Διευθυντικά Στελέχη.

(9). Ποσοστό 29%, οι Θρησκευτικοί Ηγέτες.

Το άτομα που θεωρούνται περισσότερα εμπλεκόμενοι με ζητήματα διαφθοράς είναι τα Μέλη του Κοινοβουλίου, όπου περισσότερα από τα μισά άτομα πιστεύουν ότι εμπλέκονται καθώς και οι Κυβερνητικοί αξιωματούχοι. Συγκρίνοντας τις απαντήσεις στην Ρουμανία με τον μέσο όρο των απαντήσεων για τις χώρες της BAL-13, παρατηρείται ότι οι απαντήσεις της υπερβαίνουν ή είναι σχεδόν ίσοι με τον μέσο όρο της περιοχής (Γραφική απεικόνιση 23).

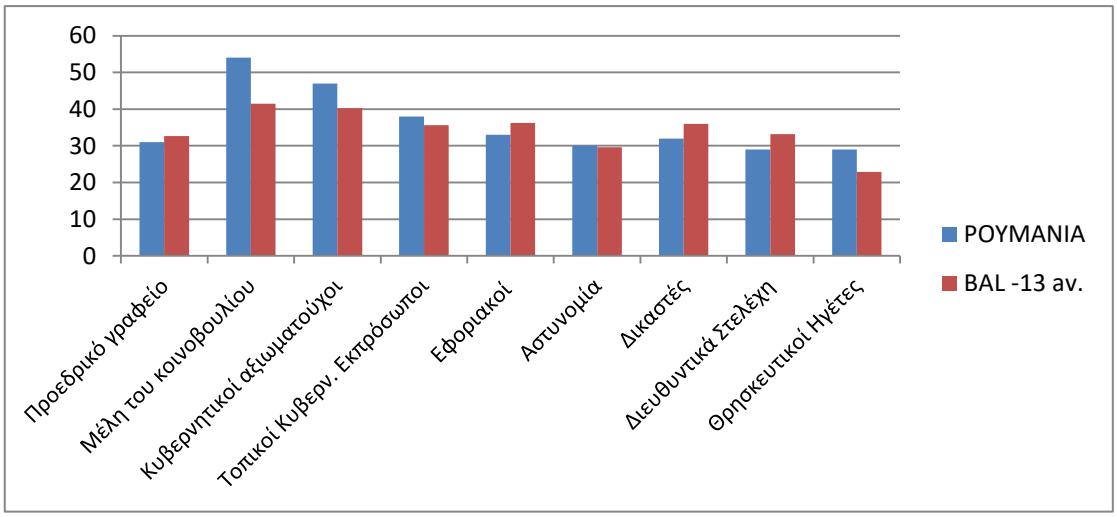

Γραφική απεικόνιση 23. Συγκριτική αξιολόγηση για τα άτομα που πιστεύεται ότι εμπλέκονται σε ζητήματα διαφθοράς Ρουμανίας και Μ.Ο. χωρών BAL-13

Στις χώρες της BAL-13, η Μολδαβία είναι η χώρα που οι πολίτες πιστεύουν περισσότερο την εμπλοκή των ανωτέρω δημοσίων προσώπων στη διαφθορά με ποσοστά που κυμαίνονται στο 60 με 75%. Οι πολίτες σε Σλοβενία και Μαυροβούνιο, είναι αυτοί που πιστεύουν λιγότερο σε ποσοστά 15-20% (Πίνακας 14 και γραφική απεικόνιση 24).

	Πρωθυπουργικό/ προεδρικό γραφείο	Μέλη του κοινοβουλίου	Κυβερνητικοί αξιωματούχοι	Τοπικοί Κυβερν. Εκπρόσωποι	Εφοριακοί	Αστυνομία	Δικαστές	Διευθυντικά Στελέχη	Θρησκευτικοί Ηγέτες
ΑΛΒΑΝΙΑ	36	55	45	42	43	36	56	38	27
ΒΟΣΝΙΑ - ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ	53	54	56	52	52	41	44	48	31
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	20	41	31	29	32	31	42	20	18
ΚΡΟΑΤΙΑ	17	28	28	29	24	18	26	25	14
ΠΓΔΜ	31	38	39	35	39	35	41	37	27
ΕΛΛΑΔΑ	27	49	41	30	37	12	17	36	17
ΚΟΣΣΟΒΟ	40	46	46	42	35	18	40	30	17
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	71	76	74	59	66	71	67	61	39
ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ	18	18	20	17	18	19	17	20	11
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	31	54	47	38	33	30	32	29	29
ΣΕΡΒΙΑ	27	28	32	33	34	33	32	35	20
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	17	25	23	19	19	9	18	17	15
ΤΟΥΡΚΙΑ	38	27	41	38	39	32	36	35	33
BAL -13 αν.	32,7	41,46	40,23	35,62	36,23	29,62	36	33,16	22,92

Πίνακας 14. Συγκριτική αξιολόγηση για τα άτομα που πιστεύεται ότι εμπλέκονται σε ζητήματα διαφθοράς στις χώρες της BAL-13

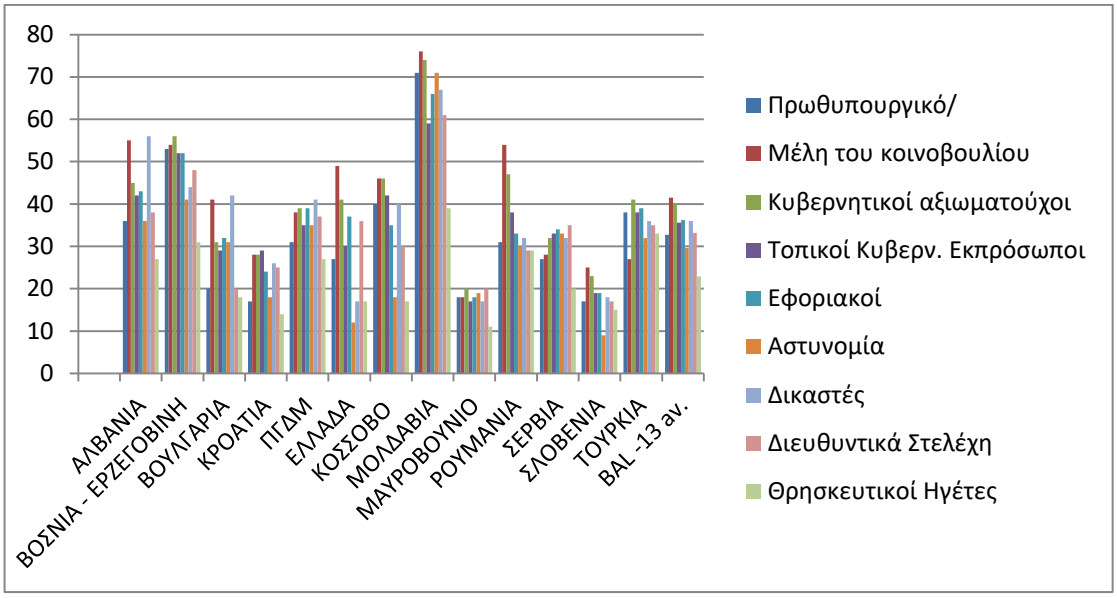

Γραφική απεικόνιση 24. Συγκριτική αξιολόγηση για τα άτομα που πιστεύεται ότι εμπλέκονται σε ζητήματα διαφθοράς στις χώρες της BAL-13

Συγκρίνοντας τις απαντήσεις στην Ρουμανία με τον μέσο όρο των απαντήσεων για τις χώρες της BS-10, παρατηρείται ότι και σε αυτήν την περίπτωση, οι απαντήσεις των πολιτών της Ρουμανίας υπερβαίνουν ή είναι σχεδόν ίσοι με τον μέσο όρο των χωρών της BS-10 (Γραφική απεικόνιση 25).

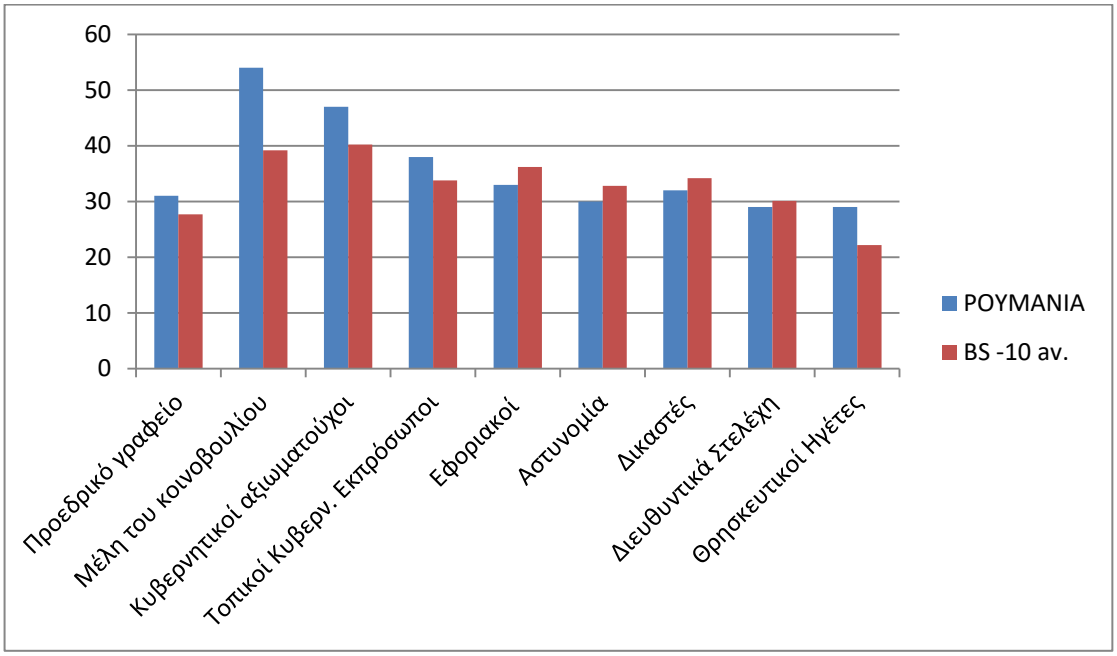

Γραφική απεικόνιση 25. Συγκριτική αξιολόγηση για τα άτομα που πιστεύεται ότι εμπλέκονται σε ζητήματα διαφθοράς Ρουμανίας και Μ.Ο. χωρών BS-10

Στις χώρες της BS-10, η Μολδαβία είναι η χώρα που οι πολίτες πιστεύουν περισσότερο την εμπλοκή των ανωτέρω δημοσίων προσώπων στη διαφθορά με

ποσοστά που κυμαίνονται στο 60 με 75% και με την Ουκρανία να την ακολουθεί με λίγο μικρότερα ποσοστά. Στον αντίποδα, οι πολίτες στη Γεωργία, είναι αυτοί που πιστεύουν λιγότερο σε ποσοστά 5-9%. Το ποσοστό αυτό της Γεωργίας αντικατοπτρίζει και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στη χώρα και την 44η θέση που καταλαμβάνει στην κατάταξη του Παγκόσμιου Δείκτη Διαφθοράς, αν αναλογιστεί ότι το 2004, βοσκιόταν μόλις στην 133η θέση (Πίνακας 15 και γραφική απεικόνιση 26).

	Πρωθυπουργικό/ προεδρικό γραφείο	Μέλη του κοινοβουλίου	Κυβερνητικοί αξιωματούχοι	Τοπικοί Κυβερν. Εκπρόσωποι	Εφοριακοί	Αστυνομία	Δικαστές	Διευθυντικά Στελέχη	Θρησκευτικοί Ηγέτες
ΑΡΜΕΝΙΑ	44	42	45	37	43	40	41	31	29
ΑΖΕΡΜΠΑΙΤΖΑΝ	9	12	12	14	18	21	16	10	8
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	20	41	31	29	32	31	42	20	18
ΓΕΩΡΓΙΑ	6	9	8	7	6	5	6	7	4
ΕΛΛΑΔΑ	27	49	41	30	37	12	17	36	17
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	71	76	74	59	66	71	67	61	39
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	31	54	47	38	33	30	32	29	29
ΡΩΣΙΑ	4	18	38	33	26	32	24	26	13
ΤΟΥΡΚΙΑ	38	27	41	38	39	32	36	35	33
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	27	64	65	53	62	54	61	46	32
BS -10 αν.	27,7	39,2	40,2	33,8	36,2	32,8	34,2	30,1	22,2

Πίνακας 15. Συγκριτική αξιολόγηση για τα άτομα που πιστεύεται ότι εμπλέκονται σε ζητήματα διαφθοράς στις χώρες της BS-10

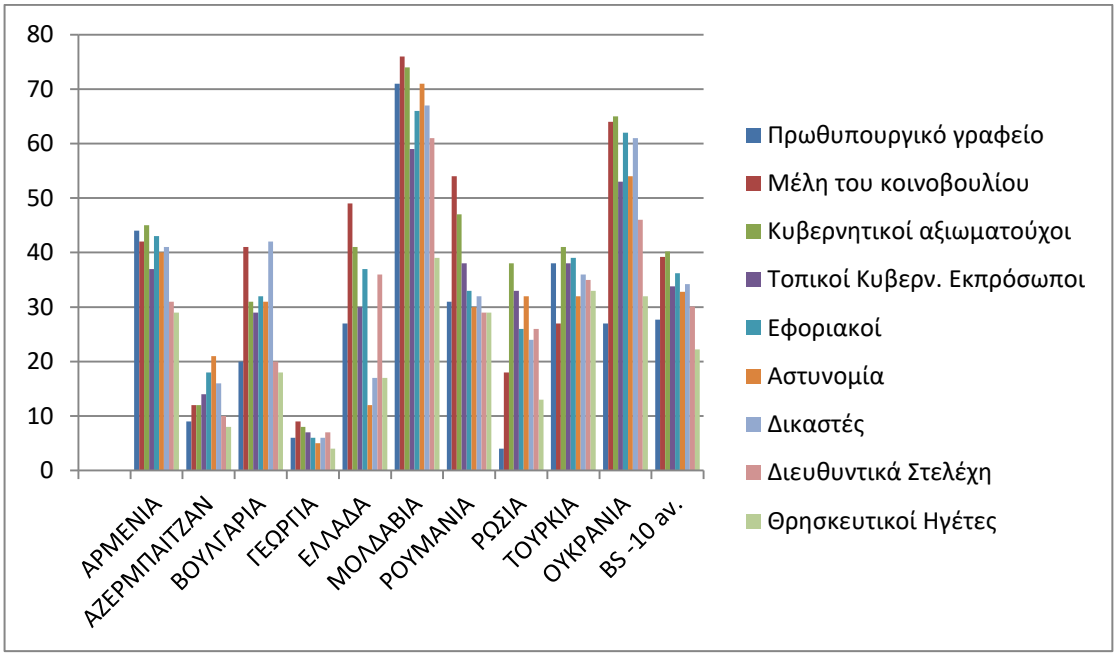

Γραφική απεικόνιση 26. Συγκριτική αξιολόγηση για τα άτομα που πιστεύεται ότι εμπλέκονται σε ζητήματα διαφθοράς στις χώρες της BS-10

Σε ποσοστό 36%, οι πολίτες στην Ρουμανία, δεν αναφέρουν τις περιπτώσεις διαφθοράς γιατί φοβούνται τις συνέπειες που ενδεχομένως θα έχει η πράξη τους, ενώ ποσοστό 14% πιστεύει ότι και να το αναφέρει τίποτα δεν πρόκειται να γίνει. Ένα άλλο 10% δεν το αναφέρει γιατί πιστεύει ότι η διαφθορά είναι δύσκολο να αποδειχθεί ενώ ποσοστό 8% δεν γνωρίζει που πρέπει να αναφέρει τις περιπτώσεις διαφθοράς. Επίσης σε ποσοστό 5%, δεν το κάνει γιατί δεν έχει το χρόνο για να το αναφέρει και ένα άλλο 5% ότι δεν ξέρει πώς να το κάνει (Γραφική απεικόνιση 27).

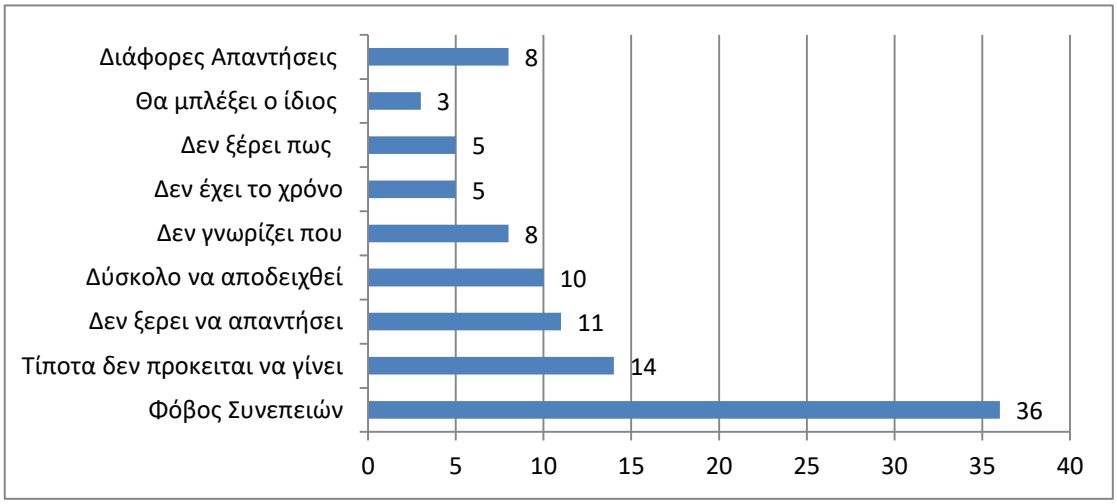

Γραφική απεικόνιση 27. Απάντηση στο ερώτημα γιατί δεν αναφέρουν περιστατικά διαφθοράς από τους πολίτες της Ρουμανίας

Η απάντηση ότι δεν αναφέρεται η περίπτωση διαφθοράς γιατί φοβούνται τις συνέπειες κυριαρχεί στις απαντήσεις των πολιτών σε όλες τις χώρες της BAL-13. Από τις 13 χώρες η συγκεκριμένη απάντηση συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ποσοστό σε όλες τις χώρες εκτός από την Αλβανία όπου ήταν το 2^{ο} μεγαλύτερο (13%) μετά την απάντηση, τίποτα δεν θα γίνει (15%). Στην Ρουμανία συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τις άλλες χώρες. Ο μέσος όρος μεταξύ των χωρών της BAL-13 είναι 27,85 (Γραφική απεικόνιση 28).

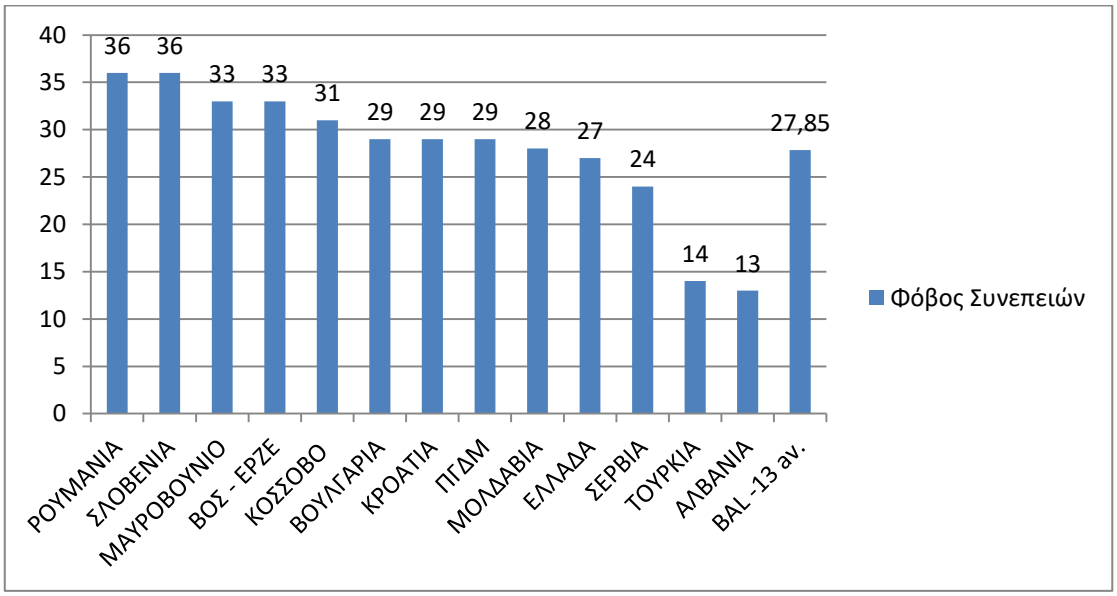

Γραφική απεικόνιση 28. Συγκριτική αξιολόγηση απάντησης φόβου συνεπειών στην ερώτηση γιατί δεν καταγγέλλουν περιπτώσεις διαφθοράς στις χώρες της BAL-13

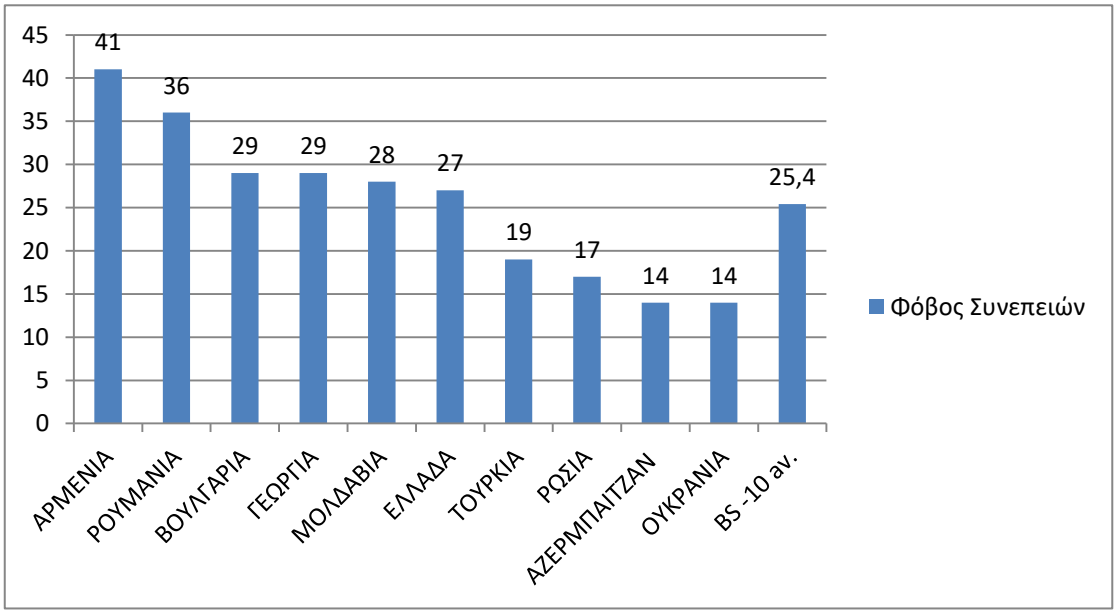

Γραφική απεικόνιση 29. Συγκριτική αξιολόγηση απάντησης φόβου συνεπειών στην ερώτηση γιατί δεν καταγγέλλουν περιπτώσεις διαφθοράς στις χώρες της BS-10

Αντίστοιχα είναι τα αποτελέσματα και για τις χώρες της BS-10. Το ποσοστό της Ρουμανίας είναι το 2° μεγαλύτερο της περιοχής, πίσω από το 41% της Αρμενίας. Σε όλες τις χώρες συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ποσοστό, εκτός από το Αζερμπαϊτζάν (μεγαλύτερο με 42%, δεν ξέρω την απάντηση) και την Ουκρανία (μεγαλύτερο με 16%, τίποτα δεν θα γίνει), όπου ήταν το 2° μεγαλύτερο. Ο μέσος όρος των χωρών της BS–10 είναι 24,75 όπως φαίνεται στην προηγούμενη γραφική απεικόνιση 29.

Στην ερώτηση ποιος είναι ο τρόπος με τον οποίο ένας απλός άνθρωπος μπορεί να καταπολεμήσει τη διαφθορά στη χώρα του, οι πολίτες της Ρουμανίας απάντησαν σε ποσοστό 27% να αρνηθούν να δωροδοκήσουν για την εξυπηρέτηση τους. Ποσοστό 24%, δηλαδή ένας στους τέσσερις πολίτες ανέφερε ότι δεν μπορεί να κάνει τίποτα, δείχνοντας με αυτό τον τρόπο την απογοήτευση των απλών ανθρώπων για το μέγεθος της διαφθοράς, τις δυνατότητες των καθημερινών ανθρώπων και τις προοπτικές καταπολέμησης της. Στην αντίθετη πλευρά, ποσοστό, μόλις 12% δήλωσε ως τρόπο καταπολέμησης την αναφορά της υπόθεσης δωροδοκίας. Επίσης ποσοστό 5%, δήλωσε ότι πρέπει να ψηφίζει κόμματα και εκπροσώπους που δεν έχουν αναμειχθεί σε υποθέσεις διαφθοράς και ένα άλλο 5%, υποστήριξε ότι ο καλύτερος τρόπος είναι η συμμετοχή σε συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας.

Στην ερώτηση εάν συμφωνείται με την πρόταση ότι στην κοινωνία της χώρας, είναι γενικά αποδεκτό να καταγγέλλει κάποιος μια υπόθεση διαφθοράς που του έγινε αντιληπτή, οι πολίτες της Ρουμανίας σε ποσοστό 30% διαφωνούν και πιστεύουν ότι αυτό δεν ισχύει, ενώ 40% πιστεύουν ότι ισχύει. Το υπόλοιπο 30% ισχυρίστηκε ότι ούτε διαφωνεί, ούτε συμφωνεί ή ότι δεν γνωρίζει. Συνολικά μόνο 40% συμφωνεί ότι είναι γενικά αποδεκτό να καταγγέλλει κάποιος μια υπόθεση διαφθοράς που του έγινε αντιληπτή. Το ποσοστό φανερώνει την βαθιά εξάπλωση του φαινομένου της διαφθοράς στην κοινωνία της Ρουμανίας, με αποτέλεσμα λιγότεροι από τους μισούς πολίτες να θεωρούν φυσιολογική και αποδεκτή την καταγγελία της.

Ο μέσος όρος των χωρών της BAL-13, που γενικά συμφωνεί με την ανωτέρω πρόταση είναι μικρότερος από την Ρουμανία, μόλις στο 31,31% και φανερώνει πόσο έντονο είναι το φαινόμενο της διαφθοράς μέσα στην κοινωνία συνολικά, στις χώρες της BAL-13. Το μεγαλύτερο ποσοστό που συμφωνεί είναι στην Τουρκία και την Ελλάδα με 64% και 59% αντίστοιχα, ενώ το χαμηλότερο στο Μαυροβούνιο, την Κροατία, την Βουλγαρία και την Βοσνία- Ερζεγοβίνη με ποσοστά μόλις 10%,14%,15% και 17% αντίστοιχα (Γραφική απεικόνιση 30).

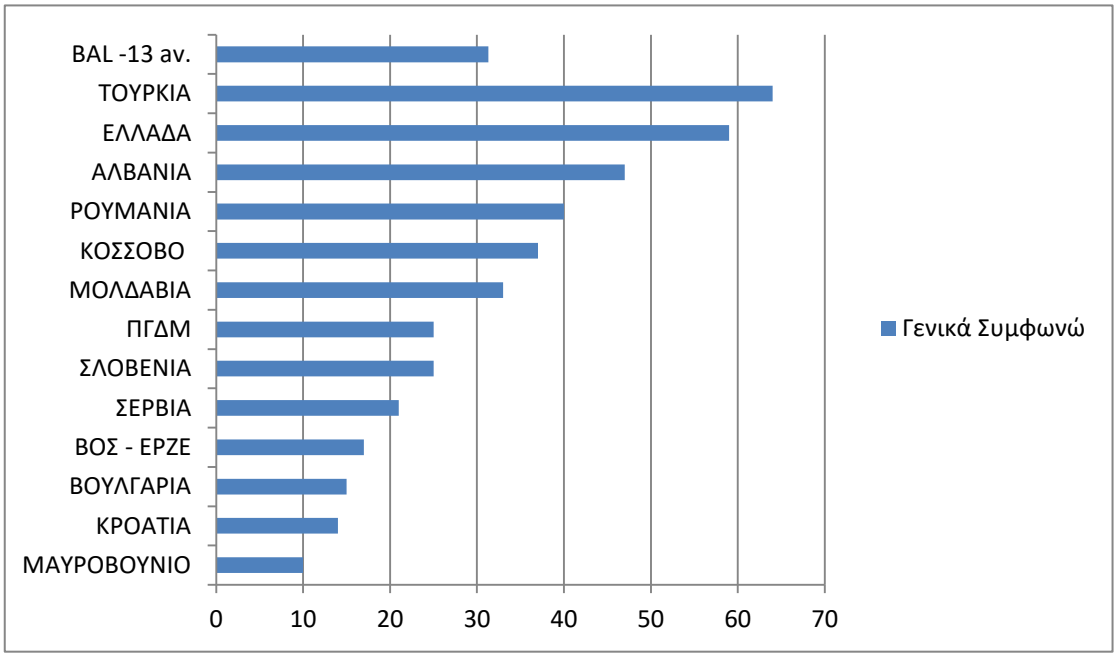

Γραφική απεικόνιση 30. Συγκριτική αξιολόγηση για το εάν είναι γενικά αποδεκτή η καταγγελία μια υπόθεσης διαφθοράς, από αυτόν που του έγινε αντιληπτή, στις χώρες της BAL-13

Ο μέσος όρος των χωρών της BS-10, που γενικά συμφωνεί με την ανωτέρω πρόταση είναι παρόμοιος με τον αντίστοιχο της περιοχής BAL-13, μόλις 33,6%. Το μεγαλύτερο ποσοστό που συμφωνεί είναι στην Τουρκία και την Ελλάδα με 64% και 59% αντίστοιχα, ενώ το χαμηλότερο στην Ουκρανία, την Βουλγαρία, την Αρμενία και την Ρωσία με ποσοστά 11%,15%,16% και 16% αντίστοιχα (Γραφική απεικόνιση 31).

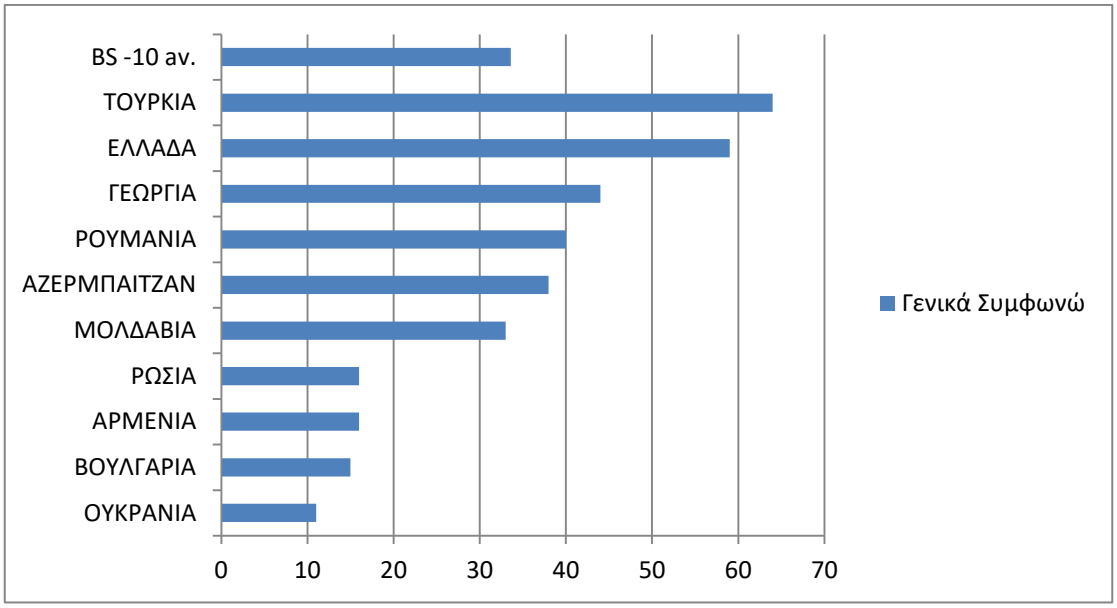

Γραφική απεικόνιση 31. Συγκριτική αξιολόγηση για το εάν είναι γενικά αποδεκτή η καταγγελία μια υπόθεσης διαφθοράς, από αυτόν που του έγινε αντιληπτή, στις χώρες της BS–10

Ποσοστό 36% των πολιτών στη Ρουμανία, είναι διατεθειμένο να περάσει μία ολόκληρη ημέρα στα δικαστήρια, για να καταγγείλει μία υπόθεση διαφθοράς. Αντίθετα το ποσοστό το οποίο δεν συμφωνεί με την ανωτέρω πρόταση είναι 31%, ενώ το υπόλοιπο 33%, ούτε συμφωνεί, ούτε διαφωνεί, είτε απάντησε ότι δεν γνωρίζει. Τα ποσοστά αυτά είναι παρόμοια και στις υπόλοιπες χώρες των BAL-13 και BS-10.

Σχετικά με την άποψη ότι οι απλοί καθημερινοί άνθρωποι μπορούν να κάνουν τη διαφορά στην καταπολέμηση της διαφθοράς, η άποψη των πολιτών της Ρουμανίας σε ποσοστό 36% συνολικά συμφωνεί και σε ποσοστό 30% διαφωνεί. Το υπόλοιπο 34% ούτε διαφωνεί, ούτε διαφωνεί είτε δεν γνωρίζει. Ο ένας στους τρεις πολίτες, πιστεύει στη δύναμη που έχει ο απλός άνθρωπος στη καταπολέμηση του φαινομένου της διαφθοράς. Ταυτόχρονα, όμως ένας στους τρεις πολίτες, πιστεύει ότι δεν μπορεί να κάνει απολύτως τίποτα και αυτό είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό στην προσπάθεια καταπολέμησης της.

Μεταξύ των χωρών της BAL-13, το μεγαλύτερο ποσοστό που συμφωνεί με την ανωτέρω πρόταση βρίσκεται στην Τουρκία με 60%, στην Αλβανία με 57% και στην Ελλάδα με 55%. Η Ρουμανία βρίσκεται στην 7^{η} θέση. Το μικρότερο ποσοστό με 26% το έχει η Βουλγαρία, και την ακολουθεί η Σλοβενία με 28% (Γραφική απεικόνιση 32).

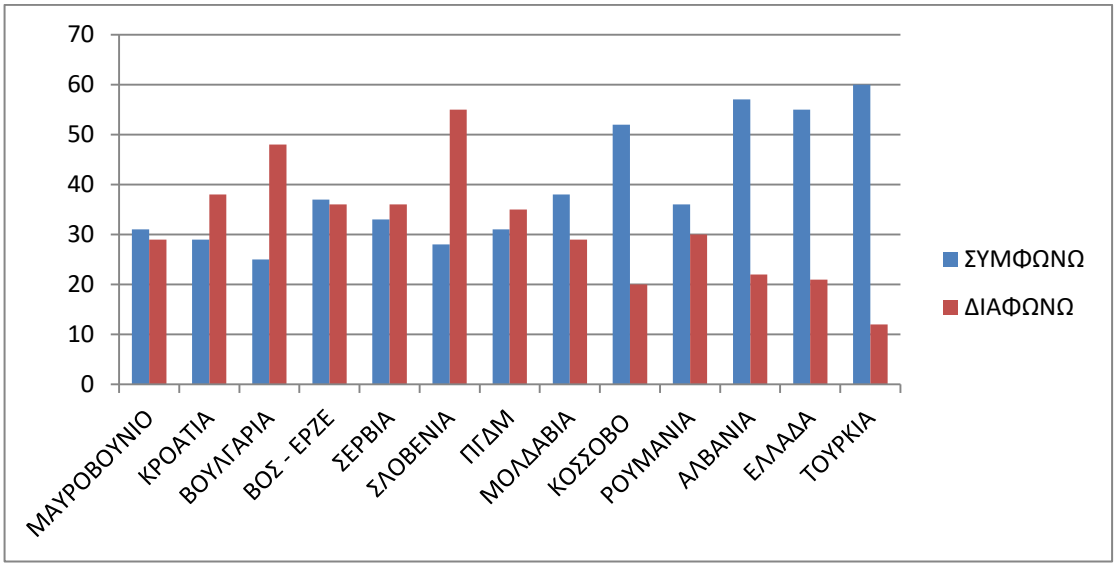

Γραφική απεικόνιση 32. Συγκριτική αξιολόγηση για το εάν οι απλοί άνθρωποι μπορούν να κάνουν τη διαφορά στην καταπολέμηση της διαφθοράς , στις χώρες της BAL-13

Στις χώρες της BS-10, το μεγαλύτερο ποσοστό που συμφωνεί με την δύναμη των απλών ανθρώπων ενάντια στην διαφθορά βρίσκεται στην Τουρκία και στην Ελλάδα με 60% και 55% αντίστοιχα. Η Ρουμανία βρίσκεται στην 5^{η} θέση. Το μικρότερο ποσοστό με μόλις 14% το έχει η Ουκρανία, και την ακολουθεί η Ρωσία με 21% (Γραφική απεικόνιση 33).

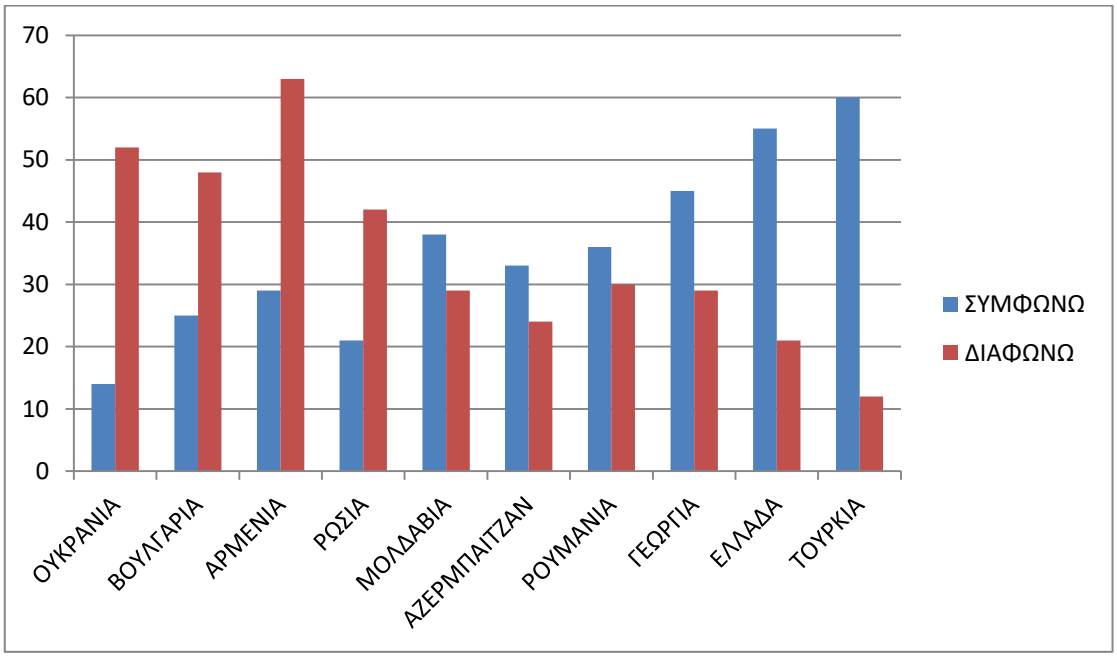

Γραφική απεικόνιση 33. Συγκριτική αξιολόγηση για το εάν οι απλοί άνθρωποι μπορούν να κάνουν τη διαφορά στην καταπολέμηση της διαφθοράς, στις χώρες της BS-10

Οι πολίτες της Ρουμανίας στην ερώτηση, πόσο καλά ή άσχημα πιστεύετε ότι η Κυβέρνηση αντιμετωπίζει το πρόβλημα της διαφθοράς απάντησαν σε ποσοστό 12% πολύ άσχημα και σε 31% αρκετά άσχημα, δηλαδή σε συνολικό ποσοστό 43% πιστεύουν ότι η Κυβέρνηση δεν καταφέρνει να αντιμετωπίσει το ζήτημα της διαφθοράς. Από την αντίθετη πλευρά, ποσοστό 27% πιστεύει αρκετά καλά και μόλις 1% πολύ καλά. Το αξιοσημείωτο είναι ότι ποσοστό 19% δήλωσε ότι δεν έχει ακούσει τίποτα για το ζήτημα της διαφθοράς για να εκφέρει άποψη και ποσοστό 11% δεν ξέρει. (Πίνακας 16).

	Πολύ άσχημα	Αρκετά άσχημα	Πολύ καλά	Αρκετά καλά	Δεν έχω ακούσει για να πω	Δεν ξέρω	Άρνηση απάντησης
ΑΛΒΑΝΙΑ	5	32	33	7	17	4	2
ΒΟΣΝΙΑ - ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ	39	43	4	0	10	2	1
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	28	26	11	0	26	8	1
ΚΡΟΑΤΙΑ	16	41	16	0	19	6	1
ΠΓΔΜ	22	26	16	3	27	5	1
ΕΛΛΑΔΑ	22	37	14	1	17	8	0
ΚΟΣΣΟΒΟ	28	39	7	0	17	8	0
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	54	30	7	0	7	1	0
ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ	17	33	15	2	19	12	3
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	12	31	26	1	19	11	0
ΣΕΡΒΙΑ	11	33	26	2	15	10	3
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	32	45	8	0	10	4	0
ΤΟΥΡΚΙΑ	21	20	31	10	8	6	3
BAL -13 αν.	23,62	33,54	16,46	2	16,23	6,54	1,15

Πίνακας 16. Συγκριτική αξιολόγηση στο ερώτημα πως πιστεύεται ότι αντιμετωπίζει η Κυβέρνηση το ζήτημα της διαφθοράς στις χώρες της BAL-13

Ο μέσος όρος των χωρών της BAL-13, είναι ποσοστό 23,62% πολύ άσχημα, 33,54 αρκετά άσχημα, 16,46% αρκετά καλά και μόλις 2% πολύ καλά. Η Μολδαβία παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό συνολικής αρνητικής εκτίμησης στο πως η Κυβέρνηση αντιμετωπίζει το ζήτημα με 84%, ακολουθουμένη από την Βοσνία-Ερζεγοβίνη και την Σλοβενία με συνολικό ποσοστό 83% και 77%

αντίστοιχα. Οι χώρες, στις οποίες οι πολίτες πιστεύουν ότι η Κυβέρνηση αντιμετωπίζει συνολικά το ζήτημα με θετικό τρόπο είναι η Τουρκία με ποσοστό 41% και η Αλβανία με 40% (Γραφικές απεικονίσεις 34 και 35).

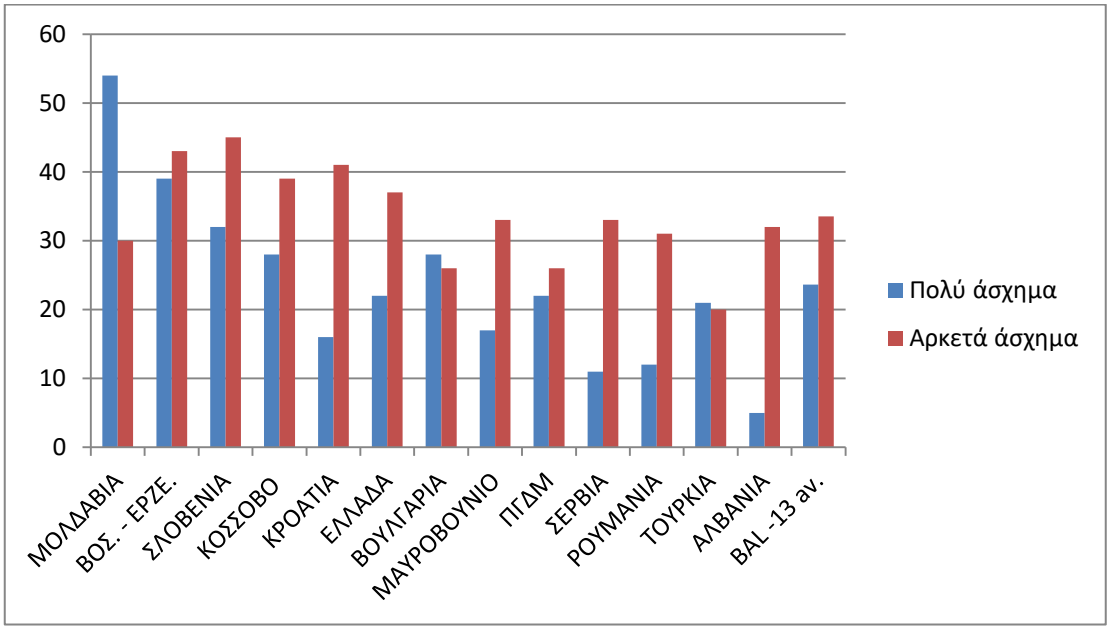

Γραφική απεικόνιση 34. Συγκριτική αξιολόγηση για το πόσο άσχημα αντιμετωπίζει η Κυβέρνηση τα ζητήματα διαφθοράς στις χώρες της BAL-13

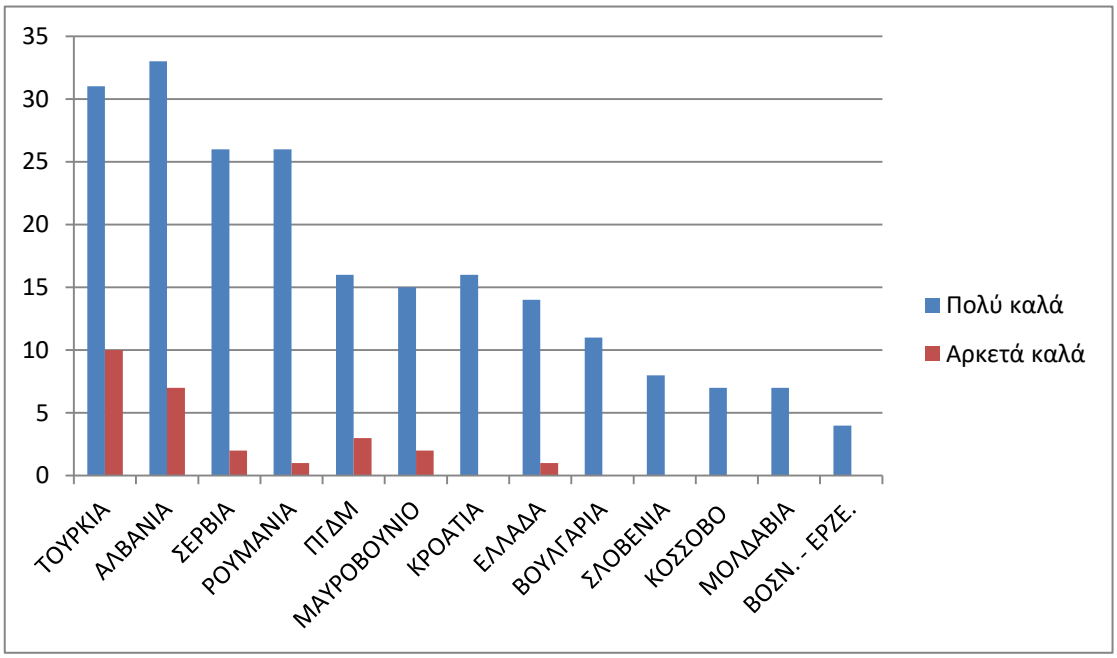

Γραφική απεικόνιση 35. Συγκριτική αξιολόγηση για το πόσο καλά αντιμετωπίζει η Κυβέρνηση τα ζητήματα διαφθοράς στις χώρες της BAL-13

Στις χώρες της BS-10, οι μέσοι όροι στο αντίστοιχο ερώτημα είναι ποσοστό 26,3% πολύ άσχημα, 28,7% αρκετά άσχημα, 16,9% αρκετά καλά και μόλις 2,4% πολύ καλά. Ο μέσος όρος της περιοχής κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με τον αντίστοιχο της BAL-13. Η Ουκρανία και η Μολδαβία παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ποσοστό συνολικής αρνητικής εκτίμησης στο πως η Κυβέρνηση αντιμετωπίζει το ζήτημα με 85%, και 84% αντίστοιχα, ακολουθουμένη από την Αρμενία με συνολικό ποσοστό 65%. Οι χώρες, στις οποίες οι πολίτες πιστεύουν ότι η Κυβέρνηση αντιμετωπίζει το ζήτημα με θετικό τρόπο είναι η Τουρκία με συνολικό ποσοστό 41% και η Ρουμανία με 27% (Πίνακας 17, γραφικές απεικονίσεις 36 και 37).

	Πολύ άσχημα	Αρκετά άσχημα	Πολύ καλά	Αρκετά καλά	Δεν έχω ακούσει	Δεν ξέρω	Άρνηση απάντησης
ΑΡΜΕΝΙΑ	43	22	12	2	15	6	0
ΑΖΕΡΜΠΑΙΤΖΑΝ	6	9	20	4	35	25	1
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	28	26	11	0	26	8	1
ΓΕΩΡΓΙΑ	17	24	23	3	10	22	1
ΕΛΛΑΔΑ	22	37	14	1	17	8	0
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	54	30	7	0	7	1	0
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	12	31	26	1	19	11	0
ΡΩΣΙΑ	15	47	17	1	12	8	0
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	45	41	8	2	2	1	2
ΤΟΥΡΚΙΑ	21	20	31	10	8	6	3
BS -10 av.	26,3	28,7	16,9	2,4	15,1	9,6	0,8

Πίνακας 17. Συγκριτική αξιολόγηση στο ερώτημα πως πιστεύεται ότι αντιμετωπίζει η Κυβέρνηση το ζήτημα της διαφθοράς στις χώρες της BS-10

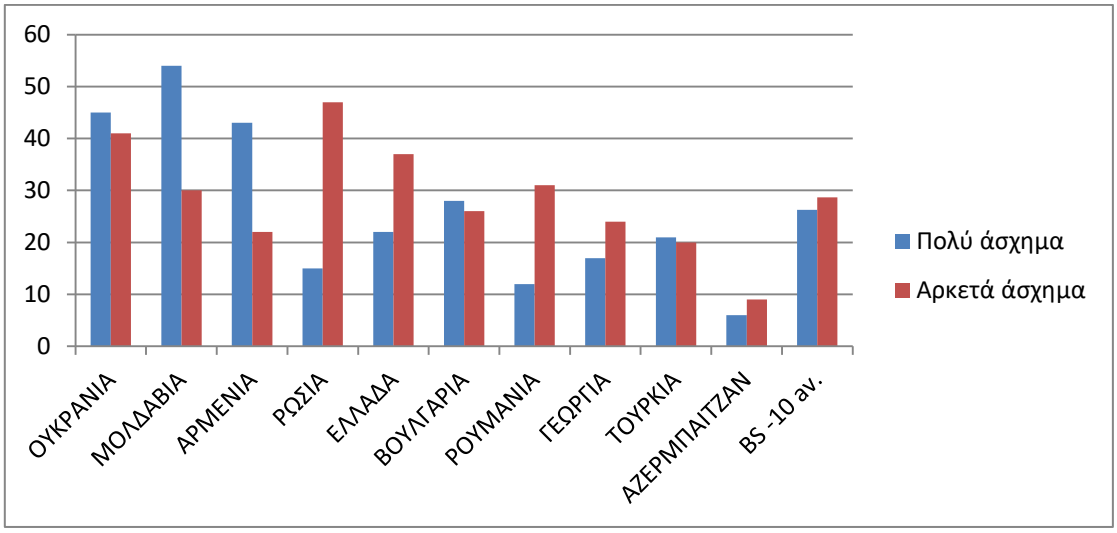

Γραφική απεικόνιση 36. Συγκριτική αξιολόγηση για το πόσο άσχημα αντιμετωπίζει η Κυβέρνηση τα ζητήματα διαφθοράς στις χώρες της BS-10

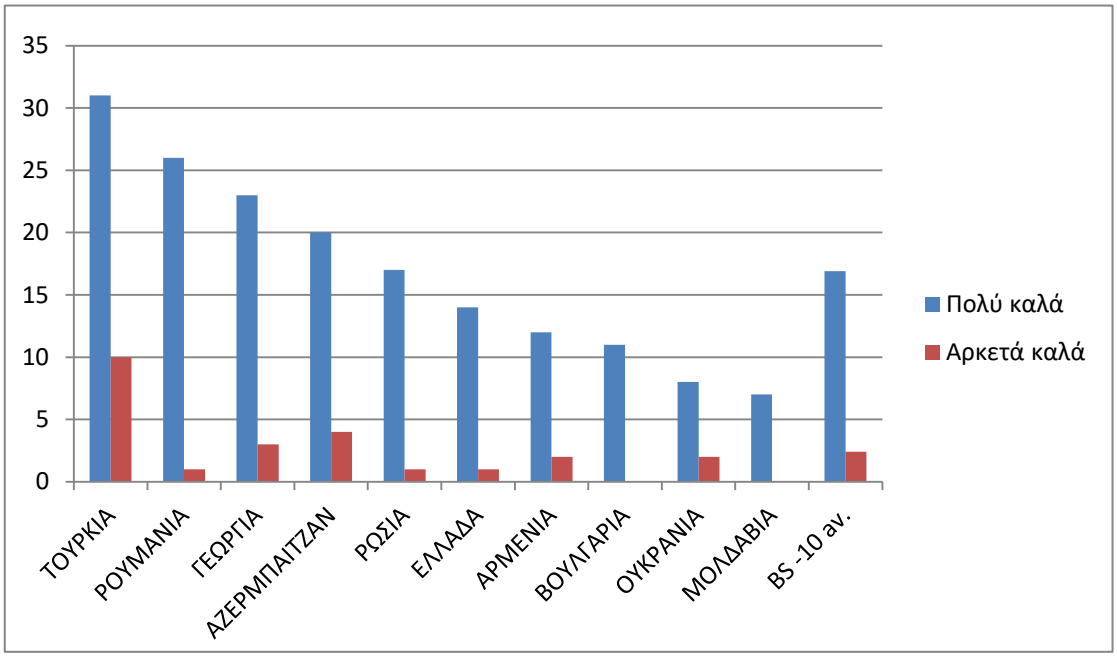

Γραφική απεικόνιση 37. Συγκριτική αξιολόγηση για το πόσο καλά αντιμετωπίζει η Κυβέρνηση τα ζητήματα διαφθοράς στις χώρες της BS-10

3. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Οι επιπτώσεις που έχει το επίπεδο της διαφθοράς στην οικονομία της Ρουμανίας αποτυπώνεται από την επίδραση που έχει σε παγκόσμιους οικονομικούς δείκτες, όπως είναι ο δείκτης της Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, ο δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας και ο δείκτης Ευκολίας Επιχειρηματικότητας[66]. Ο Παγκόσμιος Δείκτης Διαφθοράς καθώς και τα αποτελέσματα του Πολιτικού Βαρομέτρου Διαφθοράς είναι άμεσα συνδεδεμένοι με την απόδοση της χώρας στους εν λόγω δείκτες καθώς επηρεάζουν, αλλά και επηρεάζονται, ορισμένους από τους πυλώνες τους. Για την πληρέστερη εξέταση του επίπεδου διαφθοράς στη Ρουμανία, και τις επιπτώσεις που έχει στην οικονομία της χώρας θα εξεταστεί η βαθμολογία της στους ανωτέρους δείκτες και ιδιαίτερα στους πυλώνες των δεικτών, που σχετίζονται άμεσα με το επίπεδο διαφθοράς.

α. Ο Δείκτης της Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (The Global Competitiveness Index - GCI)

Η έκθεση για την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα, είναι μια ετήσια έκθεση που δημοσιεύεται από το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ. Ο Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, ο οποίος ξεκίνησε το 2007-08, ενσωματώνει τις μακροοικονομικές και τις μικρο/ επιχειρηματικές πτυχές της ανταγωνιστικότητας σε έναν ενιαίο δείκτη. Η έκθεση αξιολογεί την ικανότητα των χωρών να προσφέρουν υψηλά επίπεδα ευημερίας στους πολίτες τους, η οποία με τη σειρά τους εξαρτάται από το πόσο παραγωγικά χρησιμοποιεί μια χώρα τους διαθέσιμους πόρους. Ως εκ τούτου, ο δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας μετρά το σύνολο θεσμών, πολιτικών και παραγόντων που καθορίζουν βιώσιμα, τρέχοντα και μεσοπρόθεσμα επίπεδα οικονομικής ευημερίας[67].

Αυτά τα στοιχεία ομαδοποιούνται σε 12 πυλώνες οικονομικής ανταγωνιστικότητας οι οποίοι είναι οι θεσμοί, οι υποδομές, το μακροοικονομικό περιβάλλον, η υγεία και πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση, η αποδοτικότητα της αγοράς, η αποτελεσματικότητα της χρηματοπιστωτικής αγοράς, η ανάπτυξη της χρηματοπιστωτικής αγοράς η τεχνολογική ανάπτυξη, το μέγεθος της αγοράς, η επιχειρηματική επιτήδευση και η

[66] Δρ. Χ. Παπαπανάγος, Ενότητα 3 : International Benchmarking Indicators, 2016-17
[67] https://en.wikipedia.org/wiki/Global_Competitiveness_Report

καινοτομία. Οι πυλώνες δεν είναι ανεξάρτητοι, αλλά τείνουν να αλληλοενισχύονται και η αδυναμία σε ένα από αυτούς έχει συχνά αρνητικό αντίκτυπο και στους άλλους. Οι 12 πυλώνες κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες που είναι οι Βασικές Απαιτήσεις, οι Παράγοντες Αποτελεσματικότητας και οι Παράγοντες Καινοτομίας και Εξειδίκευσης[68].

Ο πρώτος πυλώνας, που ανήκει στη κατηγορία των Βασικών Απαιτήσεων είναι οι Θεσμοί (Institutions). Το υφιστάμενο θεσμικό περιβάλλον καθορίζεται από το υφιστάμενο νομικό και διοικητικό πλαίσιο, μέσα στο οποίον οι ιδιώτες, οι επιχειρήσεις και οι κυβερνήσεις αλληλοεπιδρούν για να καταφέρουν να πετύχουν μια υγιής οικονομία. Η ποιότητα των Θεσμών επηρεάζει άμεσα και σε μεγάλο βαθμό την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη. Επηρεάζει τις επενδυτικές αποφάσεις, την οργάνωση της παραγωγής και διαδραματίζει βασικό ρόλο στους τρόπους με τους οποίους οι κοινωνίες διανέμουν τα οφέλη και επιβαρύνονται με το κόστος των αναπτυξιακών στρατηγικών και πολιτικών. Οι Θεσμοί και ο τρόπος λειτουργία τους έχει άμεση εξάρτηση με το υφιστάμενο επίπεδο διαφθοράς και τον τρόπο που αυτή αντιμετωπίζεται.

Η βαθμολογία της Ρουμανίας στο πλαίσιο του δείκτη GCI, για το έτος 2016-17[69] είναι 4,30[70], που την κατατάσσει στην 62η παγκοσμίως ανάμεσα σε 137 χώρες. Σε σχέση με το έτος 2015-16 η βαθμολογία της έχει χειροτερεύσει από 4,32 που ήταν και έχει οπισθοχωρήσει στην παγκόσμια κατάταξη και την 53η θέση που βρισκόταν. Στην 1η θέση είναι η Ελβετία με βαθμολογία 5,81 , ενώ στην τρίτη οι ΗΠΑ με 5,70. Η Κίνα και η Ρωσία βρίσκονται στην 28η και 43η θέση αντίστοιχα, με βαθμολογία 4,95 και 4,51. Ο μέσος όρος της ΕΕ-28 είναι μεγαλύτερος από της Ρουμανίας με 4,79. Ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ-28, η Ρουμανία καταλαμβάνει μόλις την 23η θέση και έχει καλύτερη βαθμολογία από τις Σλοβακία, Ουγγαρία, Κροατία, Κύπρο και Ελλάδα. Η χειρότερη βαθμολογία είναι της Ελλάδας με 4 (Γραφική απεικόνιση 38).

---

[68] Factor driven, efficiency driven, and innovation driven
[69] http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05 FullReport/ TheGlobalCompetitivenessReport 2016-2017_FINAL.pdf
[70] Η κλίμακα υπολογισμού του δείκτη GCI είναι από 1,00 (ελάχιστη) έως 7,00 (μέγιστη)

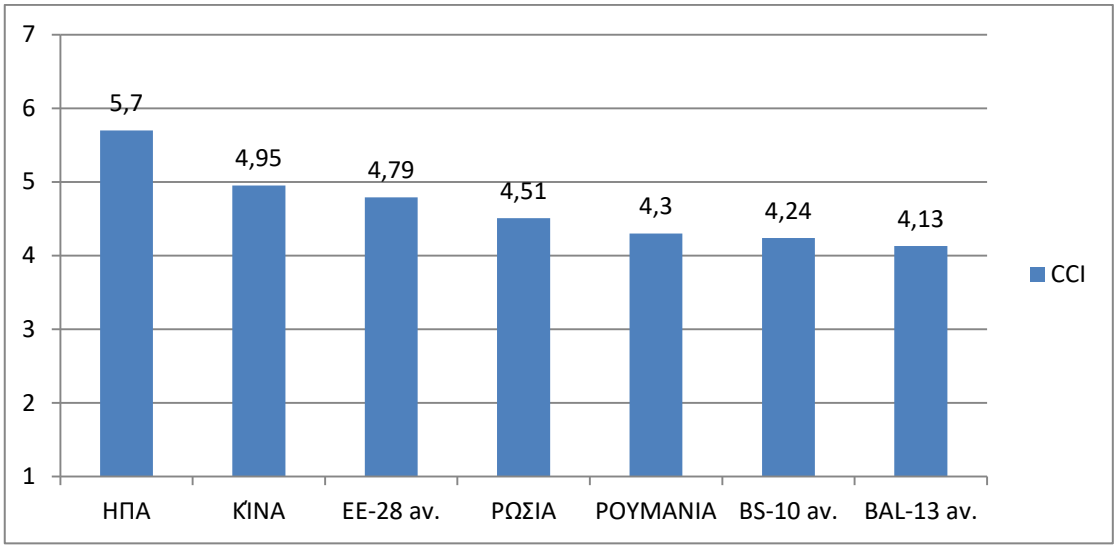

Γραφική απεικόνιση 38. Συγκριτική αξιολόγηση του δείκτη GCI για το έτος 2016-2017

Ο μέσος όρος των χωρών της BAL-13[71] είναι χαμηλός, μόλις 4,13. Η Ρουμανία καταλαμβάνει την 4η θέση. Την καλύτερη βαθμολογία έχει η Βουλγαρία με 4,44 , ακολουθούμενη από την Τουρκία και την Σλοβενία που έχουν και οι δύο 4,39. Την χειρότερη βαθμολογία έχει η Μολδαβία με 3,86 και η Βοσνία – Ερζεγοβίνη με 3,8 (Γραφική απεικόνιση 39).

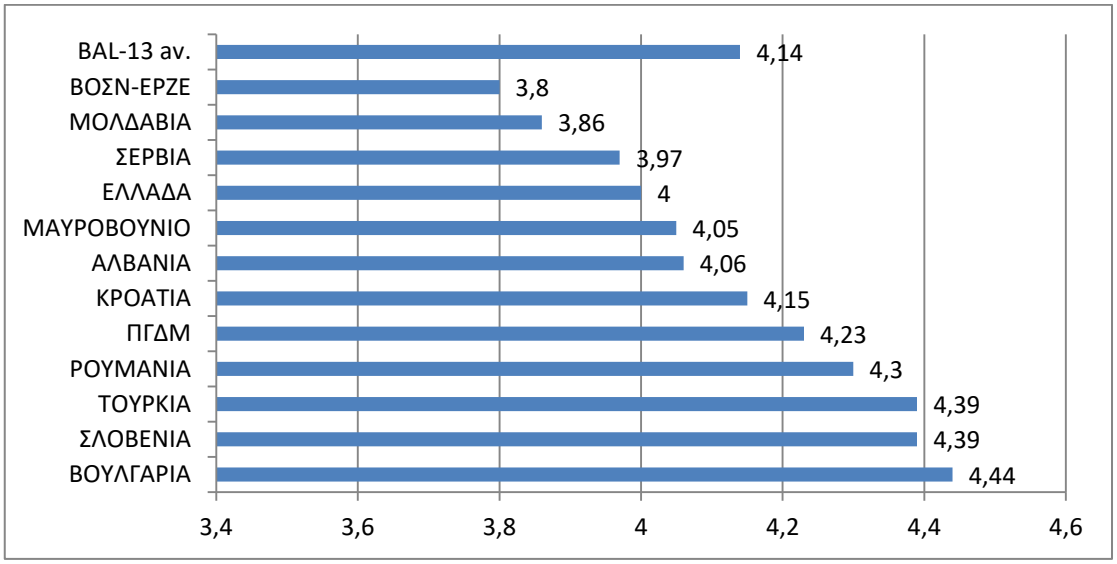

Γραφική απεικόνιση 39. Συγκριτική αξιολόγηση του δείκτη GCI,
για της χώρες της BAL-13 για το έτος 2016-2017

Εξίσου χαμηλός είναι και ο μέσος όρος στις χώρες της BS-10, μόλις 4,25. Η Ρουμανία καταλαμβάνει την 6η θέση ανάμεσα στις 10 χώρες, πίσω από τη, το Αζερμπαϊτζάν που έχει βαθμολογία 4,59 , τη Ρωσία με 4,51 , την Βουλγαρία με

[71] Για το Global Competitiveness Report 2016-2017, δεν έχει βαθμολογηθεί το Κόσσοβο

4,44 , την Τουρκία με 4,39 και την Γεωργία με 4,32. Την χειρότερη βαθμολογία έχουν η Ουκρανία και η Ελλάδα με 4 και η Μολδαβία με 3,86 (Γραφική απεικόνιση 40)

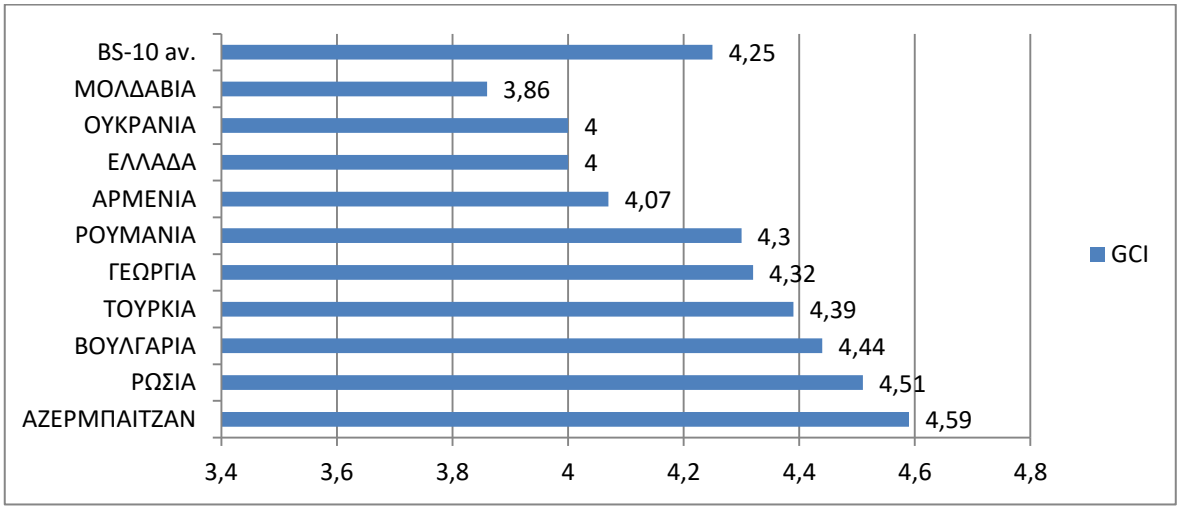

Γραφική απεικόνιση 40. Συγκριτική αξιολόγηση του δείκτη GCI για της χώρες της BS-10

Η βαθμολογία της Ρουμανίας στους επί μέρους πυλώνες του δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας είναι ιδιαίτερα χαμηλές στους πυλώνες της κατηγορίας Βασικών Απαιτήσεων όπου στους θεσμούς καταλαμβάνει την 92^{η} θέση ενώ στις υποδομές και στην υγεία και πρωτοβάθμια εκπαίδευση την 88^{η} θέση. Φανερώνεται η αδυναμία της χώρας στα πρωταρχικά και απαραίτητα χαρακτηριστικά που απαιτεί μια υγιής οικονομία. Η βαθμολογία και η παγκόσμια κατάταξη στους επιμέρους πυλώνες του δείκτη παρουσιάζονται στον πίνακα 18.

	Πυλώνες GCI Ρουμανίας	Βαθμ	Κατάταξη
1	Θεσμοί	3,59	92
2	Υποδομές	3,61	88
3	Μακροοικονομικό περιβάλλον	5,53	28
4	Υγεία και πρωτοβάθμια εκπαίδευση	5,48	88
5	Τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση	4,45	67
6	Αποδοτικότητα της αγοράς	4,22	80
7	Αποτελεσματικότητα της χρηματοπιστωτικής αγοράς	4,04	88
8	Ανάπτυξη της χρηματοπιστωτικής αγοράς	3,73	86
9	Τεχνολογική ανάπτυξη	4,71	48
10	Μέγεθος αγοράς	4,56	42
11	Επιχειρηματική επιτήδευση	3,56	104
12	Καινοτομία	3,14	93

Πίνακας 18. Βαθμολογία και Παγκόσμια κατάταξη Πυλώνων του δείκτη GCI για την Ρουμανία

Η βαθμολογία της Ρουμανίας στον 1^{ο} πυλώνα Θεσμοί, που όπως ειπώθηκε σχετίζεται άμεσα με το επίπεδο διαφθοράς και τον δείκτη CPI, είναι 3,6. Η επίδοση της Ρουμανίας, αποκλειστικά σε αυτόν τον πυλώνα την κατατάσσει στην 92^{η} θέση ανάμεσα σε όλες της χώρες, 30 θέσεις χαμηλότερα από την παγκόσμια κατάταξη της στον συνολικό δείκτη GCI, και αποδεικνύει ότι παρόλο την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε διάφορους τομείς της οικονομίας, το ζήτημα της διαφθοράς παραμένει μεγάλο και τα αποτελέσματα του είναι ορατά στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της χώρας. Η βαθμολογία των αξιολογούμενων στοιχείων του 1^{ου} πυλώνα και η σχετική κατάταξη φαίνονται στον πίνακα 19.

	1^{ο} Πυλώνας - Θεσμοί	Βαθμ.	Κατάταξη
1	Δικαιώματα ιδιοκτησίας	3,99	99
2	Προστασία Πνευματικής ιδιοκτησίας	4,1	70
3	Απόκλιση δημόσιων πόρων	2,8	106
4	Δημόσια εμπιστοσύνη στους πολιτικούς	1,9	120
5	Παράτυπες πληρωμές και δωροδοκίες	3,6	90
6	Δικαστική ανεξαρτησία	3,9	70
7	Προτεραιότητα στις αποφάσεις υπέρ των Κρατικών στελεχών	2,2	119
8	Σπατάλη των Κρατικών δαπανών	2,5	109
9	Βάση Κυβερνητικών ρυθμίσεων	2,7	122
10	Αποτελεσματικότητα του Νομικού πλαισίου επί της επίλυσης διαφορών	3,2	94
11	Αποτελεσματικότητα του Νομικού πλαισίου για την αμφισβήτηση των κανονισμών	2.6	121
12	Διαφάνεια της Κυβερνητικής πολιτικής	3,6	110
13	Επιχειρηματικό κόστος της τρομοκρατίας	5,7	40
14	Επιχειρηματικό κόστος εγκληματικότητας και βίας	5,3	39
15	Οργανωμένο έγκλημα	5,1	61
16	Αξιοπιστία των αστυνομικών υπηρεσιών	4,.2	80
17	Ηθική συμπεριφορά των επιχειρήσεων	3,3	113
18	Αντοχή των προτύπων ελέγχου και αναφοράς	4,4	78
19	Αποτελεσματικότητα των εταιρικών συμβουλίων	4,2	119
20	Προστασία των συμφερόντων των μειοψηφούντων μετόχων	3,5	118
21	Αντοχή της προστασίας του επενδυτή	5,8	57

Πίνακας 19. Αξιολογούμενα Στοιχεία Πυλώνα Θεσμοί του δείκτη GCI για την Ρουμανία

Στα δικαιώματα ιδιοκτησίας η Ρουμανία κατατάσσεται στην 99η θέση, στη δημόσια εμπιστοσύνη στους πολιτικούς στην 120η, στις παράτυπες πληρωμές και δωροδοκίες στην 90η, στην προτεραιότητα στις αποφάσεις υπέρ των κρατικών στελεχών στην 119η, στις κυβερνητικές ρυθμίσεις στην 122η, στην αποτελεσματικότητα του νομικού πλαισίου επί της επίλυσης διαφορών στην 94η, στην αποτελεσματικότητα του νομικού πλαισίου για την αμφισβήτηση των κανονισμών στην 121η και στην διαφάνεια της κυβερνητικής πολιτικής στην 110η. Σε τομείς που συνδέονται με το επίπεδο της διαφθοράς και την προσπάθεια αντιμετώπισης της από την μεριά της κυβέρνησης, η βαθμολογία και η κατάταξη της Ρουμανίας είναι χαμηλή.

Συγκρίνοντας την κατάταξη της Ρουμανίας στον πυλώνα Θεσμοί με τις υπόλοιπες χώρες της BAL-13, παρατηρείται ότι βρίσκεται στην 5η θέση[72], ενώ ή κατάταξη όλων των χωρών είναι ιδιαίτερα χαμηλή, φανερώνοντας το τεράστιο πρόβλημα διαφθοράς ολόκληρης της περιοχής (Γραφική απεικόνιση 41).

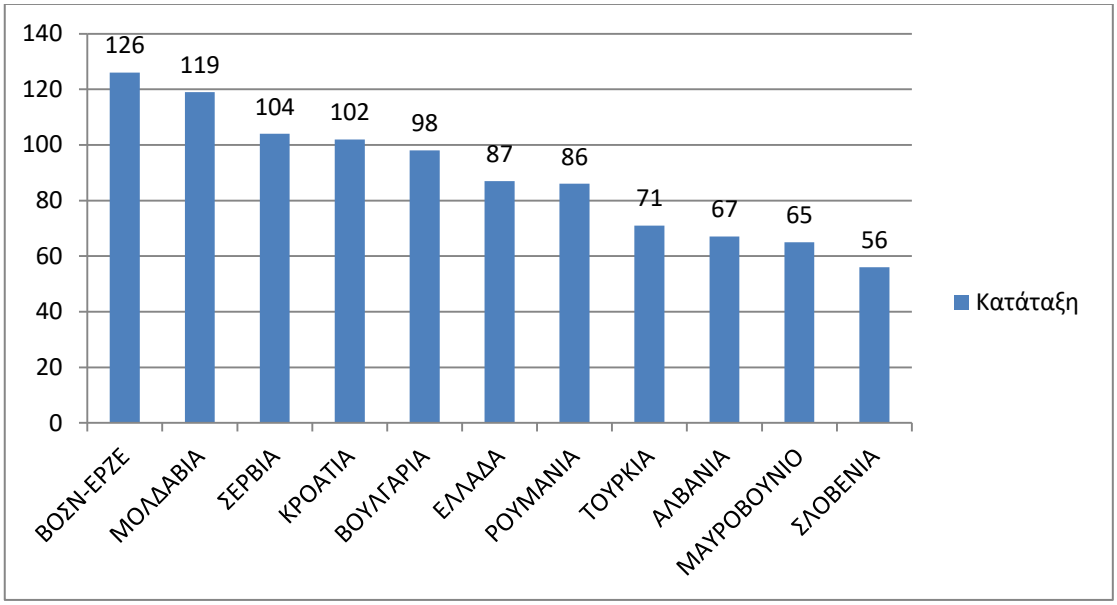

Γραφική απεικόνιση 42. Παγκόσμια Κατάταξη για τον Πυλώνα Θεσμοί του δείκτη GCI, χωρών BAL-13

Αντίστοιχα μεταξύ των χωρών της BS-10, η Ρουμανία, στον πυλώνα Θεσμοί βρίσκεται στην 6η θέση. Η συνολική κατάταξη των χωρών της BS-10 είναι καλύτερη από την αντίστοιχη των BAL-13, αλλά σε γενικές γραμμές θεωρείται χαμηλή (Γραφική απεικόνιση 43).

[72] Δεν έχει βαθμολογηθεί στον πυλώνα Θεσμοί η ΠΓΔΜ και συνολικά το Κόσσοβο.

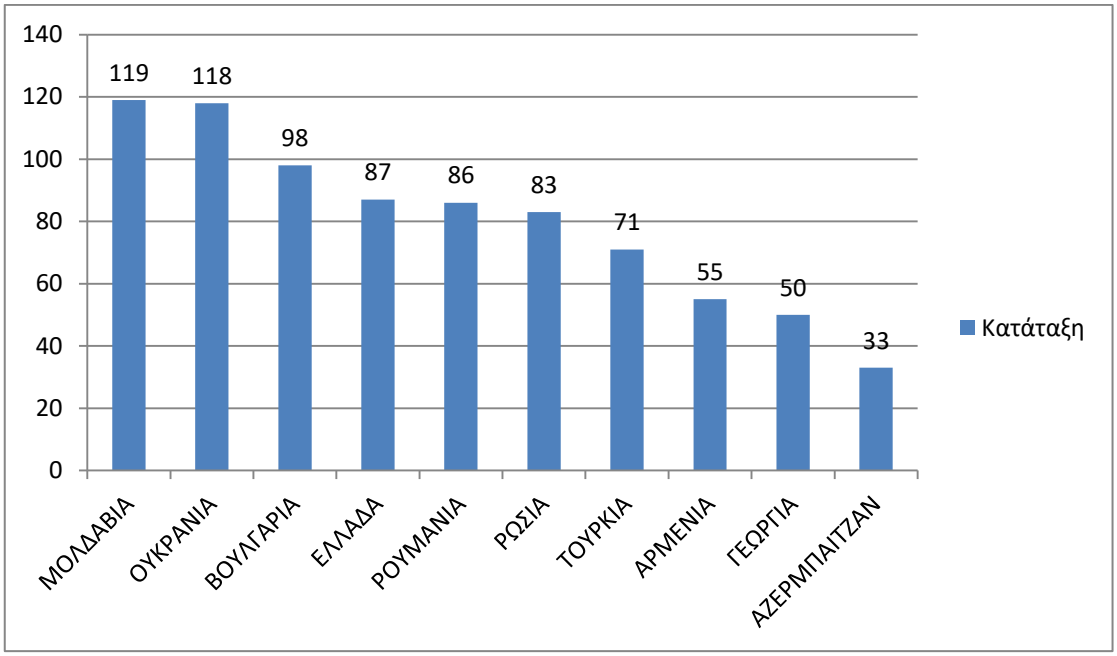

Γραφική απεικόνιση 43. Παγκόσμια Κατάταξη για τον Πυλώνα Θεσμοί του δείκτη GCI, χωρών BS-10

β. Ο Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (Index of Economic Freedom - IEF)

Ο πλήρης ορισμός της οικονομικής ελευθερίας περιλαμβάνει όλες τις ελευθερίες και τα δικαιώματα παραγωγής, διανομής ή κατανάλωσης αγαθών και υπηρεσιών. Η υψηλότερη μορφή οικονομικής ελευθερίας πρέπει να παρέχει απόλυτο δικαίωμα ιδιοκτησίας, πλήρως κατανοητές ελευθερίες μετακίνησης για εργασία, κεφάλαιο και αγαθά καθώς και απόλυτη απουσία εξαναγκασμού ή περιορισμού της οικονομικής ελευθερίας πέραν του βαθμού που απαιτείται για τους πολίτες να προστατεύουν και να διατηρούν την ίδια τους την ελευθερία[73].

Ο δείκτης οικονομικής ελευθερίας, βαθμολογεί τις χώρες σε δώδεκα πυλώνες[74], οι οποίες χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες, που είναι οι Κανόνες Δικαίου, η Κυβερνητική Επιρροή, η Κανονιστική Αποτελεσματικότητα και οι Ανοιχτές Αγορές[75]. Για την βαθμολογία χρησιμοποιούνται στατιστικά στοιχεία και δεδομένα από οργανισμούς όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Υπηρεσία Οικονομικών Πληροφοριών και η Διεθνής Διαφάνεια. Σε κάθε

[73] https://en.wikipedia.org/wiki/Index_of_Economic_Freedom
[74] Δικαιώματα ιδιοκτησίας, Κυβερνητική Ακεραιότητα, Δικαστική Αποτελεσματικότητα, Κυβερνητικές Δαπάνες, Φορολογική επιβάρυνση, Δημοσιονομική Υγεία, Επιχειρηματική Ελευθερία, Ελευθερία
[75] Rule of law, Limited Government, Regulatory Efficiency, Open Markets

πυλώνα, οι χώρες βαθμολογούνται από το 0 έως το 100, με το 0 να σημαίνει ότι η χώρα είναι το λιγότερο οικονομικά ελεύθερη. Μια βαθμολογία 100, σημαίνει ένα οικονομικό περιβάλλον ή ένα σύνολο πολιτικών που συμβάλλουν περισσότερο στην οικονομική ελευθερία.

Στην κατηγορία Κανόνες Δικαίου, που ανήκουν τρεις από τους πυλώνες, τα Δικαιώματα Ιδιοκτησίας, η Κυβερνητική Ακεραιότητα και η Δικαστική Αποτελεσματικότητα οι οποίοι έχουν άμεση εξάρτηση από το υφιστάμενο επίπεδο διαφθοράς που επικρατεί στην χώρα. Στον πυλώνα Δικαιώματα Ιδιοκτησίας (Property Rights), εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο οι νόμοι μιας χώρας προστατεύουν τα δικαιώματα ιδιωτικής ιδιοκτησίας και τον βαθμό στον οποίο η κρατική εξουσία επιβάλλει αυτούς τους νόμους. Επίσης, παρατηρούνται τα περιστατικά απαλλοτρίωσης της ιδιωτικής περιουσίας, και εξετάζεται ο βαθμός ανεξαρτησίας της εμπλεκόμενης δικαστικής εξουσίας, η ύπαρξη διαφθοράς στον τομέα της δικαιοσύνης, καθώς και η ικανότητα των φυσικών προσώπων και των επιχειρήσεων κατά την εκτέλεση των συμβάσεων.

Αναλόγως της συνολικής βαθμολογίας στον δείκτη, η οικονομία της χώρας κατατάσσεται σε μια από τις παρακάτω πέντε κατηγορίες, Οικονομία σε Καταστολή (0-49.9), Επί το Πλείστον Ανελεύθερη Οικονομία (50-59.9), Οικονομία Μέτριας Ελευθερίας (60-69.9), Επί το Πλείστον Ελεύθερη Οικονομία (70-79.9) και Ελεύθερη Οικονομία (80-100).

Η βαθμολογία της Ρουμανίας στον δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας, για το 2017 είναι 69,7. Στην παγκόσμια κατάταξη βρίσκεται στην 38^{η} θέση μεταξύ 180 χωρών, μαζί με το Ισραήλ, την Κολομβία και την Ουρουγουάη. Από το 1995 έως το 2006 η οικονομία της βρισκόταν στην κατηγορία Επί το Πλείστον Ανελεύθερη Οικονομία, ενώ από το 2008 μέχρι και σήμερα, η οικονομία της έχει σημειώσει αξιοσημείωτη πρόοδο και κατατάσσεται σταθερά ως Οικονομία Μέτριας Ελευθερίας (Γραφική απεικόνιση 44).

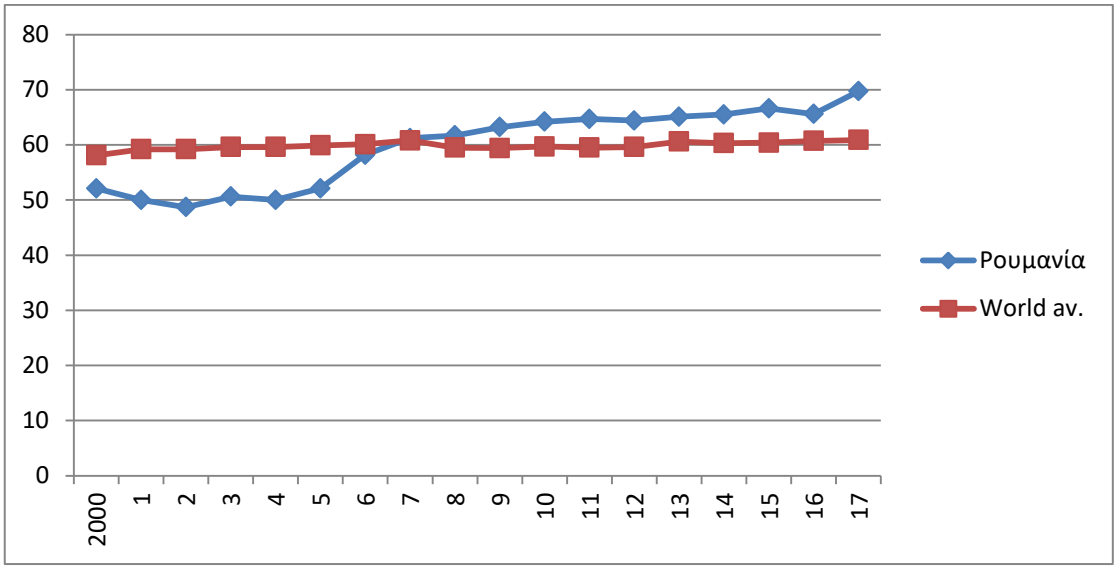

Γραφική απεικόνιση 44. Συγκριτική μεταβολή του δείκτη IEF, της Ρουμανίας σε σχέση με το παγκόσμιο Μ.Ο.

Η βαθμολογία της για το 2017[76], την κατατάσσει στην 14η θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ-28. Ο μέσος όρος της ΕΕ-28 είναι 69,5, σχεδόν ίσος με την βαθμολόγια της Ρουμανίας. Η βαθμολογία των ΗΠΑ είναι 75,1, της Κίνας 57,4 και της Ρωσίας 57,1 (Γραφική απεικόνιση 45).

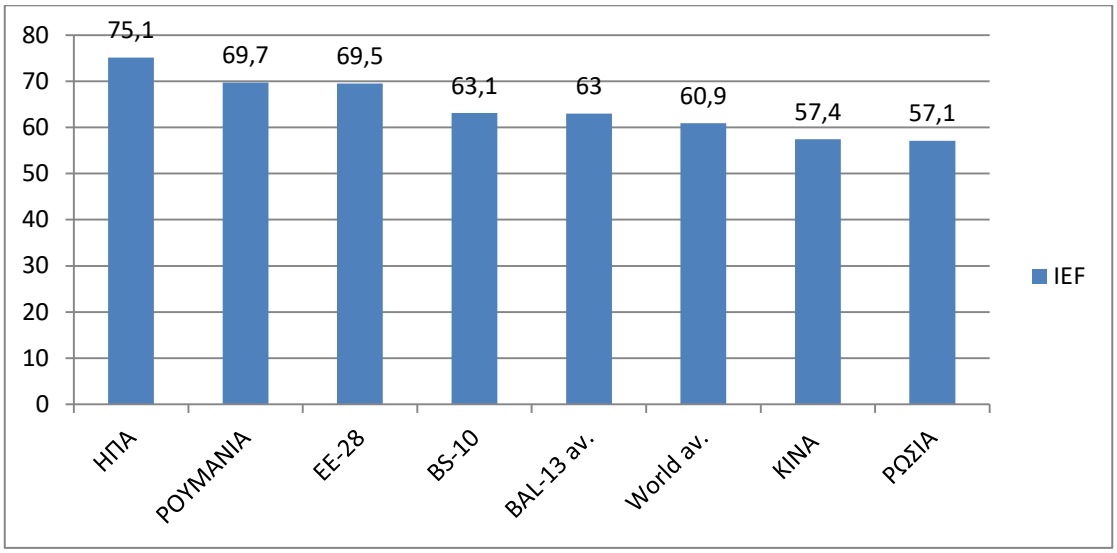

Γραφική απεικόνιση 45. Συγκριτική αξιολόγηση του δείκτη IEF, χαρακτηριστικών χωρών / περιοχών /ενώσεων για το έτος 2017

[76] http://www.heritage.org/index/ranking

Μεταξύ των χωρών της BAL-13, βρίσκεται στην 2η θέση πίσω από την ΠΓΔΜ που έχει βαθμολογία 70,7, ενώ στην 3η θέση με 67,9 είναι η Βουλγαρία και το Κόσσοβο. Ο μέσος όρος των χωρών της BAL-13 είναι 63. Από τις 13 χώρες, μία κατατάσσεται ως Επί το Πλείστον Ελεύθερη Οικονομία, επτά ως Οικονομίες Μέτριας Ελευθερίας και έξι ως Επί το Πλείστον Ανελεύθερες Οικονομίες. Την χειρότερη βαθμολογία, έχει η Ελλάδα με 55 (Γραφική απεικόνιση 46).

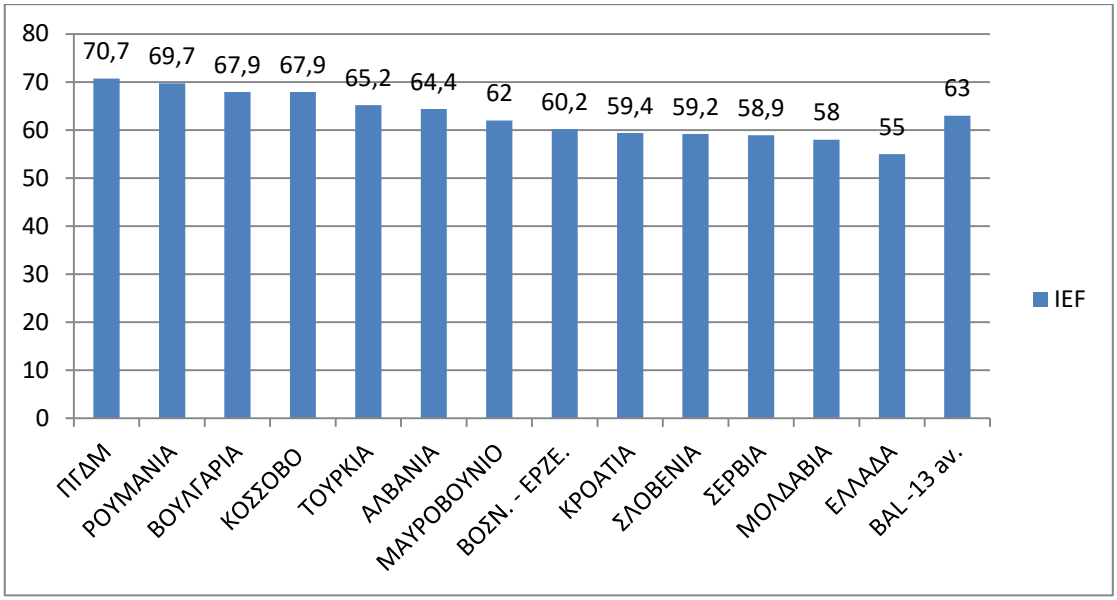

Γραφική απεικόνιση 46. Συγκριτική αξιολόγηση δείκτη IEF, χωρών BAL-13 για το έτος 2017

Μεταξύ των χωρών της BS-10, βρίσκεται στην 3η θέση πίσω από την Γεωργία και την Αρμενία που έχουν βαθμολογία 76 και 70,3 αντίστοιχα. Ο μέσος όρος, ο οποίος είναι παρόμοιος με εκείνον των χωρών της BAL-13 είναι 63,1. Από τις 10 χώρες δύο κατατάσσονται ως Επί το Πλείστον Ελεύθερες Οικονομίες, πέντε ως Οικονομίες Μέτριας Ελευθερίας, δύο ως Επί το Πλείστον Ανελεύθερες Οικονομίες και μία, η Ουκρανία που έχει βαθμολογία 48,1 , ως Οικονομία σε καταστολή (Γραφική απεικόνιση 47).

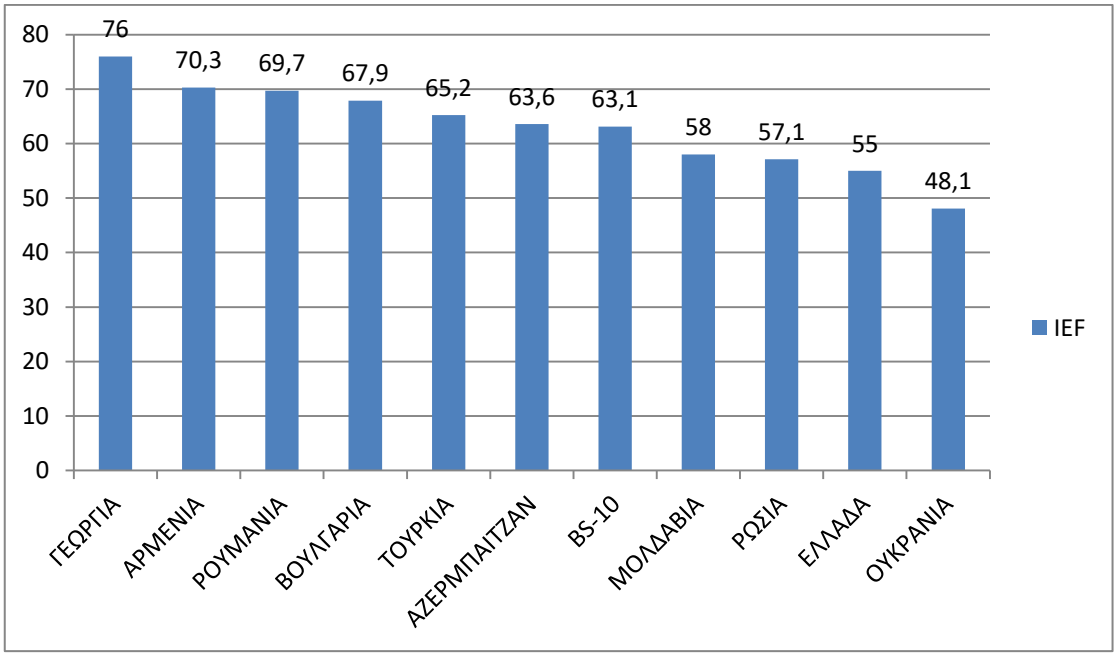

Γραφική απεικόνιση 47. Συγκριτική αξιολόγηση δείκτη IEF, χωρών BS-10 για το έτος 2017

Σύμφωνα με την έκθεση του IEF για την Ρουμανία, για το έτος 2017[77], η χώρα συνεχίζει να ανακάμπτει από την πρόσφατη επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας και έχει καταστήσει προτεραιότητα τη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Οι ρυθμοί οικονομικής ανάπτυξης έχουν βελτιωθεί, όμως αυτό δεν γίνεται αντιληπτό από όλες τις κοινωνικές ομάδες. Η χώρα εξακολουθεί να έχει το υψηλότερο ποσοστό φτώχειας στην ΕΕ-28. Η πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος ήταν άνιση. Το απρόβλεπτο και ανομοιογενές κανονιστικό σύστημα αποθαρρύνει τους ξένους επενδυτές να δραστηριοποιούνται στη Ρουμανία. Οι προσπάθειες ιδιωτικοποίησης κρατικών επιχειρήσεων έχουν σταματήσει τα τελευταία δύο χρόνια. Η έκθεση τονίζει ότι η διαφθορά είναι ενδημική σε όλα τα επίπεδα της κρατικής μηχανής και υπονομεύει το κράτος δικαίου.

Παρά την σχετικά θετική συνολική βαθμολογία της, η αξιολόγηση και στους τρείς πυλώνες της κατηγορίας Κανόνες Δικαίου, από τους οποίους αποτελείται είναι ιδιαίτερα χαμηλή. Σε αυτούς τους πυλώνες βαθμολογείται με 63,9 στα δικαιώματα ιδιοκτησίας, με μόλις 45,9 στην κυβερνητική ακεραιότητα και με 58,5 στην δικαστική αποτελεσματικότητα. Το σύνταγμα της Ρουμανίας εγγυάται το δικαίωμα της ιδιωτικής ιδιοκτησίας και τα τελευταία χρόνια οι διαδικασίες για την

[77] http://www.heritage.org/index/country/romania

εκτέλεση των συμβάσεων έχουν βελτιωθεί. Το δικαστικό σύστημα όμως είναι υπο - στελεχωμένο και πάσχει από χρόνια διαφθορά και πολιτική επιρροή. Η βαθμολογία των πυλώνων για τον δείκτη IEF της Ρουμανίας, απεικονίζεται στην γραφική παράσταση 48.

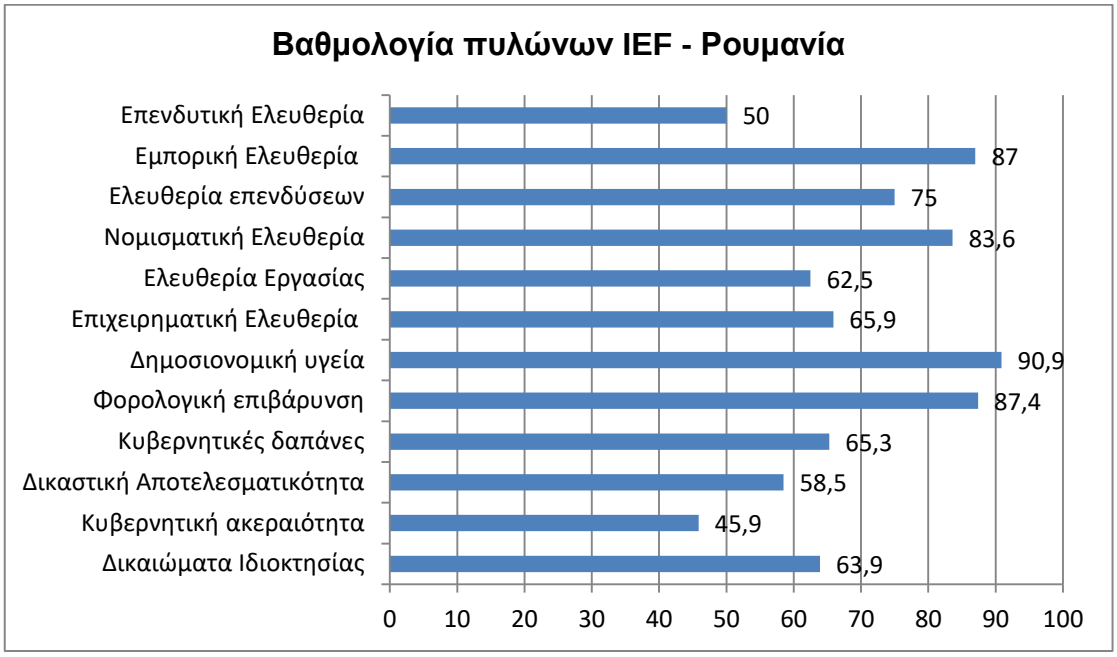

Γραφική απεικόνιση 48. Βαθμολογία πυλώνων δείκτη IEF Ρουμανίας για το έτος 2017

γ. Ο Δείκτης Ευκολίας Επιχειρηματικότητας (Ease of Doing Business - EDB)

Ο δείκτης Ευκολίας Επιχειρηματικότητας[78] δημιουργήθηκε από την Παγκόσμια Τράπεζα το 2003, και αποτελεί ένα ετήσιο δείκτη κατάταξης των χωρών παγκοσμίως, στην ευκολία να ξεκινήσει μια επιχείρηση. Ο δείκτης εξετάζει τις εγχώριες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που θεωρούνται ότι είναι οι κινητήριες δυνάμεις ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας για την οικονομία μιας χώρας και μετρά την αποτελεσματικότητα, την ποιότητα, την προσβασιμότητα και την απλότητα των κανονισμών που ισχύουν για αυτούς μέσω του κύκλου ζωής τους.

Βασική προϋπόθεση για τον υπολογισμό του δείκτη είναι ότι η οικονομική δραστηριότητα απαιτεί καλούς κανόνες που έχουν ως στόχο οι ποιοτικοί

[78] http://www.doingbusiness.org/rankings

κανονισμοί που έχουν σχεδιαστεί για να είναι αποτελεσματικοί στην εφαρμογή τους, να είναι προσιτοί σε όλους που θα τις χρησιμοποιούν και να είναι απλοί στην εφαρμογή τους. Ο δείκτης προορίζεται στη μέτρηση των κανονισμών που επηρεάζουν σε πρώτο βαθμό τις επιχειρήσεις και δεν λαμβάνει άμεσα υπόψη γενικότερες συνθήκες που επηρεάζουν την επιχειρηματικότητα όπως η εγγύτητα μιας χώρας σε μεγάλες αγορές, η ποιότητα των υποδομών, ο πληθωρισμός ή το έγκλημα.

Ο δείκτης EDB εκτός από την παγκόσμια κατάταξη και την σύγκριση της Ευκολίας Επιχειρηματικότητας μεταξύ των χωρών, καταγράφει και την πραγματική απόσταση (Distance to Frontier - DTF)[79] της κάθε χώρας για να φτάσει στο όριο της καλύτερης απόδοσης[80].

Ο τελικός δείκτης EDB και η κατάταξη της κάθε χώρας προκύπτει ως ο μέσος όρος της εξέτασης 10 ισοβαρών πυλώνων που είναι η Έναρξη Επιχείρησης, η Έκδοση Πολεοδομικής Άδειας, η Ηλεκτροδότηση, η Μετεγγραφή Ιδιοκτησίας, η Χρηματοδότηση, η Προστασία των Μικρό Επενδυτών, η Πληρωμή Φόρων, το Διασυνοριακό Εμπόριο η Εφαρμογή των Συμβάσεων και οι Διαδικασίες Χρεοκοπίας μιας Επιχείρησης. Οι πυλώνες, Έκδοση Πολεοδομικής Αδείας και Μετεγγραφή ιδιοκτησίας διασυνδέονται άμεσα με το φαινόμενο της διαφθοράς, σε συνάρτηση με την υφιστάμενη γραφειοκρατία, η οποία με τη σειρά της επηρεάζει τους πυλώνες Έναρξη Επιχείρησης και Ηλεκτροδότηση.

Η Ρουμανία στον δείκτη Ευκολίας Επιχειρηματικότητας για το 2017 βρίσκεται στην 36η θέση παγκοσμίως μεταξύ των 190 χωρών/περιοχών, βελτιώνοντας κατά μία θέση την κατάταξη της σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η βαθμολογία της στον δείκτη Distance to Frontier είναι 74,26. Η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στην χώρα τα τελευταία χρόνια, αποτυπώνεται στην βελτίωση της παγκόσμιας κατάταξης και την 73ης θέση που βρισκόταν το 2014 (Γραφική απεικόνιση 49).

[79] Η μέθοδος υπολογισμού του δείκτη DTF άλλαξε το 2015
[80] Η καλύτερη απόδοση είναι το 100

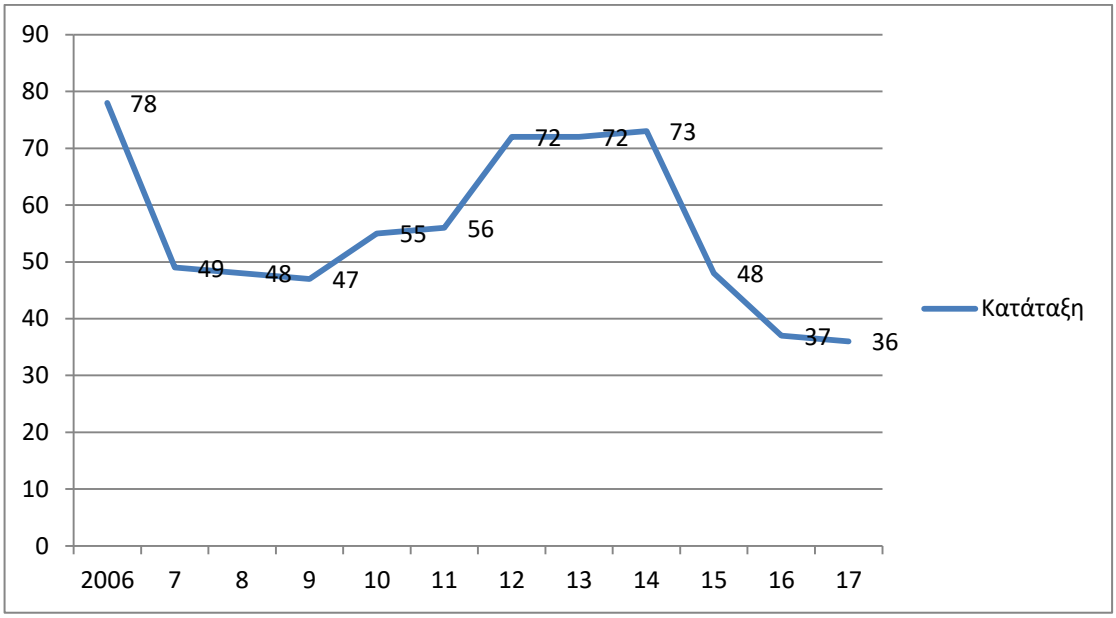

Γραφική απεικόνιση 49. Μεταβολή κατάταξης Ρουμανίας για τον δείκτη EDB

Στην παγκόσμια κατάταξη στην 1η θέση είναι η Νέα Ζηλανδία, στην 8η οι ΗΠΑ, στην 40η η Ρωσία και στην 78η η Κίνα. Μεταξύ των χωρών της ΕΕ-28, η Ρουμανία βρίσκεται στην 19η θέση (Γραφική απεικόνιση 50).

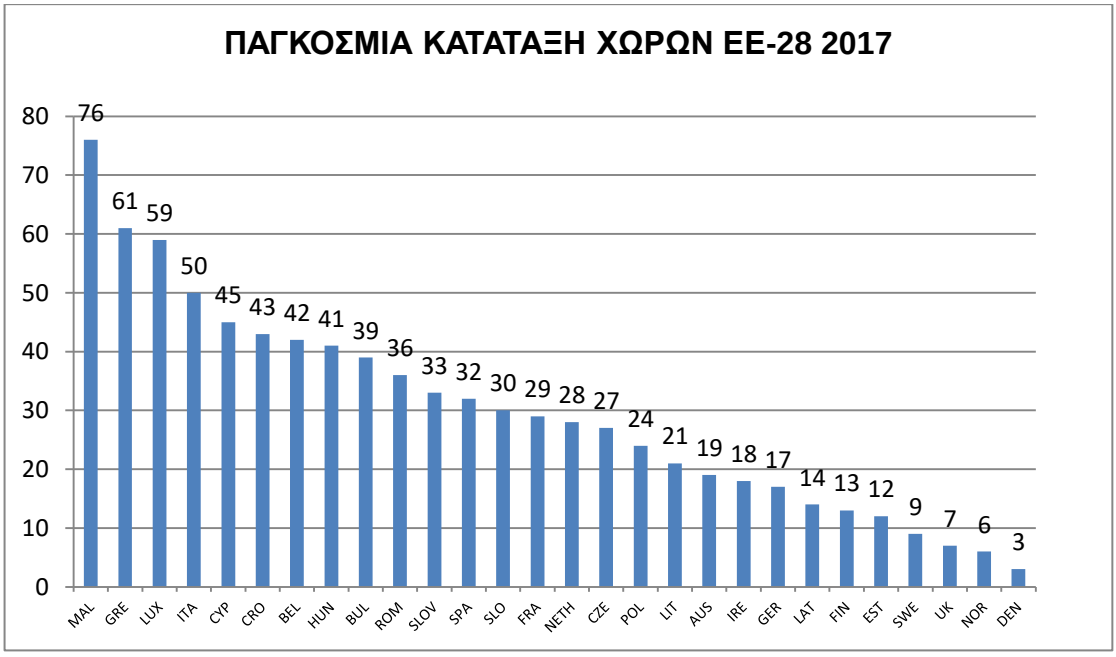

Γραφική απεικόνιση 50. Παγκόσμια κατάταξη χωρών ΕΕ-28 για το έτος 2017, για τον δείκτη EDB

Μεταξύ των χωρών της BAL-13, η Ρουμανία βρίσκεται στην 3η θέση πίσω από την ΠΓΔΜ που έχει βαθμολογία DTF 81,74 ενώ στην 2η θέση είναι η Σλοβενία με 76,14. Ο μέσος όρος των χωρών της περιοχής BAL-13 είναι 71,76. Την

χειρότερη βαθμολογία έχει η Βοσνία - Ερζεγοβίνη με 63,87 ακολουθημένη από την Τουρκία με 67,19 (Γραφική απεικόνιση 51).

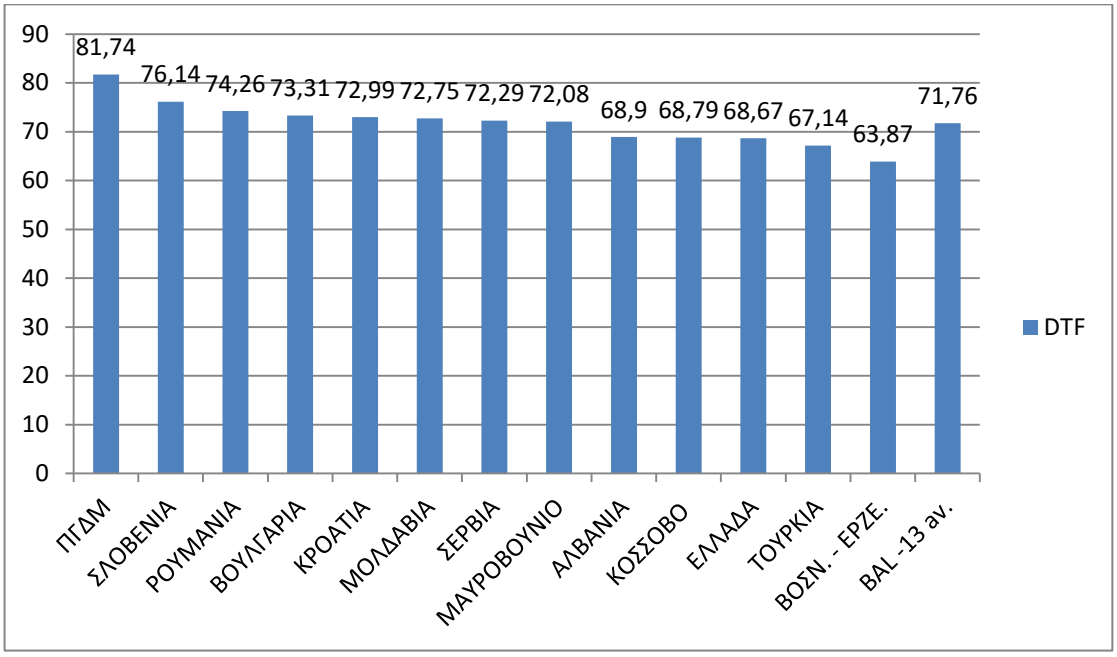

Γραφική απεικόνιση 51. Συγκριτική αξιολόγηση βαθμολογίας DTF, χωρών BAL-13 για το έτος 2017

Στη περιοχή των χωρών της BS-10, η Ρουμανία βρίσκεται στην 2η θέση πίσω από την Γεωργία που έχει βαθμολογία DTF 80,24. Ο μέσος όρος της περιοχής είναι 71,5 , σχεδόν παρόμοιος με αυτόν της BAL-13. Την χειρότερη βαθμολογία έχει η Ουκρανία με 63,9 ακολουθημένη από την Τουρκία με 67,19 (Γραφική απεικόνιση 52).

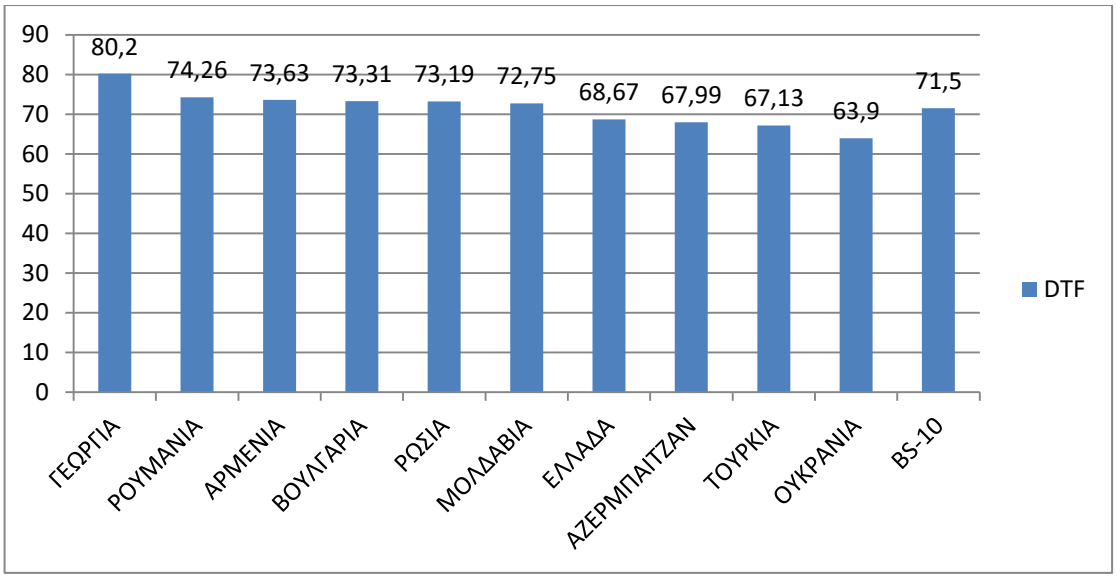

Γραφική απεικόνιση 52. Συγκριτική αξιολόγηση βαθμολογίας DTF, χωρών BS-10 για το έτος 2017

Εξετάζοντας την βαθμολογία της Ρουμανίας στους 10 πυλώνες του δείκτη, παρατηρείται ότι ενώ βρίσκεται συνολικά στην 36η θέση παγκοσμίως, στον πυλώνα Έκδοση Πολεοδομικής Αδείας βρίσκεται στην 95η θέση, στην Μετεγγραφή ιδιοκτησίας στην 57η θέση, στην Έναρξη Επιχειρήσεως στην 62η θέση και στην Ηλεκτροδότηση στην 134η θέση. Η κατάταξη της Ρουμανίας στους πυλώνες αυτούς που σχετίζονται άμεσα με το φαινόμενο της διαφθοράς και την γραφειοκρατία είναι χαμηλή και πρέπει να γίνουν μεταρρυθμιστικές αλλαγές σε αυτούς τους τομείς. Αντιθέτως στους πυλώνες Διασυνοριακό Εμπόριο και Χρηματοδότηση είναι στην 1η και στην 7η θέση αντίστοιχα (Πίνακας 20).

	Πυλώνες Ease of Doing Business Ρουμανίας	DTF	Παγκόσμια Κατάταξη
1	Έναρξη Επιχείρησης	89,48	62
2	Έκδοση Πολεοδομικής Άδειας	58,09	95
3	Ηλεκτροδότηση	53,23	134
4	Μετεγγραφή Ιδιοκτησίας	73,81	57
5	Χρηματοδότηση	80	7
6	Προστασία των Μίκρο Επενδυτών	60	53
7	Φορολόγηση	80,94	50
8	Διασυνοριακό Εμπόριο	100	1
9	Εφαρμογή των συμβάσεων	72,25	26
10	Διαδικασίες Χρεοκοπίας μιας Επιχείρησης	59,16	49

Πίνακας 20. Κατάταξη Ρουμανίας στους Πυλώνες του δείκτη EDB για το έτος 2017

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η βαθμολογία της Ρουμανίας για τον Παγκόσμιο Δείκτη Διαφθοράς για το 2016, δείχνει ότι η χώρα έχει κάνει τα τελευταία χρόνια, βήματα προόδου στην καταπολέμηση της διαφθοράς, αφού κατάφερε για άλλη μία φορά να βελτιώσει την βαθμολογία της και ταυτόχρονα να επιτύχει την καλύτερη θέση στην παγκόσμια κατάταξη που είχε ποτέ από την αρχή της δημιουργίας του δείκτη.

Συγκρίνοντας τη βαθμολογία της με τις υπόλοιπες χώρες των BAL-13 και BS-10, η Ρουμανία καταφέρνει να βρίσκεται πάνω από το μέσο όρο των περιοχών και να καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση, στη σχετική κατάταξη των δύο περιοχών πίσω από τη Σλοβενία και την Γεωργία αντίστοιχα. Συγκρίνοντας όμως, την βαθμολογία της με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ-28, παρατηρείται ότι καταλαμβάνει μόλις την 24η θέση, και απέχει πολύ από το μέσο όρο της ΕΕ-28. Μάλιστα η βαθμολογία της δεν έχει καταφέρει να ξεπεράσει το μέσο της βαθμολογίας του δείκτη, δηλαδή το 50. Τα ανωτέρω καταδεικνύουν πρώτον, ότι το φαινόμενο της διαφθοράς παραμένει ένα μεγάλο πρόβλημα για τη Ρουμανία και ότι πρέπει να γίνουν πολλά για την καταπολέμηση και τον περιορισμό της στη χώρα. Δεύτερον, τη διάσταση του προβλήματος διαφθοράς στις ανωτέρω περιοχές, όπου στις περισσότερες χώρες η βαθμολογία για τον δείκτη CPI είναι ιδιαίτερα χαμηλή.

Η βαθμολογία της Ρουμανίας για τον Παγκόσμιο Δείκτη Διαφθοράς επιβεβαιώνεται και με τα αποτελέσματα της έρευνας για την έκθεση του Παγκόσμιου Βαρόμετρου Διαφθοράς 2015 – 2016. Σχεδόν οι μισοί πολίτες της Ρουμανίας (ποσοστό 49%) πιστεύουν ότι η διαφθορά αποτελεί ένα από τα τρία σημαντικότερα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσει η κυβέρνηση της χώρας Η έρευνα μάλιστα, διεξήχθη το διάστημα μεταξύ Φεβρουαρίου και Μαρτίου του 2016, χωρίς να έχουν ήδη διαδραματιστεί τα γεγονότα του Ιανουαρίου του 2017, με την αρχική ψήφιση του νόμου που περιόριζε τις ποινές για τα αδικήματα διαφθοράς και τις μεγαλύτερες μαζικές διαδηλώσεις διαμαρτυρίας σε ολόκληρη την ιστορία της Ρουμανίας.

Το ποσοστό των πολιτών που έχουν προβεί σε δωροδοκία κατά την επαφή τους με κάποιο δημόσιο οργανισμό ανέρχεται στο υψηλό επίπεδο του 29%. Από αυτούς, σχεδόν το ένα τρίτο των πολιτών έχει δωροδοκήσει, για να εξυπηρετηθεί στον τομέα της υγείας, αναδεικνύοντας τα διαρθρωτικά προβλήματα που έχει ο εν λόγω τομέας στη Ρουμανία ο οποίος στην πραγματικότητα παρέχει κίνητρα για δωροδοκία του ιατρικού προσωπικού. Στη Ρουμανία, όπως και στις υπόλοιπες χώρες των BAL-13 και BS-10, οι πολίτες θεωρούν τη δωροδοκία και την εκμετάλλευση των γνωριμιών ως τον ευκολότερο τρόπο για την εξυπηρέτηση τους από τις δημόσιες υπηρεσίες. Αντιμετωπίζουν το χρηματισμό, ως κάτι το φυσιολογικό και όχι ως μία παράνομη δραστηριότητα που με τη σειρά της ενισχύει την περαιτέρω εξάπλωση της διαφθοράς.

Οι πολίτες της Ρουμανίας, δεν εμπιστεύονται το σύνολο των πολιτικών προσώπων. Περισσότεροι από τους μισούς, θεωρούν ότι τα μέλη του κοινοβουλίου, οι κυβερνητικοί αξιωματούχοι οι τοπικοί κυβερνητικοί εκπρόσωποι συνδέονται σε ζητήματα διαφθοράς. Το ανωτέρω καταδεικνύει με εμφατικό τρόπο την έλλειψη εμπιστοσύνης που δείχνουν οι πολίτες στην πολιτική εξουσία. Η Εθνική Διεύθυνση Καταπολέμησης της Διαφθοράς, τα τελευταία δύο χρόνια είχε απαγγείλει κατηγορίες για διαφθορά, σε περισσότερα από δυόμισι χιλιάδες πολιτικά πρόσωπα, μεταξύ των οποίων ένας πρώην πρωθυπουργός, 8 διατελέσαντες υπουργοί, 38 βουλευτές και 47 δήμαρχοι. Όλα αυτά σε συνδυασμό με την προσπάθεια της Κυβέρνησης να περάσει κρυφά και χωρίς δημόσια διαβούλευση το διάταγμα που περιορίζει τις ποινές για ζητήματα διαφθοράς των πολιτικών προσώπων, δικαιολογούν την αντίληψη του κόσμου ότι τα πολιτικά πρόσωπα, είναι αυτά που ευθύνονται σε μεγάλο ποσοστό για τις διαστάσεις που έχει λάβει το φαινόμενο της διαφθοράς στη Ρουμανία.

Η έρευνα του Παγκόσμιου Βαρόμετρου Διαφθοράς έδειξε ότι ο κυριότεροι λόγοι για τους οποίους οι πολίτες στη Ρουμανία δεν καταγγέλλουν τις περιπτώσεις διαφθοράς στις οποίες είναι μάρτυρες, είναι ο φόβος των συνεπειών ες που ενδεχομένως θα έχει η πράξη τους και γιατί η πίστη τους ότι τίποτα δεν πρόκειται να γίνει. Αν συνυπολογιστούν τα δύο ποσοστά, ένας στους δύο πολίτες έχουν τις ανωτέρω απόψεις. Το γεγονός αυτό φανερώνει, την εμπιστοσύνη που έχουν οι απλοί πολίτες για το κράτος δικαίου και το φόβο που κυριαρχεί στην κοινωνία της Ρουμανίας, όπου οι πολίτες προτιμούν να μην καταγγείλουν θέματα διαφθοράς,

στα οποία ήταν μάρτυρες, παρόλες τις συνέπειες που έχουν σε ολόκληρη την κοινωνία. Η ίδια άποψη κυριαρχεί και στις περισσότερες χώρες των περιοχών BAL-13 και BS-10.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα επιβεβαιώνονται και από το γεγονός ότι, ποσοστό μόνο 40% των πολιτών συμφωνεί ότι είναι γενικά αποδεκτό να καταγγείλει κάποιος μία υπόθεση διαφθοράς που υπέπεσε στην αντίληψη του. Ο μέσος όρων των περιοχών BAL-13 και BS-10, που συμφωνούν με την ανωτέρω πρόταση είναι ακόμα μικρότερος από το ποσοστό των πολιτών της Ρουμανίας, και φανερώνει τις μεγάλες διαστάσεις που έχει το φαινόμενο της διαφθοράς στις ανωτέρω περιοχές, ώστε να θεωρείται φυσιολογική η μη καταγγελία της.

Στη Ρουμανία, ποσοστό 36% συμφωνεί με την άποψη, ότι οι απλοί καθημερινοί άνθρωποι μπορούν να κάνουν τη διάφορα στην καταπολέμηση διαφθοράς το οποίο σε μεγάλο βαθμό επιβεβαιώθηκε με τα γεγονότα του Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2017, όπου οι μαζικές συνεχόμενες διαμαρτυρίες, ανάγκασαν την κυβέρνηση να αποσύρει το νόμο περί της διαφθοράς. Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών της Κυβέρνησης στην καταπολέμηση του φαινομένου της διαφθοράς, μόλις ένας στους τρεις πολίτες πιστεύει ότι το επιτυγχάνει με θετικό τρόπο,

Η χαμηλή κατάταξη της Ρουμανίας στον Δείκτη της Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, όπου βρίσκεται στην 62^{η} θέση παγκοσμίως, οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μικρή βαθμολογία που συγκεντρώνει στα περισσότερα στοιχεία του πρώτου πυλώνα του δείκτη ΄΄Θεσμοί΄΄ και τα οποία είναι άμεσα εξαρτημένα από το επίπεδο της διαφθοράς στη χώρα. Η Ρουμανία λαμβάνει μικρή βαθμολογία στα δικαιώματα ιδιοκτησίας, στη δημόσια εμπιστοσύνη σε πολιτικούς, στις παράτυπες πληρωμές και δωροδοκίες, στην προτεραιότητα στις αποφάσεις υπέρ των κρατικών στελεχών, στις κυβερνητικές ρυθμίσεις, στην αποτελεσματικότητα του νομικού πλαισίου επί της επίλυσης διαφορών, στην αποτελεσματικότητα του νομικού πλαισίου για την αμφισβήτηση των κανονισμών, στη διαφάνεια της κυβερνητικής πολιτικής, στην ηθική συμπεριφορά των επιχειρήσεων και στην προστασία των συμφερόντων των μειοψηφούντων μετόχων. Η κατάταξη της Ρουμανίας στα ανωτέρω στοιχεία του πυλώνα Θεσμοί κυμαίνεται από την 90^{η} έως την 121^{η} θέση σε σύνολο 137 χωρών και φανερώνει

την επίδραση που έχει το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο και η διαφθορά που επικρατεί στο επίπεδο της ανταγωνιστικότητας της Ρουμανίας.

Σύμφωνα με την έκθεση του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας για τη Ρουμανία, παρόλη την οικονομική ανάπτυξη που έχει επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια, τονίζεται ότι η διαφθορά είναι ενδημική σε όλα τα επίπεδα της κρατικής μηχανής και υπονομεύει το Κράτος Δικαίου. Η επί μέρους βαθμολογία και για τους τρεις πυλώνες της κατηγορίας Κανόνες Δικαίου, η οποία επηρεάζεται από το επίπεδο διαφθοράς είναι ιδιαίτερη χαμηλή. Στον πυλώνα κυβερνητική ακεραιότητα συγκεντρώνει συνολικά την χαμηλότερη βαθμολογία μεταξύ των δέκα πυλώνων ενώ στη δικαστική αποτελεσματικότητα και στα δικαιώματα ιδιοκτησίας, συγκεντρώνει την τρίτη και τέταρτη χειρότερη βαθμολογία αντίστοιχα. Ο μέσος όρος βαθμολογίας στους τρεις πυλώνες είναι 56,9 και υπολείπεται κατά 12,8 μονάδες από τη συνολική βαθμολογία της χώρας στον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας, φανερώνοντας την αρνητική επίδραση του φαινομένου της διαφθοράς στην οικονομική ελευθερία της Ρουμανίας.

Επίσης στον Δείκτη Ευκολίας Επιχειρηματικότητας, παρατηρείται ότι ενώ βρίσκεται συνολικά στην 36^{η} θέση παγκοσμίως, στους πυλώνες που σχετίζονται άμεσα με το φαινόμενο της διαφθοράς και τη γραφειοκρατία βρίσκεται στον πυλώνα Έκδοση Πολεοδομικής Αδείας στην 95^{η} θέση, στην Μετεγγραφή ιδιοκτησίας στην 57^{η} θέση, στην Έναρξη Επιχειρήσεως στην 62^{η} θέση και στην Ηλεκτροδότηση, η οποία συνδέεται άμεσα με την επίδραση της γραφειοκρατίας, μόλις στην 134^{η} θέση.

2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Όπως αναφέρθηκε, το φαινόμενο της διαφθοράς είναι πολυδιάστατο και δισεπίλυτο. Για τον Δείκτη Εκτίμησης της Διαφθοράς του 2016, καμία χώρα δεν κατάφερε όχι να επιτύχει απόλυτη βαθμολογία αλλά ούτε να την πλησιάσει. Δεν υπάρχει χώρα που να μην εμφανίζει συμπτώματα διαφοράς ενώ πάνω από τα δύο τρίτα των συνολικά 176 χωρών που αξιολογήθηκαν, έχουν βαθμολογία κάτω από την μέση. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση και ο περιορισμός της διαφθοράς δεν είναι μια εύκολη υπόθεση και δεν έχει μια μονοσήμαντη λύση. Απαιτεί ολοκληρωμένες και συντονισμένες δράσεις από την πλευρά των χωρών.

Ταυτόχρονα, οι μορφές και οι συνέπειες που λαμβάνει η διαφθορά διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Για αυτό το λόγο, κάθε χώρα οφείλει να σχεδιάζει μια ολοκληρωμένη στρατηγική που να βασίζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, στην διόρθωση των αδυναμιών της και εκμετάλλευση των πλεονεκτημάτων της.

Η Ρουμανία παρόλο την οικονομική πρόοδο που έχει καταβάλλει τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα συγκρινόμενη με τις υπόλοιπες χώρες των BAL-13 και BS-10, στον περιορισμό της διαφθοράς, έχει ακόμα να διανύσει μεγάλη απόσταση για την καταπολέμηση της, σε σχέση ιδιαίτερα με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ-28. Απαιτούνται ολοκληρωμένες και συντονισμένες δράσεις βασισμένες κυρίως στο τρίπτυχο πρόληψη, ενίσχυση διαφάνειας και έλεγχο.

Η πρόληψη για την αντιμετώπιση της διαφθοράς καλύπτει ένα ευρύ φάσμα δράσεων που περιλαμβάνουν την ευαισθητοποίηση, την εκπαίδευση και την οικοδόμηση μιας κουλτούρας ακεραιότητας σε ολόκληρη την κοινωνία για το φαινόμενο της διαφθοράς, την επένδυση σε θεσμούς και πολιτική, την ηλεκτρονικοποίηση του δημόσιου τομέα και την εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες δημόσιου συμφέροντος,

Απαιτείται να θεσπιστεί ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο να διακρίνεται από συνέπεια και διάρκεια, χωρίς να είναι περίπλοκο, που θα οδηγεί στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Η καλή ποιότητα του θεσμικού πλαισίου είναι αυτή που απομακρύνει τη διαφθορά. Η κυβέρνηση δεν πρέπει απλώς να ομιλεί ότι μάχεται για την καταπολέμηση της διαφθοράς, αλλά να το αποδεικνύει. Η έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων και νομοσχεδίων που μειώνουν τις ποινές ή ακόμα παρέχουν και αμνηστία, για τους δημόσιους λειτουργούς που εμπλέκονται σε ζητήματα διαφθοράς όχι μόνο δεν οδηγεί προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά ενισχύει την δυσπιστία των απλών ανθρώπων για το πολιτικό σύστημα.

Η υλοποίηση στοχευόμενων και συστηματικών εκπαιδευτικών δράσεων πάνω σε ζητήματα διαφθοράς αποτελεί προϋπόθεση για την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς. Η συνεχής υπενθύμιση, από την μεριά του κράτους των συνεπειών της διαφθοράς καθώς και η πραγματική γνώση από τη μεριά των πολιτών των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων τους, οδηγεί στην οικοδόμηση μιας κουλτούρας ακεραιότητας σε ολόκληρη την κοινωνία της Ρουμανίας.

Παράλληλα η κυβέρνηση πρέπει με ιδιαίτερη προσοχή να εξετάσει τα θεσμικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν δημόσιες υπηρεσίες και τομείς στη χώρα, όπως κατά κύριο λόγο η υγειονομική περίθαλψη και να προσπαθήσει αν όχι να τα εξαλείψει, να καταφέρει να τα περιορίσει αποτελεσματικά.

Η αποτελεσματική χρησιμοποίηση της τεχνολογίας είναι δυνατόν να συμβάλλει στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Η ηλεκτρονικοποίηση και η εύκολη πρόσβαση των πολιτών στο σύνολο των διοικητικών διαδικασιών (πιστοποιητικά,, αιτήσεις, απαραίτητα δικαιολογητικά, ηλεκτρονική πληρωμή), οδηγεί στην ελαχιστοποίηση της διαπροσωπικής επαφής μεταξύ των δημόσιων λειτουργών/υπηρεσιών και των πολιτών/επιχειρήσεων, η οποία όπως αναλύθηκε αποτελεί κύρια πηγή καθημερινής διαφθοράς για τους πολίτεσ. Επίσης είναι απαραίτητη η καθιέρωση της αρχής της ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης των εγγράφων, συμβάσεων, πληροφοριών και δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή των φορέων του δημόσιου τομέα. Οι ανοικτές και διαφανείς διαδικασίες μπορούν να λειτουργήσουν ως αντικίνητρο για την εδραίωση της διαφθοράς και μπορούν να βοηθήσουν στην αποκάλυψη φαινομένων, όταν συμβαίνουν.

Επιπλέον, η μείωση της γραφειοκρατίας, περιορίζει τα φαινόμενα διαφθοράς στον δημόσιο τομέα. Όπως αναλύθηκε και στον Δείκτη Ευκολίας Επιχειρηματικότητας, η Ρουμανία βρίσκεται ιδιαίτερα χαμηλά στην παγκόσμια κατάταξη στους πυλώνες Ηλεκτροδότηση, Έκδοση Πολεοδομικής Αδείας και Μετεγγραφή Ιδιοκτησίας. Η 134^{η} θέση που καταλαμβάνει αναφορικά με την άδεια ηλεκτροδότησης, αναδεικνύει με εμφατικό τρόπο τη διασύνδεση της διαφθοράς και του παράνομου χρηματισμού με τη γραφειοκρατία. Η άδεια ηλεκτροδότησης, που φαινομενικά θα έπρεπε να είναι μια απλή υπόθεση στην Ρουμανία είναι δύσκολη, και χρονοβόρα ή και τα δύο. Ο περιορισμός της γραφειοκρατίας είναι απαραίτητος και θα συμβάλει στην περαιτέρω εξάλειψη φαινομένων διαφθοράς στο δημόσιο τομέα.

Η ενίσχυση της διαφάνειας αποτελεί σημαντικό εργαλείο στον περιορισμό της διαφθοράς στη Ρουμανία. Σε αυτή την κατεύθυνση, κυρίαρχο ρόλο διαδραματίζει η ύπαρξη πολιτικής λογοδοσίας. Οι πολίτες, στη Ρουμανία (όπως και στις περισσότερες χώρες) έχουν χάσει την εμπιστοσύνη στο πολιτικό σύστημα, τα πολιτικά κόμματα και τα άτομα που τα αποτελούν, για τους οποίους πιστεύουν

ότι σε μεγάλο βαθμό εμπλέκονται σε φαινόμενα διαφθοράς. Τα σκάνδαλα που συνδέονται με τη διαφθορά υψηλόβαθμων στελεχών, την κατάχρηση δημοσίου χρήματος και την ανήθικη συμπεριφορά πολιτικών προσώπων έχουν οδηγήσει στη δημόσια δυσαρέσκεια, την έλλειψη εμπιστοσύνης και τη δυσπιστία προς το πολιτικό σύστημα. Το πολιτικό σύστημα και ο δημόσιος τομέας πρέπει να διακρίνονται από ακεραιότητα. Η ύπαρξη πολιτικής λογοδοσίας ενισχύει το αίσθημα δημοκρατίας και την εμπιστοσύνη των πολιτών και μακροχρόνια στην εξάλειψη της αντίληψης περί οιονεί ατιμωρησίας των πολιτικών ελίτ.

Ο τρόπος με τον οποίο εγκρίθηκε το κυβερνητικό διάταγμα που τροποποιούσε τον ποινικό κώδικα, τον Ιανουάριο του 2017, (αργά τη νύχτα μετά από μια σύντομη διαβούλευση, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της κυβέρνησης για τον κρατικό προϋπολογισμό) αποδεικνύει το πόσο απαραίτητη και σημαντική είναι η πολιτική λογοδοσία. Η Κυβέρνηση, οι δημόσιες αρχές και τα θεσμικά όργανα που συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του κράτους, οφείλουν να παρέχουν πλήρεις εξηγήσεις σχετικά με τις επιπτώσεις των αποφάσεων και των πράξεων τους.

Η δημοσιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων των πολιτικών, των κρατικών λειτουργών και των δημοσίων υπαλλήλων συμβάλλει στην εδραίωση της λογοδοσίας στον δημόσιο τομέα, εξασφαλίζει αυξημένη διαφάνεια και διευκολύνει την ανίχνευση πιθανών περιπτώσεων παράνομου πλουτισμού, συγκρούσεων συμφερόντων, ασυμβίβαστου, καθώς και τον εντοπισμό και τη διερεύνηση πιθανών πρακτικών διαφθοράς. Σημαντική πτυχή, όμως αποτελεί εκτός από την δημοσίευση η δυνατότητα κατάλληλης επαλήθευση τους. Αυτό είναι δυνατόν όταν, όχι μόνο υπάρχουν ανεξάρτητοι οργανισμοί που είναι επιφορτισμένοι με την παρακολούθηση της δημοσιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων αλλά έχουν την εξουσία και τα κατάλληλα εργαλεία να διεξάγουν ενδελεχή έλεγχο σε αυτά.

Το ποινικό δίκαιο στη Ρουμανία στον τομέα της διαφθοράς είναι, σε μεγάλο βαθμό, θεσπισμένο, σύμφωνα με τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης, των Ηνωμένων Εθνών και της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ρουμανία ανήκει στις χώρες που έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (UNCAC). Η ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας αποτελεί πάντως βασικό στοιχείο για την καταπολέμηση της διαφθοράς από την άποψη της

ικανότητας του δικαστικού συστήματος να χειρίζεται αποτελεσματικά τις περιπτώσεις διαφθοράς, μεταξύ άλλων και στα υψηλά κλιμάκια, καθώς και από την άποψη των προτύπων ακεραιότητας που διαμορφώνονται εντός του δικαστικού συστήματος. Οι αποτελεσματικές εγγυήσεις ανεξαρτησίας και τα υψηλά πρότυπα ηθικής στον τομέα της δικαιοσύνης είναι απαραίτητα για τη διασφάλιση του αναγκαίου πλαισίου για μια αποτελεσματική δικαστική εξουσία, η οποία αποδίδει δικαιοσύνη σε υποθέσεις διαφθοράς, κατά τρόπο αντικειμενικό και αμερόληπτο.

Όπως αναφέρθηκε, η ανεξάρτητη Εθνική Διεύθυνση Καταπολέμησης της Διαφθοράς έχει διατελέσει τα τελευταία χρόνια αξιοθαύμαστο έργο στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Για να εξακολουθήσει το έργο της να είναι αποτελεσματικό, απαιτείται να ενισχυθεί με το κατάλληλο έμψυχο δυναμικό και υλικό εξοπλισμό και κυρίως να παραμείνει ανεξάρτητη χωρίς οποιαδήποτε αθέμιτη παρέμβαση. Σημαντικό αποτρεπτικό ρόλο διαδραματίζει η δυνατότητα του δικαστικού συστήματος να επιβάλει αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις, δείχνοντας με αυτό τον τρόπο ότι η διαφθορά δεν είναι ανεκτή και θα τιμωρείται παραδειγματικά.

Ένας άλλος σημαντικός τρόπος για την καταπολέμηση της διαφθοράς στη Ρουμανία, αποτελεί η προστασία των καταγγελλόντων. Ένα μεγάλο ποσοστό πολιτών αρνείται να καταγγέλλει φαινόμενα διαφθοράς, επειδή φοβάται τις συνέπειες. Στο πλαίσιο αυτό κρίσιμο σημείο αποτελεί η ανάπτυξη μιας ενιαίας στρατηγικής, η οποία θα εξασφαλίζει την ορθή και ασφαλή διαχείριση των καταγγελιών, καθώς και την πλήρη προστασία των πληροφοριοδοτών (ανωνυμία, δικαιώματα τους) Απαιτείται η ύπαρξη αποτελεσματικών μηχανισμών καταγγελίας φαινομένων διαφθοράς καθώς και η προστασία των καταγγελλόντων με σκοπό να εξαλειφθεί η γενική απροθυμία που έχουν οι πολίτες όσον αφορά την καταγγελία φαινομένων διαφθοράς καθώς και ο φόβος των αντιποίνων που μπορεί να έχουν.

Όπως έδειξε και το πρόσφατο παρελθόν στη Ρουμανία, σημαντική δύναμη στην καταπολέμηση του φαινομένου της διαφθοράς έχουν οι απλοί, καθημερινοί άνθρωποι. Δεν αρκεί η προσπάθεια από την πλευρά του πολιτικού συστήματος διακυβέρνησης της χώρας, αλλά απαιτείται συντονισμένη προσπάθεια και από τη μεριά των πολιτών. Οφείλουν να μην ανέχονται περιστατικά διαφθοράς που τους

γίνονται αντιληπτά και να τα καταγγέλλουν κατάλληλα. Για να εκλείψει το φαινόμενο της δωροδοκίας, οφείλουν και οι απλοί άνθρωποι να μην υποκύπτουν σε αυτή την λογική, και να απαιτούν την τήρηση της νομιμότητας και της υπεράσπισης των δικαιωμάτων τους. Οφείλουν να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες της κοινωνίας και να διαμαρτύρονται έντονα σε ενέργειες που πλήττουν την δημοκρατία και ενισχύουν τη διαφθορά. Η δύναμη πολιτών είναι μεγάλη και ο ρόλος τους στον περιορισμό του φαινομένου της διαφοράς σημαντικός και απαραίτητος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η διαφθορά στη Ρουμανία, όπως και σε πολλές άλλες χώρες αποτελεί την σημερινή εποχή ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα, οι διαστάσεις του οποίου έχει σαν αποτέλεσμα, όλοι να το καταπολεμούν αλλά σαν μια άλλη ΄΄Λερναία Ύδρα΄΄ να καταφέρνει να αντιστέκεται.

Οι συνέπειες της διαφθοράς είναι ιδιαίτερα επιβλαβείς αφού καταφέρνει και υπονομεύει την πίστη των πολιτών στη δημοκρατία και τους θεσμούς, προκαλεί καταστροφικές επιπτώσεις στην οικονομία, επιδρά αρνητικά στις επενδύσεις και την απασχόληση, αυξάνει το κόστος της επιχειρηματικής δραστηριότητας ιδιαίτερα για τις μικρές επιχειρήσεις, μειώνει τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους και οδηγεί σε κακή διαχείριση τους με αποτέλεσμα να μειώνονται οι δημόσιες παροχές και τα δημόσια έργα προς όφελος των πολιτών, μειώνει το ένστικτο για την καινοτομία και τη δημιουργικότητα και διαταράσσει την ομαλή λειτουργία της κοινωνίας. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και της παγκόσμιας αγοράς, επηρεάζει την διεθνή εικόνα της χώρας, ενώ τα υψηλά επίπεδα διαφθοράς αυξάνουν τον κίνδυνο περιθωριοποίησης της στη διεθνή οικονομία.

Οι επιπτώσεις της διαφθοράς είναι άμεσα αισθητές στους απλούς πολίτες. Όταν η πρόσβαση σε δημόσια αγαθά και υπηρεσίες απαιτεί πρακτικές όπως η δωροδοκία, πολλοί από αυτούς αναγκάζονται να καταναλώνουν μεγάλο ποσοστό από το εισόδημα τους. Μπορεί τα ποσά της μεγάλης κλίμακας διαφθοράς (Grand Corruption) να εντυπωσιάζουν, αλλά το συνολικό κόστος της Μικροδιαφθορά (Petty Corruption) από άποψη τόσο χρημάτων όσο και οικονομικών στρεβλώσεων, μπορεί να είναι ίδιο αν όχι μεγαλύτερο, Επιπλέον, όταν η διαφθορά έχει ως αποτέλεσμα κακές δημόσιες υπηρεσίες, οι απλοί πολίτες δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα για να ακολουθήσουν άλλες επιλογές.

Η αντιμετώπιση της διαφθοράς είναι σήμερα επιβεβλημένη. Για να είναι αποτελεσματική η καταπολέμηση της διαφθοράς, η κυβέρνηση της Ρουμανίας πρέπει να δείξει αποφασιστικότητα και επιμονή. Απαιτούνται ολοκληρωμένες και συντονισμένες δράσεις που να βασίζονται στην πρόληψη, την ενίσχυση της διαφάνειας και τον έλεγχο. Παράλληλα, απαιτείται και η συμμετοχή όλων των

πολιτών. Οφείλουν όλοι οι πολίτες να συνειδητοποιήσουν τη δύναμη που έχουν οι πράξεις τους στον αγώνα κατά της διαφθοράς.

Η πρώτη γυναίκα πρόεδρος της Ινδίας, Πρατίμπχα Πατίλ[81] είχε δηλώσει πριν από ορισμένα χρόνια ότι: «Η διαφθορά είναι ο εχθρός της ανάπτυξης και της χρηστής διακυβέρνησης. Πρέπει να καταπολεμηθεί. Τόσο η κυβέρνηση όσο και οι άνθρωποι γενικά πρέπει να ενώνονται για να επιτύχουν αυτόν τον εθνικό στόχο[82]».

[81] Πρόεδρος της Ινδίας από το 2007 έως το 2012
[82] https://www.brainyquote.com/quotes/quotes/p/pratibhapa506695.html?src=t_corruption

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δρ. Χ. Παπαπανάγος. «Ενότητα 1 BS-BAL ECONOMIES 2016-17.» 2017.

Δρ. Χ. Παπαπανάγος,. «Ενότητα 3 International Benchmarking Indicators, 2016-17.» 2017.

Peter H. Frank and Roxana-Maria Gaina. http://www.peterhfrank.com/political-corruption-in-romania-the-dna-database/. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 22, 2017).

African Development Bank Group. https://cpia.afdb.org/?page=data. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 20, 2017).

Bertelsmann Stiftung. https://www.btiproject.org/fileadmin/files/BTI/Downloads/Zusaetzliche_Downloads/Codebook _BTI_2016.pdf. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 20, 2017).

Corruption Watch. http://www.corruptionwatch.org.za/learn-about-corruption/what-is-corruption/our-definition-of-corruption/. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 24, 2017).

Daniel Kaufmann and Pedro C. Vicente. «http://siteresources.worldbank.org/INTWBIGOVANTCOR/Resources/Legal_Corruption.pdf.» 2005.

Euobserver. https://euobserver.com/justice/132784. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 22, 2017).

Europe, Council of. https://www.coe.int/en/web/greco/about-greco/priority-for-the-coe . 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 10, 2017).

European Commision. https://ec.europa.eu/info/files/progress-report-romania-2017-com-2017-44_en. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 20, 2017).

Eurostat. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/GDP_per_capita,_consumption_per_capita_and_price_level_indices. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 10, 2017).

House, Freedom. https://freedomhouse.org/report/nations-transit/nations-transit-2016. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 20, 2017).

http://www.kathimerini.gr/894413/article/epikairothta/kosmos/h-roymania-8espizei-thn-anoxh-sth-diaf8ora. 2017. (πρόσβαση Αύγουστος 10, 2017).

http://www.liberal.gr/arthro/112934/apopsi/arthra/roumania-2017-pos-oi-polites-nikisan-tous-politikous-kai-prostatepsan-eirinika-ton-nomo.html. 2017. (πρόσβαση Αυγουστος 20, 2017).

https://www.goodreads.com/quotes/tag/corruption. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 18, 2017).

IHS. http://www.ihs.com/products/global-insight/country-analysis. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 20, 2017).

IMD. https://www.imd.org/wcc/ research-methodology/. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 20, 2017).

IMF. http://www.imf.org/en/News/Articles/2017/09/18/sp091817-addressing-corruption-with-clarity. 2017. (πρόσβαση Νοέμβριος 10, 2017).

National Institute of Statistics. http://www.insse.ro/cms/en. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 25, 2017).

The Economist . http://www.eiu.com. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 2017, 2017).

The Heritage Foundation. http://www.heritage.org/index/country/romania. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβίος 20, 2017).

—. http://www.heritage.org/index/ranking. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 20, 2017).

The World Bank . http://www.doingbusiness.org/rankings. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβρίος 20, 2017).

The World Bank. http://data.worldbank.org/data-catalog/CPIA. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 20, 2017).

—. http://www.worldbank.org/en/topic/governance/brief/anti-corruption. 2017. (πρόσβαση Σεπτεμβρίος 17, 2017).

—. https://data.worldbank.org/country/romania. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 22, 2017).

—. ttps://data.worldbank.org/?locations=RO-XT. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 22, 2017).

Transparency International. https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016. 2017. (πρόσβαση Αύγουστος 7, 2017).

—. https://www.transparency.org/what-is-corruption#define. 2017. (πρόσβαση Αύγουστος 8, 2017).

—. https://www.transparency.org/whatwedo/publication/people_and_corruption_europe_and_ central_asia_2016. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 8, 2017).

—. https://www.transparency.org/whoweare. 2017. (πρόσβαση Αύγουστος 7, 2017).

Transparency International Romania. https://www.transparency.org.ro/. 2017. (πρόσβαση Αγουστός 25, 2017).

United Nations - UNODC. https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/uncac.html. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 10, 2017).

Varieties of Democracy. https://www.v-dem.net/en/data/data-version-6-2/. 2017. (πρόσβαση Οκτλωβριος 20, 2017).

Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Benchmarking. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 23, 2017).

—. https://en.wikipedia.org/wiki/Corruption. 2017. (πρόσβαση Αυγουστος 25, 2017).

—. https://en.wikipedia.org/wiki/Global_Competitiveness_Report. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 15, 2017).

—. https://en.wikipedia.org/wiki/Index_of_Economic_Freedom. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 15, 2017).

World Economic Forum. http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05 FullReport/ TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 20, 2017).

—. www.weforum.org/gcr. 2017. (πρόσβαση Σεπτέμβριος 15, 2017).

World Justice Project. http://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/. 2017. (πρόσβαση Οκτώβριος 20, 2017).